

Wormke Jakobs

Door de Heere bemoedigd met de belofte dat het over zijn vijanden triumferen
en zich in de Heere verheugen en roemen zal

Zes predikaties over Jesaja 41 : 14-16

Door

Samuel Rutherford

Professor in de Godgeleerdheid aan de Universiteit te St-Andrews

**STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2024**

Wormke Jacobs

door de Heere bemoedigd met de
belofte dat het over zijn vijanden
triumferen en zich in de Heere
verheugen en roemen zal

ZES PREDIKATIES OVER JESAJA 41 : 14—16

door

SAMUËL RUTHERFORD

Professor in de Godgeleerdheid aan de Universiteit te St-Andrews

UIT HET ENGELS VERTAALD DOOR
C. B. VAN WOERDEN - ZEIST

UITGAVE FIRMA ROMIJN & VAN DER HOFF GORINCHEM

VREEST NIET, GIJ WORMKE JAKOBS

Vrees niet, gij wormpje Jakobs, gij volkje Israëls! Ik help u, spreekt de HEERE, en uw Verlosser is de Heilige Israëls! Ziet, Ik heb u tot een scherpe nieuwe dorsslede gesteld, die scherpe pinnen heeft; gij zult bergen dorsen en vermalen, en heuvelen zult gij stellen gelijk kaf. Gij zult ze wannen, en de wind zal ze wegnemen, en de stormwind zal ze verstrooien; maar gij zult u verheugen in den HEERE; in den Heilige Israëls zult gij u roemen. Jesaja 41: 14-16.

Geliefden in de Heere!

De Heere ziet in dit hoofdstuk op de toestand van een gevangen volk, aanschouwende de toestand van mensen, die beide zwak, weinig in aantal, en arm waren, en die ook in het midden van hun vijanden waren. De Heere weet zeer goed wat de gedachten Zijner kinderen zijn wanneer zij in zulk een toestand zijn. Hij weet wel wat in het hart is van hen, die vreemdelingen van Hem zijn. Hij kent ook het hart en de gedachten Zijns volks wanneer zij in ballingschap zijn. En om die reden wordt er, om hun hoofd boven water te houden, terwijl het hen dreigde te verzwelgen, en hen in gevaar bracht, dat de belofte, die de Heere hun gedaan had niet vervuld zou worden, in de woorden die nu zijn voorgelezen, een bemoediging aan de gevangene Kerk gedaan, aan een gering, ellendig, zwak en hulpbehoevend volk, dat te midden van hun vijanden leefde. In de woorden kunnen wij de volgende bijzonderheden opmerken.

1. Vooreerst is er een bemoediging: „Vreest niet.”
2. Een beschrijving van de partij tot welke de Heere dit een spreekt: „Wormke Jakobs” en „Volkske Israëls”.
3. Er is een waarborg waarom de Heere dit zegt, en waarom Hij vertroostend spreekt „Wormke Jakobs”, „Vreest niet”, zegt de Heere uw Verlosser, de Heilige Israëls”.
4. Een reden hiervoor is genomen uit een belofte Gods, en de belofte is tweeledig in de tekstwoorden terneer gesteld: ten eerste, in algemene bewoordingen aan de zijde Gods: „Ik help u”, en ten tweede, meer in het bijzonder aan de zijde van het volk, wat zij zullen zijn: „Ik heb u tot een scherpe nieuwe dorsslede gesteld, die scherpe pinnen heeft; gij zult bergen dorsen en vermalen, en heuvelen zult gij stellen gelijk kaf.” Alle machten in de wereld, die tegen u zijn, al zijn zij boven al de overigen uitgegroeid, zoals de vijanden der Kerk van Christus waarlijk zijn, zij zijn gezwollen stukken leem, en toch zegt de Heere, dat de Kerk sterkte van Hem zal ontvangen, om die bergen te dorsen en de heuvelen te vermalen.
5. Door wiens sterkte dit wordt gedaan, en wie er de dank voor zal ontvangen: „Gij zult u verheugen in de Heere, in de Heilige Israëls zult gij u roemen.” Dat is: Gij zult Mij danken, dat Ik het heb gedaan, en niet gij en uw eigen kracht.

Nu, als gij overweegt tot wie de Heere dit spreekt, en wie Hij deze bemoediging geeft: tot een worm, tot Jakob, een worm. Hij zegt tot hen: „Vreest niet”. Hieruit moesten wij dit leren, dat een verdrukte Kerk, een volk, dat in nood is, reden heeft zich te verheugen, omdat er kans op overwinning is, lang voordat de overwinning komt.

Ten eerste. Als gij op God ziet, die van hen zegt, dat zij zich zullen verheugen; Hij weet zeer goed wat het einde zal zijn van al de verdrukkingen der Kerk, en Hij weet ook zeer goed wat het einde zal zijn van hen, die hen onderdrukken; Hij weet toch, dat Zijn Kerk, Zijn volk, tenslotte zal lachen, en zich in het einde in Zijn heil zal verblijden. Hij weet, dat de scepter der goddelozen niet altijd zal rusten op het lot der rechtvaardigen. De Kerk Gods moet lachen en zich verheugen wanneer Hij hen daartoe roept. Er is niemand, die recht heeft vrolijk te zijn en zich te verblijden dan de Kerk, het volk van God, en Hij weet, dat hun dag komt. Hij weet ook

wat het einde zal zijn van de goddelozen, die hen beroeren; van hen staat geschreven: (Psalm 37:13) „De Heere belacht hem, want Hij ziet, dat zijn dag komt." Hij ziet hen wanneer zij zich in vrolijkheid en opgewektheid vermaken, en weet, dat er een zwarte wee voor hen aanstaande is, al zien zij het zelf niet, en daarom belacht Hij hen.

Een tweede reden waarom de Kerk zich mag verheugen bij het uitzicht op de overwinning voordat de verlossing komt, is omdat Gods volk het ook ziet wat zal komen, en zo mogen zij zich van tevoren verheugen; zij weten hoe het alles ten slotte zal gaan. Dat is het verschil tussen de Kerk en hare vijanden. De vijand weet niet wat er over een jaar zal gebeuren, en wat het einde der dingen zal zijn, daarom gaan zij blindelings naar de hel. Zij weten niet wat zij onder aan de trap van welke zij afkomen, zullen aantreffen. Doch waar het geloof is, heeft het de gave van voorzegging en vooruitzien; al zou alles samenspannen, en alle legers te land en ter zee zich tegen hen vergaderen, nochtans zal het in weerwil van die allen hun wel gaan: (Jesaja 3:10-11) „Zeg de rechtvaardige, dat het hun wel gaan zal, dat zij de vrucht hunner werken zullen eten. Wee de goddeloze, het zal hem kwalijk gaan, want de vergelding zijner handen zal hem geschieden." Het geloof spreekt van tevoren hiervan.

Een derde reden waarom zij zich vooraf mogen verheugen is deze: Als wij op de bedeling Gods zien, dan mag Zijn volk zich in de verdrukking in het vooruitzicht van de overwinning verheugen, voordat de verlossing komt. Ik zeg, als wij op de bedeling Zijner rechtvaardigheid en goedertierenheid zien, al is het, dat Gods volk in de ogen der wereld wormen en verachten zijn, dan behoeven zij hun vertrouwen daarom nog niet weg te werpen, omdat er goedertierenheid in God is, want die moet zich aan Zijn volk uitlaten. Laten zij in de voormiddag klagen en wenen, toch zullen zij in Gods wijze beschikking in de namiddag lachen. Laten zij in dit jaar treurig en bedroefd en bedrukt zijn, toch is het licht voor de rechtvaardige gezaaid en vrolijkheid voor de oprechte van hart. En zien wij anderzijds op de goddelozen en op hen, die de Kerk beroven, dan is er rechtvaardigheid in God en zo zullen zij over haar niet zegevieren; God zal in de beschikking Zijner rechtvaardigheid maatregelen tegen hen nemen. Zij zullen niet altijd voorspoedig zijn en lachen. Zij moeten noodzakelijk tenslotte treuren, en de rechtvaardigen zullen zich verblijden. De schaal van hun balans zal naar beneden gaan en die van de goddelozen omhoog. Wanneer de korte hemel der goddelozen voorbij is, dan moeten zij treuren, want er is recht en gerechtigheid in God, en het is recht bij God verdrukking te vergelden degenen, die de Kerk verdrukken, en hun, die verdrukt worden, blijdschap en vrede.

Tot wie spreekt de Heere aldus? Tot het "wormke Jakobs" en het "volkske Israëls", of tot "weinige mensen Israëls". Dit is liefelijker dan dat de Heere had gezegd: Mijn volk, en meer Gode gelijk, dan dat Hij hen Mijn kinderen, of "Zijn Bruid" had genoemd, óf Mijn volk, dat Ik Mij getrouwd heb, met wie Ik uit alle volken der aarde een verbond heb gemaakt." Het geeft ons dit te kennen, dat de Kerk Gods nooit zo ellendig, noch zo woest en verlaten zal zijn, of zij hebben nog een Heere, die medelijden met hen heeft, Een, die hun ellende aanziet, en hen met ontferming gadeslaat. Hij spreekt hierover, als Hij zegt: (Exodus 3:7) „Ik heb zeer wel gezien de verdrukking Mijns volks, hetwelk in Egypte is, en Ik heb hun geschrei gehoord." Het oog van een Vader in de hemel is op Zijn Kerk geslagen, wanneer zij verdrukt worden en Hij heeft medelijden met hun toestand. Ziet hoe God de Kerk betitelt: (Jesaja 54:11) „Gij verdrukke, door onweder voortgedrevene, ongetrooste, ziet, Ik zal uw stenen gans sierlijk leggen, en Ik zal u op saffieren grondvesten." Het is een andere soortgelijke naam, die Hij de Kerk geeft: (Ezechiël 37:4) „Profeteer over deze beenderen, en zeg tot hen: Gij dorre beenderen, hoort des Heeren woord."

Waarom wilde de Heere niet tot hen zeggen: „Mijn geliefd volk;" „Mijn volk met wie Ik een verbond heb gemaakt," enz.; maar "wormke Jakobs?" Dit is een woord van medelijden en het betaamt onze Heere zeer wel medelijden te betonen. De nuttigheid hiervan is, dat het ons kan leren gebruik te maken van al deze benamingen, die de Heere aan Zijn Kerk, aan Zijn kinderen in deze wereld geeft. Wanneer Sion (Jesaja 52) in het stof gewenteld ligt, worden zij getroost met vele liefelijke beloften en bemoedigingen. En laat ons, nu onze Heere ons op die wijze vertroosting toewerpt, onze hand uitstrekken en ze aangrijpen. Nu het de Heere behaagt Zijn Kerk vele schone beloften te geven, laat ons, wanneer de lucht in het Westen zwart is, die aangrijpen als wij verdrukt worden; laat ons leren al onze kruisen van onze Heere aan te nemen, gelijk het ons betaamt, en onze kruisen niet bederven door ze van enige andere oorzaak te ontvangen dan uit de hand van God. Als wij konden leren al onze kruisen in handen van onze Heere te geven, opdat Hij er over beschikke, en ze alle van Hem te ontvangen, wij zouden er beter bij varen, dan wij meestentijds doen. Doch het is uw verdiende loon, dat uw kruis en uw moeite uw dood zal zijn, wanneer gij ze niet aan uw Heere wilt overgeven. Uw armoede, of het kruis van een slechte man, of een boze vrouw, of goddeloze kinderen, of vreze vanwege de zaak van God, dat het daarmede niet goed zal gaan; wanneer gij dat alles niet aan uw Heere overgeeft. Indien al die dingen door ons op de Heere konden worden gewenteld, dan zou Hij, die een gevende en een ontfermende Heere is, Die ons lijden en onze kruis en ziet, ongetwijfeld een zekere verlossing zenden tot dezulken, die in geloof en lijdzaamheid zichzelf en alles wat hun overkomt aan Hem opdragen.

Nog eens: „Wormke Jakobs", en "volkske Israëls". Dit is een zo geringe benaming als iemand kan worden gegeven, een worm. Waarin waren die namen gepast voor het volk, dat Hij zich ondertrouwd had, het volk in deze wereld, dat Hij op het hoogst schatte, en waarom zou Hij hun geen meer eervolle naam gegeven hebben? De Heere spreekt nu over hen, zoals zij in de ogen der wereld zijn, en niet zoals Hij over hen denkt; want zij zijn nooit de meeste in aantal, noch zijn zij de sterkste als men op hen ziet, noch de wijste, noch de rijkste. Neen, zij zijn voor het merendeel de geringste personen. Jeruzalem is een verlaten vrouw en wanneer allen Jeruzalem voorbijgaan, en zien hoezeer het verwoest is, zeggen zij: (Klaagliederen 2:15) "Is dit die stad daar men van zeide, dat ze volkomen van schoonheid was, een vreugde der ganse aarde? Al haar vijanden sperren hun mond op over haar, om ze te verslinden". En toch zult gij de Kerk Gods niet beter bevinden, wanneer gij haar ziet zoals zij in Micha 4:6 wordt beschreven, als een hinkende kreupele vrouw, die maar één been heeft om op te gaan. Ja, Zijn Kerk wordt (1 Korinthe 1:27) de nullen der wereld genoemd, die het oprapen niet waard zijn, het uitvaagsel der wereld, het onedele, het verachte, het uitschot onder de mensen, en (hoofdstuk 4:13) „aller afschrapsel". Zijn Gods kinderen inderdaad zo? Neen, zij zijn inderdaad niet zo, want zij worden (Maleachi 3:17 – Engelse overzetting) de juwelen des Heeren, Zijn geliefd volk genaamd. (Jeremia 31:20) „Is Efraïm Mij niet een dierbare zoon? Is hij niet een troetelkind?

Hoe komt het dan, dat God zo van Zijn Kerk spreekt? Antwoord: De Heere spreekt zo over Zijn Kerk, Zijn volk, zoals de mensen over hen spreken en overeenkomstig hun uitwendige staat in de wereld. Want de wereld ziet de beste zijde niet. De wereld kent onze Vader niet, ook kennen zij onze verheuging niet. Wat de Kerk heerlijk maakt, is voor de ogen der wereld verborgen. (Spreuken 14:10).

Een vreemde zal zich met de blijdschap der Kerk niet vermengen. Zij kennen onze blijdschap niet, want die is met Christus verborgen in God. Al onze beste dingen zijn voor de ogen der wereld verborgen; zij zien alleen de slechtste. Wij moeten hieruit leren, dat als de Kerk van Christus dus schijnt te zijn in de ogen der mensen, en de Heere hen daar tegenover zo hoog

schat, laten wij hen dan niet verachten, bespot hen dan niet, al schijnen zij in de ogen der wereld gering te zijn; want laat tegen de Kerk opstaan wie wil, omdat zij menen, dat haar kracht niet groot is; want zo zwak als zij is, zij zullen in stukken gebroken worden, wie zij ook zijn, die het zwaard tegen de Kerk van Christus durven trekken of met haar in botsing komen. Ziet daar! zij hadden geen arm om hun zwaard weer op te steken. Ziet daar! of zij niet allen in stukken zijn gebroken. Wat een vervloekt woord wordt er gesproken van hen, die vijanden der Kerk en haters van Sion zijn! (Psalm 129:5-7) „Laat ze beschaamd en achterwaarts gedreven worden, allen, die Sion haten. Laat ze worden als gras op de daken, hetwelk verdort eer men het uittrekt; waarmede de maaier zijn hand niet vult, noch de garvenbinder zijn arm. Noch dat die voorbijgaan zeggen: De zegen des Heeren zij bij u; wij zegenen ulieden in de naam des Heeren." Niemand, die hen met hun werk bezig ziet, zal hen zegenen, maar de toorn Gods zal op hen zijn; maaiers noch garvenbinders zullen enig goed van hen trekken, maar toorn en verderf zullen hen aangrijpen.

Er is nog iets anders in deze benaming. Hij noemt hen Jakob, en Jakob is des Heeren verbondsvolk. En zo geeft het zoveel te kennen alsof Hij zeide: Vreest niet, veracht en zwak volk, gij zijt toch Mijn verbondsvolk. Er is geen kruis, ellende of verdrukking, die Gods volk overkomt, of het is van de Heere, en het is aan Hem verwant; want het eerste woord geeft te kennen, dat zij veracht en zwak waren, een worm; maar het volgende woord, „Jakob", is een eretitel. Wij kunnen hieruit leren, dat zelfs de ellende van de Kerk Gods heerlijk is, zelfs de kruisen van Gods kinderen hebben een ander soort luister dan al de heerlijkheid, die in de wereld is. Deze twee benamingen toch geven zoveel te kennen alsof gezegd werd: Verachte mensen, doch hoog vereerd van God, het uitvaagsel der wereld, en toch, niettegenstaande dat, dezulken, die de Heere bij de hand heeft genomen om Zijn volk te zijn. Hij heeft op Zich genomen hun God te zijn.

Er zijn drie gezegende dingen, die de kinderen Gods in al hun kruisen overkomen, welke de wereld in haar moeiten en kruisen niet heeft. Ten eerste. Er is een matiging terwijl zij eronder zijn. Het bewijs hiervan hebben wij in deze tekst. Hij noemt hen: „Wormke Jakobs", en toch zegt Hij tot hen: „Ik heb u tot een nieuwe dorsslede gesteld, die scherpe pinnen heeft; gij zult bergen dorsen en vermalen, en heuvelen zult gij stellen gelijk kaf." De Kerk wordt verdrukt en toch leven zij; zij lijden honger en toch zijn zij goed gevoed; zij worden vervolgd, doch daarin niet verlaten. De vijanden doen wat zij kunnen om ons in het graf te brengen, en toch zelfs dan, wanneer wij in het graf zijn, zullen wij leven. Neen, er is zulk een matiging van de moeiten der Kerk Gods, van Zijn kinderen, dat er geen verdriet of moeite over hen komt, wat niet alles in de hemel is afgewogen, voordat het hun overkomt; gij zult er niet meer van krijgen dan de Heere behaagt. De Heere zal u niet meer uit die drinkbeker doen drinken dan uw maag kan verdragen. Hij zal u niet zolang laten drinken tot uw hart blijft stilstaan. De kinderen Gods hebben zulk een lieflijke matiging in al hun ellenden. Zoveel verachting zal over hen komen en niet meer; en het zal alles met ere gemengd zijn.

In de verdrukkingen van Gods kinderen is nog iets anders, namelijk, dat er een schone glans op hen ligt. Wormke Jakobs", verachten van de wereld, en toch, u "heb Ik uit de wereld uitverkoren om van Mij te zijn. O! er ligt zulk een schone luister op alle kruisen van Gods kinderen, dat alles wat hun overkomt wel gedrenkt is met de liefde en de gunste Gods: (Openbaring 14:13) „Zalig zijn de doden, die in de Heere sterven, van nu aan; Ja, zegt de Geest, opdat zij rusten mogen van hun arbeid, en hun werken volgen met hen." Wat is bitterder en vreselijker dan de dood, en toch is het sterven in de Heere zoet en goed gedrenkt voor de kinderen Gods, want dan rusten zij van hun arbeid. Job zegt: (Job 5:17) „Ziet, gelukzalig is de mens, die God straft." Straf of tuchtiging is op zichzelf bitter, en toch zoals zij van de Heere

komt en met Zijn liefde bevochtigd is, is het zoet, en wel zo zoet, dat de zaligheid daarin bestaat. Van de Apostelen, toen zij voor de Raad gezeseld werden omdat zij het Evangelie predikten, staat geschreven: (Handelingen 5:41) „Zij dan gingen heen van het aangezicht des Raads, verblijd zijnde, dat zij waren waardig geacht geweest om Zijns Naams wille smaadheid te lijden." Er zijn daar twee goed passende dekkingen over hun lijden. Ten eerste, de gezegende hoogachting, die de Heere voor hen heeft: „Hij achtte hen waardig." Ten tweede: zij waren verblijd, dat zij waardig werden geacht, om voor de naam van Jezus te lijden. Het is goed, als wij een verkleurde huid en bebloede schouders krijgen, om het prediken van het Evangelie onzes Heeren. In zulk een verachtelijkheid als deze is, is heerlijkheid en ere. Onze schande is een heerlijke schande. Onze honger is Zijn volheid. Onze Christus is daarmee een verkwikkende Christus. Onze dood is ons het leven.

Ten derde. „Wormke Jakobs". Dit geeft zoveel te kennen als dat de Heere achtte, dat Hij in betrekking stond met hun kruisen. Geen kruis of ellende overkomt de Kerk Gods of een van Zijn kinderen, dat niet aan God verwant is. Er wordt een uitnemend woord door de Apostel gesproken: (Kolossenzen 1:24) „Ik vervul in mijn vlees de overblijfselen van de verdrukkingen van Christus," en over Mozes sprekende zegt hij: (Hebreeënen 11:26) „Hij achtte de versmaadheid van Christus meerdere rijkdom te zijn, dan de schatten in Egypte." Het lijden van de Kerk en van Gods kinderen is het lijden van Christus. Uw benauwd hart, uw verliezen, uw lijden, zijn die van Christus. De verdrukkingen der wereld zijn bastaard verdrukkingen, zij staan niet in betrekking tot Christus. Er zijn er genoeg onder 't kruis, waarmee Christus niets te maken heeft. Wel hem, die onder kruis is, en tot wie Christus zegt: „Uw kruis is mijn kruis." Gij moet hiervan gebruik leren maken en zien, wanneer zij onder kruisen zijt, hoe nauw zij aan Christus verwant zijn. Is het uw smart en uw droefheid, uit vrees dat het met de zaak des Heeren en met Zijn volk niet wel staat? Dát is een droefheid, die aan Christus verwant is, en Hij zal ze vertroosten, die daarover in droefheid verkeren. Doch als uw smart en uw droefheid daarover gaat, dat gij armer zult worden dan gij tevoren waart, omdat er iets van u gevraagd wordt voor Gods zaak, dat u, door in een verbond met God te treden, in groter gevaar zal brengen dan tevoren, dan zult gij wegens uw kruis en uw moeite niets van de vertroosting van Christus ontvangen; Hij heeft daarmee niets te maken. Wel hen, die weten dat hun kruisen niet de hunne, maar dat het Christus' kruisen zijn, want dan zijn hun kruisen goed opgewonden in een weefsel van Zijn liefde, want dan zal het u geen kwaad doen noch u doden, maar gij zult het lijdzaam en edelmoedig dragen. Dat is een zalige verdrukking, die een verdrukking van Christus is, en Hij heeft die voor u verkozen.

Vreest niet, gij wormke Jakobs, gij volkske Israëls; en om dit krachtig te bevestigen voegt Hij eraan toe: „Ik help u, spreekt de Heere, en uw Verlosser is de Heilige Israëls." Welke grond van vertroosting zou dit zijn, als het werd gezegd door iemand, die niet kon helpen? Maar de Heere zegt het.

Er zijn drie soorten, die op zich nemen onder verdrukking te troosten.

Ten eerste. Er zijn sommigen, die niet meer kunnen doen, dan alleen maar een goed woord tot hen spreken. Dat is maar een schrale troost, als men tot een ontroerde consciëntie een woord spreekt en meer niet. Ten tweede. Sommigen nemen op zich onder verdrukking te troosten en zij kunnen niets doen; doch wanneer alles gedaan is, is het slechts mensenhulp en ons wordt verboden op hulp van de mens te vertrouwen: (Psalm 146:4) „Vertrouwt niet op prins, op 's mensankind, bij hetwelk geen heil is."

Dan is er nog een derde, Die in benauwdheden helpt, Die alleen op Zich mag nemen te helpen, want Hij kan onfeilbaar helpen in benauwdheden. Hij is een Koning van Zijn woord; Hij helpt waarlijk waar Hij belooft het te doen. Wanneer God zegt: Vreest niet, al waart gij dan aan alle

zijden van vijanden omringd, en al waren er zoveel duivels rondom u als er grassprietjes op de aarde zijn, of als er regendroppels gevallen zijn. Zolang de wereld bestaat, hoeft gij niet te vrezen; dan kunt gij door de zee gaan, en de zee zal u niet verdrinken, of door het vuur en het zal u niet verbranden. Zo is ook dit goedgunstig woord: „Ik zal u behoeden, zegt de Heere, uw Verlosser, de Heilige Israëls." Wat zou het als Jeremia of Jesaja dit tot hen gezegd had? Neen, dat was zeker niet genoeg geweest, maar de Heere zegt het, en dat moet vaststaan. Grijpt dan dit woord aan, het is eraan toegevoegd om u te vertellen, dat een zich in benauwdheid bevindende en twijfelende ziel geen woord kan krijgen waaraan zij zich kan vastklemmen, dan alleen dat, hetwelk: de Heere spreekt. Al zou een engel of een koning zeggen: „Vrees niet," of twintig of dertig duizend gewapende mannen zouden dat zeggen, dat heeft niet de minste waarde. En geve God, dat wij te dezer tijd niet meer op mensen vertrouwen dan op de Heere. Doch als de Heere tot een ontroerde ziel zegt: „Vrees niet," dan mogen zij op dat woord vertrouwen. Een twijfelende ziel krijgt geen vast woord om zich aan vast te klemmen, zolang zij niet Gods woord krijgt om haar te ondersteunen. Bindt een schip aan een bos biezten, om het daaraan vast te leggen, dat zal maar een licht anker zijn; het kan het schip niet houden wanneer het in beweging komt. Evenzo heeft het voor een benauwde ziel geen waarde, als men haar gebiedt in de kerk te geloven, of in het woord van de Paus; óf op het boek van de kerkelijke instellingen te vertrouwen. Voornamelijk voor een ziel, die overstelpt en benauwd is, wanneer veel vijanden haar omringen. Gij weet, dat een wormpje een diertje is, dat vijanden heeft als elk ander dier. Want wanneer het op de grond kruipt, heeft het zoveel vijanden als er voeten over de aarde gaan, die het kunnen vertrappen zodat de ingewanden er uit gaan. Zo is de Kerk, zo zijn de kinderen Gods, van alle zijden van vijanden omringd. Doch hier is een ondersteunend woord voor een wormke Jakobs": „Ik help u, spreekt de Heere," en zo "kan het anker het houden tegen alle stormen en verzoeking, die hen overvallen. Gij kunt weten dat veel twijfelingen zich opdoen om de kinderen Gods te overvallen, voornamelijk: als er legers om hen heen zijn, en als de kracht van hen, die tegen ons zijn zo groot is alsof er koningen aan hun zijde staan. Doch zelfs wanneer het zo is, is des Heeren "Vreest niet," een krachtig woord voor hen, die de beloften Gods kunnen aangrijpen, die in geloof kunnen zeggen: Als ik sterf zal Gods belofte met mij sterven, want daar houd ik mij aan. Wanneer God, die een Koning van Zijn woord is, zegt: Vreest niet," wat hoeft gij u dan te bekommeren om "honderden of duizenden, óf die te vrezen wanneer zij rondom u zijn? David zegt: (Psalm 3:7), „Ik zal niet vrezen voor tienduizenden des volks, die zich rondom tegen mij zetten." Dat is een moedige ziel, en hij is de beste krijgsknecht en de dapperste, van die een zwaard trekken, die meer op de belofte Gods vertrouwt dan op alle andere helpers in de wereld.

Nog eens; sommige zullen misschien tegenwerpen en zeggen: Ik weet, dat er in elk opzicht genoeg in God is, maar wat baat mij dat, zolang ik zo onwaardig ben? Wat heb ik aan Zijn beloften? ik ben zo zondig en onwaardig.

Antwoord. Aan wie zijn de beloften gedaan, indien niet aan u? Als Christus uw Verlosser is en gij met Hem in een verbond zijt, dan zijn al Zijn beloften aan u gedaan, wie gij ook zijt, al zijt gij in uw ogen nog zo onwaardig. Doch dat geeft ons in het stuk van geloven, en in zake het geloof, de grootste nekslag, dat wij, omdat wij, en met recht, veel op onszelf hebben aan te merken, daarom zo gereed zijn ook bij God en Christus schuld te vinden. O, zeggen wij, er is veel schuld bij mij, en daarom kan ik niet geloven, dat Uw woord der belofte ook voor mij is. Dat is hetzelfde, alsof wij zeggen, dat, omdat wij slecht zijn, daarom Christus ook slecht is. Een twijfelende ziel heeft gewoonlijk: veel op God en Christus aan te merken. 'Gij zult zeggen, dat Hij lang laat wachten eer Hij komt, en klaagt, dat Hij u niet spoedig genoeg tot Hem inlaat; terwijl de waarheid is, dat gij, omdat uw oog boos is, gelooft, dat het Zijne ook boos is. Het

zou goed voor ons zijn, als wij, in het zien op de beloften, buiten onszelf zagen, en op de beloften alleen in Christus; want als gij naar enigerlei grond om te geloven in uzelf, of in het schepsel ziet, dan zult gij nooit geloven. Dat is de zekerste wijze van geloven, dat gij zegt: „Gij, gijzelf, zijt ledig, doch Christus is vol. Ik ben een verloren ziel, maar Hij zoekt wat verloren is, en Hij is gevonden van degenen, die Hem niet zoeken." Wanneer wij eenmaal daar komen, en op die wijze op de Heere betrouwen, dan grijpen wij de beloften recht aan. Nu, niettegenstaande alles wat wij gehoord of gezien hebben, dat tegen ons is, en hoe zwak wij ook zijn, toch danken wij God voor wat in dit land geschied is: vierentwintig of dertigduizend man, vanuit een naburig koninkrijk binnentrekkende. Doch zij zullen misschien honderdduizend man oproepen om tegen hen op te trekken. Indien wij echter dit woord der belofte kunnen aangrijpen: „Vreest niet, gij wormke Jakobs, gij volkske Israëls: Ik help u, spreekt de Heere, en uw Verlosser is de Heilige Israëls"; en indien zij besluiten, (als zij het moeten doen) te vechten omdat zij geloven; en als wij, die thuis blijven, zonder ophouden voor hen tot God kunnen bidden, dat de Heere er velen wil opwekken hen te begunstigen, en de harten der vijanden te doen bezwijken, wat zou dan onze Heere niet doen voor hen, die in Hem geloven?

De naam, die God hier krijgt. Het is een nieuwe naam, want God heeft twee soorten van benamingen in Zijn Woord. Zo is daar de naam Jehova, Heere, en God, en de Heere zou deze namen behouden, al was de wereld, of wat ook geschapen is, er nooit geweest. Doch als er geen wereld, en verloren zondaren, en een Kerk waren geweest, dan was Hij geen Schepper, noch een Verlosser, noch een Man voor Zijn Kerk geweest. En zo heeft de Heere die benamingen van Schepper, Verlosser, de God des ganse aardbodems, de Man Zijner Kerk, de Heilige Israëls, wegens ons en ons huis. Wij mogen van die namen, die de Heere wegens ons heeft, twee dingen zeggen:

Ten eerste, dat het zeer nederige benamingen zijn, en zeer troostelijk voor ons; want daaruit kunnen wij zien, dat Hij ons en ons huis getrouwd heeft, omdat Hij vanwege ons namen heeft aangenomen. Wegens Zijn verloren volk neemt Hij de naam aan van Verlosser; wegens het verbond, dat Hij met Zijn volk heeft gemaakt, neemt Hij de naam aan van de Heilige Israëls; wegens het trouwen met Zijn volk draagt Hij de naam van Man. Dit is evenals met een huis, dat wegens het gemis van mannelijke erfgenamen zijn naam schijnt te zullen verliezen, en er komt iemand in, die de erfenis van het huis trouwt, en de namen van het huis aanneemt en de naam daarvan aanneemt, en zo de naam in stand houdt.

Ten tweede. Zo mogen wij ook zeggen, dat de Heere geen onwerkelijke ledige namen heeft. Velen zijn er in de wereld, die inderdaad ledige namen en ledige titels hebben. De Heere heeft veel koningen gemaakt en velen hunner vervullen niet de plaats van een koning; al zijn zij vorsten, nochtans hebben zij geen vorstenhart. De overheden worden in (Psalm 82:6) „goden" genaamd; en toch zullen zij de volgende dag sterven, en zo zijn zij niet wezenlijk goden, want God kan niet sterven. Velen worden vrienden genaamd, die toch geen wezenlijke vrienden zijn; want zij zullen, óf zich van ons afwenden, óf zij zullen de volgende dag sterven en dan is hun vriendschap weg. Doch wat de Heere onze God aangaat, Die heeft in het geheel geen ledige namen: (Jesaja 43:3) „Want Ik ben de Heere uw God, de Heilige Israëls, uw Heiland." Hij zegt: (Maleachi 3:6) „Ik, de Heere, worde niet veranderd." Dit moest ons leren ons vertrouwen te stellen in deze Heere, die dus namen aanneemt van ons, en meer op Hem te vertrouwen dan op alle mensen, die niet in staat zijn de plaats te vervullen, die zij innemen, dan te steunen op generaals en veldoversten, en dergelijke, die onbekwaam zijn iets te doen overeenkomstig de plaats, die zij bekleden. Neen, het is beter op de Heere te vertrouwen, Die nog nooit een veldslag heeft verloren, en die geen ledige namen aanneemt. Zoals God in Zijn

Woord wordt genoemd, dat is Hij inderdaad. Het is een verdoemelijke leer, die de Arminianen onderwijzen, als zij zeggen, dat Christus een Koning is, en dat het toch kan zijn, dat Hij geen onderdanen heeft, want zij stellen, dat Zijn koninklijk ambt alleen hierin bestaat, dat Hij het recht heeft een Koning te zijn, al zouden al Zijn onderdanen van Hem afvallen. Zij zeggen, dat Hij een Man is, omdat Hij het recht heeft een vrouw te trouwen, al is het, dat zij Hem niet wil trouwen. O, dat moet wel een verdoemelijke leer zijn, te zeggen, dat Christus een Koning is, en dat het toch kan zijn, dat Hij geen onderdanen heeft; dat Hij een Heere zal zijn en toch geen gewillig volk zal hebben! Hij neemt geen ledige namen aan. Welke naam de Heere ook aanneemt, die is tot zaligheid. „De naam des Heeren is een sterke toren, de rechtvaardige zal daarheen lopen, en behouden worden." Zijn de letters van de naam Heere een sterke toren? Neen, de Heere Zelf is het. De rechtvaardigen vertrouwen op de naam des Heeren, en op de naam des Heeren vertrouwen is op Hemzelve te vertrouwen. Zodat als wij kunnen leren de Heere in Zijn namen te erkennen en in Zijn macht en heerschappij, en Hem op Zijn troon te zetten. Dan zal Hij ongetwijfeld alles voor ons zijn, wat Hij genaamd wordt. Hij zal een vriend zijn voor u, die een vriend mist, een Vader voor de weest, een Koning voor hen, die op Hem vertrouwen; die wel een aardse koning hebben, doch een koning, die zijn plicht niet jegens hen doet. Hij zal een Man zijn, wanneer de man sterft van hen, die op Hem vertrouwen, of die een man hebben die zijn plicht niet jegens hen vervult. Hij vervult al de behoeften, die zij kunnen hebben, die op Hem vertrouwen. „Ziet, Ik heb u tot een scherpe nieuwe dorsslede gesteld, die scherpe pinnen heeft; gij zult bergen dorsen en vermalen, en heuvelen zult gij stellen gelijk kaf. Gij zult ze wannen en de wind zal ze wegnemen."

Opdat de Kerk deze benaming niet verkeerd zou opvatten: „Wormke Jakobs, en volkske Israëls, alsof het lage namen zijn (daar lage namen onze harten dikwijls terneerwerpen) zegt de Heere tot hen: Toegegeven, u zijt een wormke, doch niet toestemmende, dat het zo blijft, daarom "zal Ik u helpen, spreekt de Heere, uw Verlosser, de Heilige Israëls." En die hulpe wordt in het 15e vers terneder gesteld: Ik heb u tot een scherpe nieuwe dorsslede gesteld, die scherpe pinnen heeft." Dit 15e vers lost een twijfeling op. Zij konden zeggen: Hebben wij niet met recht reden om te vrezen, wij zijn toch maar een wormpje en weinige mensen, (zoals het in de grondtaal luidt); en waarom zouden wij dan geen reden hebben om te vrezen? De Heere zegt tot hen: Nochtans hebt gij in 't minst geen reden om te vrezen"; en ik zal die tegenwerping beantwoorden, dat er in een zwakgelovige geen grond is om te twifelen; maar de Heere heeft een wig waarmede Hij die weder met geweld uit kan drijven: "Ik zal u tot een scherpe nieuwe dorsslede stellen, die scherpe pinnen heeft." Hoe wordt hierdoor hun tegenwerping beantwoord? Zeer goed; want zij worden eerst een wormke genaamd, en nu, een scherpe nieuwe dorsslede, die scherpe pinnen heeft. Een geringe en verachte Kerk, min en gering geacht in de ogen der wereld, en toch niettemin een dorsslede om de bergen der aarde tot niet te dorsen en ze zo te vermalen, dat zij worden weggeblazen, zodat zij niet in staat zijn hun slagen te verdragen.

Gij ziet dan, dat de Kerk in de ogen der wereld maar gering en door hen veracht is; en toch desnietteenstaande de kwaadste partij, daar de machten der wereld ooit mee te doen gehad hebben. Laat zich tegen de Kerk van Christus verzetten wie wil, zij zullen ervaren, dat zij nooit met iemand slaags geweest zijn, zoals zij. Laten koningen en de antichrist, de paus en zijn macht, prelaten en pausgezinden, tegen de Kerk van Christus opstaan, zij zullen bevinden, dat zij nooit taaier tegenpartij hebben gehad als de Kerk, want de Heere heeft genoeg om Zijn volk zo sterk te maken, dat zij overmogen. Hoe worden zij een nieuwe scherpe dorsslede, die scherpe pinnen heeft? De Heere maakt hen zo, en als dat niet zo was, dat zij van des Heeren maaksel zijn, dan zouden zij inderdaad niets zijn. Maar nu de Heere hen zo heeft gemaakt, zijn

zij sterk genoeg om al hun tegenstanders te weerstaan; al was de Kerk gedood, dan kan Hij nog een slag met hen winnen; al waren zij dorre beenderen dan kan Hij zenuwen op hen leggen, en vlees op hen doen opkomen, en een huid over hen trekken, en de geest in hen geven, en hen levend doen worden, en hen doen overmogen. En al waart gij een worm, gij zult een nieuwe scherpe dorsslede zijn, die scherpe pinnen heeft, gij zult bergen dorsen en vermalen, en heuvelen zult gij stellen gelijk kaf. Dan bestaat de sterkte der Kerk daarin, dat God hen sterk maakt. Geve God, dat onze ogen niet op mensen gevestigd zijn om door hen beveiligd te worden! En toch, ik vrees, dat onze ogen maar al te veel op mensen zijn gevestigd. Laat ons daarop zien, dat de Heere ons sterk maakt. Waarlijk, wij zien allen de verkeerde kant uit als wij niet op de sterkte van onze Heere, maar op iets anders zien. Dit wil zeggen, dat wij allen verkeerd zien, wanneer wij op iets zien, dat in onszelf is, en niet alleen zien op hetgeen in Christus is.

Helaas! zegt iemand, ik ben een grote ongelovige, en zal Christus Zijn schone aangezicht tegen mijn zwarte wangen drukken? Zal Hij mij kussen, die zulk een vuile mond heeft? Neen, zo niet gedacht, als God u iets maakt, dan zult gij inderdaad iets zijn. Het is niet onze schrandheid of waardigheid, die het gevaar zal afwenden. Paulus is niets in zichzelf en in zijn eigen schatting, en toch vermag hij alle dingen door Christus, die hem kracht geeft" (Filippenzen 4:13). Zo staat er geschreven: (Hebreeën 11:34) die "uit zwakheid krachten hebben gekregen, in de krijg sterk geworden zijn, hebben heirlegers der vreemden op de vlucht gebracht" door Zijn sterkte; (Openbaring 1:6) „De Heere maakt ons tot koningen en priesters Gode en Zijne Vader; en (Romeinen 8:37) „Maar in deze allen zijn wij meer dan overwinnaars door Hem, Die ons heeft liefgehad."

Hoe zal de Heere dit doen aan Zijn zwakke Kerk, aan het wormke Jakobs, aan het volkske Israëls? De Heere doet, het langs vier wegen:

Ten eerste: Soms geeft Hij hun aardse sterkte om hun vijanden uitwendig te overwinnen; zo zal de Heere soms enkele duizenden verheffen tegen vele duizenden, zodat zij hen op de vlucht drijven. De Heere zal dat woord bevestigen, dat, al werd het door een valse profeet gesproken, nochtans Gods Woord is: (Numeri 24: 5-8) „Hoe goed zijn uw tenten, Jakob! uw woningen Israël! Daar zal water uit zijn emmeren vloeien, en zijn zaad zal in vele wateren zijn, en zijn Koning zal boven Agag verheven worden, en zijn Koninkrijk zal verhoogd worden. God heeft hem uit Egypte uitgevoerd, zijn krachten zijn als eens eenhoorns; Hij zal de heidenen, Zijn vijanden, verteren, en hun gebeente breken en met zijn pijlen doorschieten." Dit werd van het zaad Jakobs gesproken toen zij uit Egypte kwamen, en nog geen voet grond erfenis bezaten, noch een hut om in te wonen, noch een schoof koren op het land; om aan te tonen, dat onze Heere zekerheid kan geven aan hen, die in de ogen der mensen min en gering zijn, zoals: (Jesaja 10:33) „De Heere HEERE der heerscharen zal met geweld de takken afkappen, en die hoog van statuur zijn, zullen nedergehouden worden en de verhevenen zullen vernederd worden." Hij kan maken, dat zij onder de gevangene moeten neerbuigen. Ja, al waren wij, die van deze natie zijn, aan de zee en landzijde afgesloten, dan zullen zij, als zij de sterkte des Heeren missen en wij die hebben, onder ons vallen.

Ten tweede. Omdat zij, die tegen Sion optrekken, wie zij ook zijn, hun schoonste dag gezien hebben. Van het eerste ogenblik af, dat zij tegen Sion optrekken, hebben zij nooit weer een dag, dat het hun goed gaat. Gij weet hoe het met Babel afliep van de tijd af, dat zij Gods volk gevangelijk wegvoerden naar Babel, dat de hamer der ganse aarde werd genaamd; en toch was het van die tijd af dat zij Gods volk wegvoerden, met hun goede dagen gedaan. Van de tijd af, dat zij tegen het volk Gods en Zijn land optrokken, profeteerde Jeremia, dat alle volkeren rondom tegen Babel zouden optrekken. Onder vele andere plagen, die tegen hen

werden uitgesproken, profeteerde Jeremia (hoofdstuk 51:26) „En zij zullen uit u geen steen nemen tot een hoek, ook geen steen tot fondamenten; want gij zult tot eeuwige woestheden zijn, spreekt de Heere." Van de tijd af, dat Farao tegen Israël en tegen Mozes opstond kwam de ene plaag na de andere over hem, totdat hij ten slotte aan de vissen tot spijs werd gegeven, en de toorn Gods ontbrandde over hem, en zijn vorsten, en zijn volk. De Kerk Gods is een mijt, maar laat komen wie wil, om die mijt te knagen, zij zullen er hun maaltanden op stuk bijten, zodat zij nooit weer goed zullen kunnen eten. Wie het ook zij, die zich vijandig stelt tegen dit verbond, dat God met dit land heeft gemaakt, en zij met Hem, (al was het maar om er met zijn hart een vijand van te zijn) het is honderd tegen een, als het hun ooit weer een dag goed zal gaan. Kan de man verdragen, dat iemand tegen zijn vrouw zal opkomen om haar kwaad te doen? Neen; wij geloven zeker, dat de Heere Zich zal wreken op de vijanden van ons verbond in Schotland en van de zaak voor welke wij nu geroepen zijn te velde te trekken.

Ten derde. De Kerk behaalt de overwinning over haar vijanden vanwege haar Hoofd. Christus heeft kracht genoeg voor Hem en voor de kerk en voor haar overwinning beiden. Gij weet wat van Christus geschreven staat: (Psalm 2:9) „Gij zult hen verpletteren met een ijzeren scepter, Gij zult hen in stukken slaan als een pottenbakkersvat. In Jesaja 49:25-26 wordt een verschrikkelijk woord gesproken tegen de vijanden van Gods volk: „Met uw twisters zal Ik twisten, en uw kinderen zal Ik verlossen. En Ik zal uw verdrukken spijsen met hun eigen vlees, en van hun eigen bloed zullen zij dronken worden, als van zoete wijn; en alle vlees zal gewaarworden, dat Ik, de Heere, uw Heiland ben, en uw Verlosser de Machtige Jakobs." Zo wordt dit alles gedaan door de kracht van Christus. Want aan Hem als Middelaar is een belofte gedaan (Psalm 110:5), dat het hun, die Zijn vijanden zijn, wie zij ook zijn, nooit voorspoedig noch wel zal gaan. Nu de Heere Hem alle macht heeft gegeven in de hemel en op de aarde, kan Hij recht doen onder Zijn vijanden, want Hij mag binnen Zijn landpalen onthoofden en ophangen. Hij zal de putten vullen met de dode lichamen Zijner vijanden, en in het najagen van Zijn vijanden zal Hij zo heet en haastig zijn, dat Hij niet in de herberg zal gaan om daar een glas wijn te drinken en Zich te verfrissen, maar Hij zal het water uit de beek drinken tot de tijd toe, dat Hij Zijn vijanden geoordeeld en verwoest heeft.

Ten vierde. De Kerk van Christus moet een scherpe dorsslede zijn vanwege dit Evangelie, want de kwade en droevige dagen zijn vervat in dit Evangelie en dit verbond, dat Schotland de Heere bezworen heeft. Voor hen, die dit Evangelie niet willen gehoorzamen, is wrake toebedeeld, om de gehele wereld te laten zien, dat het beter is wie ook in de wereld tot vijand te hebben, dan Christus en Zijn Kerk tot uw vijand te maken, en dat dit hen te vertroost die aan de kant van onze Heere staan. Laat de wereld het tegengestelde zeggen, maar die aan de zijde des Heeren staan wanneer Hij overwint, die zullen ook overwinnen. Is het niet genoeg, dat wij deel zullen hebben aan de zegevierende overwinning van onze Heere, en dat Hij wrake zal regenen op Zijn en onze vijanden? Het is een deel van de vreugde der Kerk, dat er een dag zal komen, wanneer geen duivel in de hel, noch paus, noch prelaat, noch wie ook die goddelooslijk tegen Zijn volk hebben beraadslaagd, als zij zich daarvan niet tot Hem bekeerd zullen hebben, hieraan zal ontkomen, dat Hij hen onder Zijn voeten zal vertreden, en dat Hij van hen zal zeggen: „Deze Mijn vijanden, die niet hebben gewild, dat Ik over hen Koning zou zijn, bindt hun handen en voeten, en werpt hen uit in de buitenste duisternis." Dit is een smartelijk vonnis, en toch heeft onze Heere het in Zijn Testament aan Zijn vijanden en aan de vijanden van Sion nagelaten. Zij zullen deelhebben aan de blijdschap van Christus, die Zijn zaak en Zijn verbond liefhebben, en zich verheugen wanneer Sion zich verblijdt, en droevig zijn wanneer de Kerke Gods benauwd is.

Ziet, wat uw grootste vrees en droefheid is: Waarmede wordt gij in de morgen het eerst wakker, en wat is des avonds het laatste in uw gedachte? Als het over de staat van de Kerk Gods en van Sion gaat, dan kan er geen gezegender kenmerk zijn van een kind van God te zijn, dan dat de toestand van Sion u recht ter harte gaat. De schrijver van Psalm 137 zegt in vers 5: „Indien ik u vergeet, o Jeruzalem, zo vergete mijn rechterhand zichzelf." Als uw blijdschap of uw droefheid overeenkomstig de toestand van de Kerk van Christus is, of die verheugd of bedroefd is, dan zult gij een deel krijgen van haar overwinning, dan zult gij met haar de buit delen. Wanneer Christus al Zijn vijanden, Rome, en Spanje, en de paus, en de prelaten heeft overwonnen, en gij geheel bezweet naast Christus zult zitten, dan zal Hij de zweetdoek van Zijn vertroosting nemen om u daarmede af te drogen. Dan zal Hij u aan Zijn hart en in Zijn schoot leggen, en Hij zal zeggen: Komt zingt met Mij een overwinningslied, alle gij, die deelgenoten zijt geweest van Mijn smarte, komt nu, en hebt deel aan mijn vreugde. Komt en zit op een kussen naast Mij, en verheugt u in Mij en Mijn zaligheid. Nu deze Heere, Die dit voor ons heeft verworven en ook strijdt om het te bewaren, Zijn Vader en onze Vader en de Heilige Geest, zij alle lof, kracht en heerlijkheid in alle eeuwigheid.

Amen.

VREEST NIET, GIJ WORMKE JAKOBS

Vrees niet, gij wormpje Jakobs, gij volkje Israëls! Ik help u, spreekt de HEERE, en uw Verlosser is de Heilige Israëls! Ziet, Ik heb u tot een scherpe nieuwe dorsslede gesteld, die scherpe pinnen heeft; gij zult bergen dorsen en vermalen, en heuvelen zult gij stellen gelijk kaf. Gij zult ze wannen, en de wind zal ze wegnemen, en de stormwind zal ze verstrooien; maar gij zult u verheugen in den HEERE; in den Heilige Israëls zult gij u roemen. Jesaja 41: 14-16.

Geliefden in de Heere!

Bergen en de grootste machten in de wereld zullen niet in staat zijn het tegen God uit te houden wanneer Hij toornig is, gelijk Hij gesproken heeft: (Deuteronomium 32:22) "Wanneer Hij een vuur aansteekt in Zijn toorn, dan zal Hij de gronden der bergen in vlam zetten"; wanneer de Heere toornig is, dan worden bergen tot valleien voor Zijn aangezicht, en de zee wordt voor Hem als het droge." Dan moeten alle machten in de wereld, hoe groot zij ook zijn, zich voor Hem nederbuigen. Wie heeft ooit tegen Hem het zwaard getrokken en is voorspoedig geweest? Wie heeft zich ooit tegen Hem verheven, die niet in het stof heeft moeten bukken? Hier wordt over een partij gesproken, zo zwak als gij er een kunt indenken: „Wormke Jakobs", en anderzijds is er een partij, zo sterk als gij er u een kunt voorstellen: de bergen der wereld; en toch, niettegenstaande zij zo sterk zijn en de Kerk zo zwak is, worden zij hier te schande gemaakt voor de Kerk Gods. Dit doet de Heere, want het is niet door haar eigen kracht, maar door de kracht, die de Heere verleent, dat de Kerk verlost wordt.

„Ziet, Ik zal u tot een scherpe nieuwe dorsslede stellen, die scherpe pinnen heeft; en gij zult bergen dorsen en vermalen, en heuvelen zult gij stellen gelijk kaf." En: wie zal de Psalm en het lied der overwinning krijgen, wanneer dit geschiedt? „Gij zult u verheugen in de Heere, in de Heilige Israëls zult gij u beroemen". Het is niet uw arm, en uw kracht, en de menigte uwer mannen, die gij hiervoor zult danken, maar gij zult er de Heere voor danken, en u in Hem verheugen en beroemen.

Zullen er in die tijd ook ellendigen en noodduftigen in de Kerk zijn? Laat het zo zijn, nochtans wanneer „de ellendigen en noodduftigen water zoeken, en daar is geen, en hun tong versmacht van dorst, zal Ik, de Heere, hen verhoren, Ik de God Israëls zal hen niet verlaten. Ik zal, wanneer zij dorstig zijn, rivieren op de hoge plaatsen openen, en fonteinen in het midden der valleien; Ik zal de woestijn tot een waterpoel zetten, en het dorre land tot watertochten." En hun zal niets ontbreken, dat goed voor hen kan zijn.

Lijkt dit op Gods Kerk en op haar staat, nu zij in zulk een toestand is als waarover hier wordt gesproken, die heden ten dage door de roomsen worden gekweld omtrent het afvallen van de ware Kerk, en wat de kenmerken zijn waarbij de ware Kerk van de valse te onderscheiden is? Men stelt deze vraag: Of Christus tot het einde der wereld een ware Kerk zal hebben? Het is dwaas, dat iemand die vraag stelt: „of Christus een Kerk zal hebben?" want de Kerk van Christus zal nooit geheel wegvallen; hoe zwak zij er ook uitziet, ophouden zal zij nooit, want Christus heeft Zijn Kerk in Zijn handpalmen gegraveerd. Laat de hel, en de duivel, en alle tegengestelde machten tegen haar opstaan om haar te vernietigen; zij zijn op de steenrots gebouwd, en wie kan hen van die Rots afrukken? Wel hen, die zich voegen bij hen, die aan de kant van Christus staan, want alle bergen in de wereld zullen niet machtig zijn hen te overwinnen en terneder te werpen.

Een tweede vraag, die hier kan gesteld worden, is deze: Lijkt dit op de zachtmoedige heiligen Gods, dat zij bergen dorsen en vermalen, en heuvelen stellen gelijk kaf, en ze wannen? Zijn

Christus en Zijn Kerk dan strijders? Vanwaar komt dit, dat Christus Zijn Kerk zal stellen tot een scherpe nieuwe dorsslede, om al haar vijanden tot stof te vermalen? Wel, de oorzaak hiervan ligt niet in Christus, noch in Zijn Kerk, want zij hebben meer dan iets de vrede lief. Christus is gekomen om vrede op aarde te brengen, niet de oorlog. Hoe komt het dan, dat Christus en Zijn Kerk gewoonlijk altijd aan het strijden zijn, en dat Christus en Zijn Kerk tot een dorsslegel moeten worden om de wereld te dorsen, en tot een wind om ze weg te wannen als kaf? Christus en Zijn kerk zouden gaarne in vrede leven, maar de goddelozen en de wereld willen hen niet in vrede en rust laten leven. Van die dag af, dat in het paradijs de oorlog is verklaard tussen het zaad der vrouw en het zaad der slang, tot op deze dag toe, hebben zij nog nooit vrede gehad; en er zal ook nooit vrede tussen hen zijn zolang de wereld duurt. De Kerk van Christus moet steeds worden vervolgd, totdat zij in de hemel bij hun Vader en Heere worden opgenomen; of de duivel moest sterven, want dan zouden ook zijn werktuigen ophouden. Christus moet altijd strijden zolang Hij hier is en een Kerk heeft. De bergen en machten der wereld kunnen Christus niet verdragen. Is het omdat Christus hun enig ongeluk aandoet, dat zij Hem niet kunnen dulden? Wat is de twistzaak die er heden ten dage tussen de Kerk van Christus en de machten der wereld is? Er is geen ander geschil, dan dat Hij van de machten der wereld het Zijne vraagt; dat wij begeren, dat het Evangelie in zuiverheid en in vrede zal worden bevestigd. Wij zoeken niets meer, en dat veroorzaakt het proces, en dit proces zal duren zolang de wereld staat, en zolang Christus volgelingen heeft, die Hem volgen. Het is een rechtszaak, die er altijd geweest is, en er altijd zal zijn, zodat het niets nieuws is, als wij Christus in de legerplaats zien. Christus zal dikwijls in de legerplaats worden gevonden als in Zijn koninklijk paleis.

En wie zijn deze, die tegen Christus zijn? De bergen, de grote machten in de wereld. Die zijn altijd koele vrienden van Christus en Zijn Kerk geweest, en niettegenstaande dat, zijn zij altijd door de Heere in de wereld gelaten om voogden, en verdedigers van Christus en Zijn Kerk te zijn; want zij behoorden bergen te zijn om de stormwinden van de Kerk af te keren, dat die hun geen kwaad doen, en de regenvlagen der verdrukkingen van hen af te houden. Er staat geschreven, (Jesaja 49:23) dat koningen voedsterheren moesten zijn, en dat vorstinnen zoogvrouwen behoren te zijn van de Kerk van Christus, en toch, hoewel zij dat behoorden te zijn, kunnen zij voor het merendeel Christus niet verdragen. Wanneer Herodes hoort, dat Christus geboren is, zegt hij: „Hij is gekomen om mij mijn koninkrijk te ontnemen, en daarom zal ik Hem doden nu Hij nog jong is, opdat ik mijn koninkrijk moge behouden." Dwaas! Christus is niet gekomen om de kronen van de hoofden der koningen dezer wereld af te nemen. Neen, integendeel; er zijn niet zulke vrienden voor de koningen, en niemand is er zo voor, dat de kronen op hun hoofden blijven, als Christus; want de Wijsheid Gods, namelijk Christus, zegt: (Spreuken 8:16) „Door Mij heersen de heersers en de prinsen, alle richters der aarde." Indien de koningen onderhorigen van Christus wilden worden, zouden zij meer gezegend zijn onder Hem, dan onder enige andere heer.

Wie zijn zij, die bergen worden genaamd? Het zijn de grote machten der wereld, die zich tegen Christus en Zijn Kerk verheffen. De bergen, deze groten, die tegen de Kerk van Christus opstaan komen zeer wel overeen in de volgende bijzonderheden:

Ten eerste. Gij weet, dat er geen onderscheid is tussen de bergen en het overige der aarde. Er zijn dalen, maar de bergen zijn alleen wat hoger dan het overige van de aarde; daardoor worden zij het eerste door de zon beschenen wanneer zij opgaat, en het laatste wanneer zij ondergaat. Zo is het ook met de grote machthebbers der aarde: zij zijn vlees en bloed evenals andere mensen, zij hebben alleen een schijn van heerlijkheid boven anderen, wanneer zij in de wereld komen, en misschien ook wanneer zij er weer uitgaan. Zo kan iemand wanneer hij

geboren wordt een geboren koning zijn, en hij krijgt dan een flikkering van heerlijkheid, en nog een schijn van heerlijkheid bij zijn begrafenis; dat is al het onderscheid. Wel worden zij goden genaamd, maar het zijn slechts lemen goden, want zij moeten zowel als anderen sterven. De dood en het oordeel houden geen rekening met hen. Neen, die speuren hen zowel na als de armsten in de wereld.

Ten tweede. Een ander onderscheid tussen bergen en dalen is, dat er door de regen grote stromen water van de bergen naar de dalen aflopen, die de valleien veel schade toebrengen. Evenzo hebben, van het begin der wereld af, de bergen veel kwaad toegebracht aan de Kerk van Christus. Wij lezen in Jeremia 51:25: „Ziet, Ik wil aan u, gij verdervende berg, (spreekt de Heere) gij, die de ganse aarde verderft; en Ik zal Mijn hand tegen u uitstrekken, en u van de steenrotsen afwentelen, en zal u stellen tot een berg des brands."

Ten derde. Bergen zijn beletselen in de weg van een knecht, wanneer hij een boodschap daar haast bij is, voor zijn heer moet doen. Evenzo zijn de bergen der wereld dikwijls een steen in de weg van Christus, wanneer Hij iets heeft te doen, en toch staat er geschreven, (Jesaja 40:4) dat, wanneer Hij iets moet verrichten, „alle dalen verhoogd, en alle bergen en heuvelen vernederd zullen worden, en wat krom is, dat zal recht, en wat hobbelachtig is, dat zal tot een vallei gemaakt worden." Wanneer zullen deze bergen uit de weg van Christus gaan? Zodra Hij ze begint te bestraffen: (Zacharia 4:7) „Wie zijt gij, o grote berg? voor het aangezicht van Zerubbabel zult gij worden tot een vlak veld." Wanneer Christus op hen vertoornd is kan Hij hen in de zee verplaatsen. Wat hebben deze bergen dan om zich op te beroemen tegen Christus, onze Heere, en tegen Zijn Kerk, want zij, die uit de weg gescheurd zijn, zelfs koningen, liggen nu in even kleine hoekjes grond als de armsten, die met hen hebben geleefd; en toch zullen zij, die na hen zijn, zich ook beroemen. Doch de Heere neemt sommigen van hen weg, opdat al de bergen der wereld mogen weten tegen Wie zij opkomen; wanneer zij tegen Christus en tegen Zijn Kerk optrekken zal Hij ze tot lage valleien maken.

Hier is een les voor ons land en een les voor ons in deze tijd. Onze dierbare Heere heeft ons laten zien, dat de bergen in de wereld het niet tegen Christus kunnen uithouden wanneer Hij toornig is. Arm Schotland, dat het uitvaagsel van alle volkeren der wereld is, de Heere heeft dit voor u gedaan, toen de bergen der wereld het niet konden uithouden. Er waren veertien grote bergen in dit land, en er waren er genoeg, die hun nesten onder deze bergen bouwden, doctors en dekens, en aartsdekens, en alle dezen, die verwachtten prelaten te zullen worden; doch de Heere heeft al die bergen, en ook alle nesten, die onder deze bergen gebouwd waren, terneder geworpen. Wij geloven, dat wij van hen mogen zeggen, dat hun zal overkomen, wat David van de bergen van Gilboa zegt: „Noch dauw, noch regen moet op u zijn, noch velden der hefoffers:" Wij vertrouwen op God, dat het zo zal geschieden. Zij zullen nooit opstaan, zo dat regen op hen valle, of dat iets op hen groeie. De Heere zal hen zo maken als van de Olijfberg gesproken is: (Zacharia 14:4). En de Olijfberg zal in tweeën gespleten worden naar het Oosten, en naar het Westen," en zij, die hun nesten daaronder bouwden zullen naar de valleien vlieden. De Heere zal maken, dat deze bergen in tweeën worden gespleten, die zich tegen Hem en tegen Zijn Kerk verheffen. Helaas! Zij zijn er altijd het slechtst aan toe, die tegen de Heere en Zijn verbondsvolk optrekken, maar welgelukzalig zijn zij, die aan de zijde des Heeren staan, want zij zullen de overhand hebben.

Tot welk soort van werktuig stelt de Heere Zijn Kerk? Tot een scherpe nieuwe dorsslede, die scherpe pinnen heeft. Is dit niet in strijd met de zachtmoedigheid der Kerk? Indien er toch iemand is, die geen scherper einden heeft, (Engelse overzetting) die zich niet verzet, moesten dan niet de kinderen Gods zo zijn; want wie verzette zich minder dan onze Heere Jezus? Toen zij Hem uit de wereld hielpen, geselden, bespotten, en alle kwaad deden, dat zij konden, zeide

Hij: „Vader, vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen”; „Heere, reken hun deze zonde niet toe.” Moet dan de kerk van Christus zich verzetten, ziende dat Christus het niet doet? Ja, Gods Woord spreekt ons van drie pinnen of tanden, die de Kerk heeft, en wie er ook in hun kaken komt, de Heere heeft hun tanden gegeven, om ze zo te bijten, dat zij het nooit te boven komen.

1. De tand der wrake is hun gegeven: (Psalm 57:) „De rechtvaardige zal zich verblijden als hij de wrake aanschouwt; hij zal zijn voeten wassen in het bloed des goddelozen.” Wij mogen blij zijn, als het zo gebeurt, dat het bij ons niet gaat over hun personen, maar alleen over hun goddeloze gedragingen, wanneer wij zien; dat onze rechtvaardige Heere toont, dat Hij rechtvaardig is in Zich te wreken op Zijn en onze vijanden. En wanneer wij niet aan ons garen offeren en aan ons net roken, alsof wij het gedaan hebben, dan mogen wij met recht zeggen: „God zij daarvoor geloofd,” wanneer wij zien; dat Rome, en Spanje, en de Antichrist, en de bergen der wereld, die tegen Christus en Zijn Kerk en Zijn volk zijn, worden neergeworpen.

2. Aan de Kerk Gods is ook een tand der rechtvaardigheid gegeven. Welk soort van last is het, die aan Saul wordt gegeven tegen Amalek? (1 Samuel 15:3) „Ga nu heen en sla Amalek, en verban alles wat hij heeft, en verschoon hem niet; maar dood van de man af tot de vrouw toe, van de kinderen tot de zuigelingen, van de ossen tot de schapen, van de kamelen tot de ezelen toe.” Soms wordt de Kerk een zwaard in de hand gegeven om haar vijanden te verdelgen, en dit bewijst, dat onze Heere een overwinnende Heere over Zijn vijanden is. Dit zijn niet de bijzondere wapenen waarmee onze Heere strijdt, want die zijn niet vleselijk, maar geestelijk tot nederwerping der sterkten, namelijk: bidden en vasten. In Psalm 137:9 wordt last gegeven de kinderkens van Babel te grijpen en aan de steenrotsen te verpletteren, en die worden welgelukzalig genoemd, die dat doen.

3. Dan is er nog een tand van de macht van de Middelaar Christus in het hoofd der Kerk gezet. Christus en Zijn volk worden ingevoerd (Jesaja 63:1) als voorspoedig voorttrekkende, en al Zijn klederen met bloed geverfd: "Wie is deze, die van Edom komt, die versierd is in zijn gewaad? die voorttrekt in zijn grote kracht? Ik ben het, die in gerechtigheid spreek, die machtig ben te verlossen." De Heere en Zijn Kerk hebben een tand om al de bergen te verslinden, die tegen hen optrekken, zoals die valse profeet Bileam profeteerde, of hij wilde of niet: (Numeri 24:8) „Hij zal de heidenen, Zijn vijanden, verteren, en hun gebeente breken, en met Zijn pijlen doorschieten." Of zij het willen, of niet willen, de Heere wil, dat de Kerk scherpe tanden heeft om hare vijanden te bijten, zodat de vijanden onder het zwaard des Heeren en Zijner Kerk zullen bukken en vallen. Het schijnt, dat de Heere het ook zo te dezer tijd zal doen gebeuren. Wie weet of niet de Heere dit grote werk, dat in Schotland is begonnen, nu het Engeland ingaat en daar vaste voet begint te krijgen, tot over de zee zal voortzetten? Wie weet of niet de Heere Schotland, dat maar een worm is in vergelijking van andere volkeren, tot een scherpe nieuwe dorsslede zal stellen, die scherpe pinnen heeft, om de bergen te dorsen en te vermaleren, en heuvelen te stellen gelijk kaf? Wie weet of Hij hen niet tot een scherpe dorsslede zal stellen om Rome, en de paus, en de Antichrist te dorsen en te vermaleren, zodat al haar kooplieden zullen uitroepen: „Zij is gevallen, zij is gevallen, het grote Babylon." O! te mogen zien, dat die grote steen des aanstoots, die de Christelijke godsdienst in de weg staat, wordt weggenomen, en dan te zien, dat het Joodse volk weer tot Christus, hun oude Man gebracht, en aan Hem getrouwd wordt, en de volheid der heidenen ingaat! O! te mogen zien, dat onze Verlosser Christus die schone dag in de wereld zal hebben; Jood en heiden aan Christus getrouwd te zien, en dat Hij zal heersen van het Oosten tot het Westen, en van de zee tot aan de zee, en dan de ganse aarde in één schaapskooi te zien, gehoorzamende de stem van één Herder! Als

die dag komt, dat zal de gezegendste dag zijn, die wij ooit hebben gezien, en wij moesten de Heere bidden die te verhaasten, opdat vervuld moge worden wat de Heere belooft:

"Gij zult ze wannen, en de wind zal ze wegnemen, en de stormwind zal ze verstrooien"; de vijanden zullen worden als kaf voor de wind. Het is een kenmerk van de valse Kerk, dat zij, wanneer Christus en Zijn Kerk tegen hen opstaan, niet staande kunnen blijven, maar weggeblazen worden. Werpt de goddelozen in de smeltkroes der ellende en beproeving, en zij zullen er niet weer uitkomen.

Doch werpt de godzaligen in de smeltkroes, en zij zullen er te allen tijde ongebrand uit komen. Werpt schuim in een heet vuur, en het zal niet weer gezien worden; doch wanneer gij zuiver goud in een vuur werpt, zal het er even goed uit komen, als het daarin geworpen is. Werpt de goddelozen onder de slagen van een toornig God, zij zullen Hem niet kunnen verdragen, maar verteerd worden: (Jesaja 50:9) „Zij zullen altemaal als een kleed verouden, de mot zal hen eten; (Jesaja 51:8) „Want de mot zal ze opeten als een kleed, en het schietwormke zal ze opeten als wol!" Wanneer God toornig is op een goddeloze, en Hij begint hem te slaan, dan is er niet meer kracht in hem om het tegen Hem uit te houden, dan in een oude door de mot opgegeten lap, die scheurt wanneer men hem met de hand aanraakt. De harten der vijanden van Gods volk bezwijken als water, wanneer de Heere op hen toornt. Het is een volk, dat van genade verstoken is, die niet voor de Heere kunnen bestaan wanneer Hij op hen begint te blazen. Toen het volk van die grote en sterke stad Jericho slechts hoorde van de grote en dappere daden, die Jozua en het volk van God hadden gedaan, was er dadelijk geen geest meer in hen. Als die goddeloze Nabal van de dood en de toorn Gods hoorde, verloor hij onmiddellijk al zijn moed. Vanwaar komt dit alles? Zullen tijdelijke verdrukkingen het geloof wegnemen of iemand van de gemene gaven Gods, als de rede, het begrip, de blijdschap, beroven? Neen. Uitwendige moeite zal evenmin het geloof, of enige van die gemene gaven Gods, waar die zijn, wegnemen, dan een vuur de duivel zal verbranden, en dat is onmogelijk. Doch wanneer God Zich tegen de goddelozen stelt, dan is er nog iets anders dan wij zien, dat achter de kruisen en moeiten aan komt, namelijk de toorn van een toornige God, die het oordeel bekrachtigt, hetzij 't het zwaard, de honger of de dood is; en dat blaast hun geloof en al hun natuurlijke gaven weg, en doet hen hun kracht en hun moed verliezen.

Wie is de man, die in staat is een strijd door te maken, en het uit te houden wanneer de boze dag komt? Alleen hij, die in Christus is en waar geloof heeft. Zo iemand zal de hel niet vrezen, noch iets, dat hem kan dreigen. Krijgt maar eenmaal zaligmakende genade en zijt in Christus, dan kunt gij er zeker van zijn, dat gij geen kaf voor de wind zult zijn in de dag van Gods toorn. Ik weet, dat de Heere, als Hij in Zijn macht en in Zijn mogendheid zal verschijnen tegen de sterksten in de wereld, hun vertoning zal doen vallen. De Heere echter beproeft nooit de sterkte Zijner almacht op Zijn Kerk; maar Hij giet wrake uit over Zijn vijanden en over de vijanden Zijner Kerk, zoals de Heere door de mond van Samuël tot Eli zeide: „Wanneer Ik begin te straffen, zal Ik een voleinding maken." Dit is waar ten opzichte van de goddelozen. Wat echter de Kerk Gods aangaat, al zijn de vijanden die tegen hen zijn nog zo machtig of menigvuldig, zij zullen als kaf van de dorsvloer worden weggestormd. Van de kinderen Gods, die Zijn Kerk zijn, zegt de Heere: „Wanneer gij zult gaan door het water, Ik zal bij u zijn, en door de rivieren, zij zullen u niet overstromen; wanneer gij door het vuur zult gaan zult gij niet verbranden, en de vlam zal u niet aansteken." Dit zijn de twee onbarmhartigste vijanden, die er kunnen zijn: vuur en water, en toch zal Hij de Zijnen voor beide bewaren. Maar hier wordt gedreigd, dat een verschrikkelijke verwoesting over de goddelozen zal komen. Hebben zij niet meer moed dan kaf voor de wind, wanneer God toornig op hen is? Neen, niet meer. Er wordt gesproken van een verschrikkelijke verwoesting, die over de goddeloze zal komen, (Job 18:6)

„Het licht zal verduisterd worden in zijn tent, en zijn lamp zal over hem uitgeblust worden." Wee die mens wiens lamp God uitblust! "De treden zijner macht zullen benauwd worden en zijn raad zal hem nederwerpen. Want met zijn voeten zal hij in het net geworpen worden, en zal in het wargaren wandelen. De strik zal hem bij de verzenen vatten," enz. Het is een vervloekte grond daar hij op gaat. Wat kan verschrikkelijker van de goddelozen worden gezegd dan wat hier geschreven staat? Ziet ook Job 20:6: „Wanneer zijn hoogheid tot de hemel toe opklom, en zijn hoofd tot aan de wolken raakte; zal hij gelijk zijn drek in eeuwigheid vergaan: die hem gezien hadden zullen zeggen: Waar is hij? Hij zal wegvliegen als een droom, dat men hem niet vinden zal, en hij zal verjaagd worden als een gezicht des nachts. Het oog, dat hem zag, zal het niet meer doen, en zijn plaats zal hem niet meer aanschouwen. Zijn kinderen zullen zoeken de armen te behagen, en zijn handen zullen zijn arbeid moeten weder uitkeren," enz. Hij zal een geest in de nacht gelijk zijn, die de mensen menen te zien, en onmiddellijk weer uit hun gezicht is verdwenen. Zij zijn als een droom, die een mens niet lief is. De Heere zal de goddeloze uit zijn bedekselen uitrukken, en Hij zal hem als zijn drek van de aarde doen vergaan. Hij zal de rijkdommen, die hij krijgt niet inslikken, of indien hij ze opeet zullen zij als zandsteentjes tussen zijn tanden zijn. Onder de andere oordelen, die voor de goddeloze bereid zijn is deze: (Job 21:17-19) „dat God zijn geweld voor zijn kinderen en nakomelingen weglegt." De dwazen der wereld willen hieruit geen les trekken, voor zover God tegen hen en hun zaad heeft gesproken. Ik ben er zeker van, dat smart de goddelozen zou bevangen, als zij dit wisten! Als een goddeloze dit wist zou hij nooit lachen. Vrees voor de hel is een zeer zeldzaam iets. Er zijn er maar weinig, die daarover denken wat de verborgenheid der hel is. Als gij over deze twee dingen wilt denken, dan zult gij het als een kwaad iets beschouwen met de goddelozen mee te lopen.

1. Als gij daarover denkt, dat er een eeuwigheid is, en dat een eeuwigheid van gramschap hen wacht.
2. Als gij over de toorn Gods denkt, en dat het een toorn is, die nooit zal worden uitgeblust. Wat een verschrikkelijke eed is dat, die de Heere zweert tegen degenen, die de nooddrufte om een paar schoenen verkopen, die verlangen, dat de Sabbat voorbij mocht zijn om het kaf van het koren te kunnen verkopen; die de efa verkleinen en de sikkil vergroten: (Amos 8:7) „De Heere heeft gezworen: Zo Ik alle hun werken in eeuwigheid zal vergeten!" Wee u, over wie zulk een eed is gezworen wegens uw goddeloosheid. Gedenkt wat een verschrikkelijk woord tegen het huis van Eli is gesproken: (1 Samuel 3:14) „Daarom dan heb Ik den huize Eli gezworen: zo de ongerechtigheid des huizes Eli tot in der eeuwigheid zal verzoend worden, door slachtoffer, of door spijsoffer." Zoals de Apostel zegt, kan de Heere geen zwaardere eed zweren dan, dat Hij bij Zichzelf zweert.

Het is een droevig woord, dat er sommigen zijn wier zonden met de punt van een diamant geschreven zijn, zodat zij nooit vergeten zullen worden. Het is een vreselijke vervloeking, die tegen Babel wordt uitgeroepen (Jesaja 8 en 14), en tegen Saul en hen, die in die tijd de vijanden van David en van de Kerk waren (Psalm 109). Wee de goddelozen en hun, die een banier tegen God hebben opgeworpen! Veel ellende en wee blijven op hen! Veronderstelt, dat een mens een zee van vergif moest opdrinken, en dat die altijd terwijl hij dronk weer werd aangevuld, wat zou dat een harde zaak worden geacht. Nu, die zee van toorn, die de Heere voor Zijn vijanden zal brouwen, daarvan zullen zij drinken en dol worden, zij zullen vallen en nooit weer opstaan; en toch vrezen zij die niet, hoewel dat lot voor hen is weggelegd. Wien zal de Kerk nu voor dit alles dankzeggen? „Maar gij zult u verheugen in de Heere, in de Heilige Israëls zult gij u beroemen." God wil niet, dat de eer der overwinning Hem voorbijgaat, en wij hebben meer reden dit te vrezen dan iets anders. Geve God, dat ons land zijn vertrouwen niet

stelle op zovele duizenden mannen en zovele hoofse geesten. Heere, behoed ons voor de zonde van afgoderij, in God te ontroven wat Zijn recht is! Er wordt een uitnemend woord gesproken in Psalm 115. Toen de Kerk in die tijd veel overwinningen over haar vijanden had behaald, zeiden zij: „Niet ons, o Heere, niet ons; maar Uwen naam geeft eer." Al hadden wij miljoenen mannen meer dan wij hebben, dan nog zou niet ons land, maar alleen de naam des Heeren van alles de eer toekomen. Heere, bewaar ons in alle gevallen daarvoor, dat wij ons niet bemoeien met wat des Heeren is. Het past ons eerder onszelf voor God te vernederen en Hem te erkennen in hetgeen Hij doet. Nu, de lof en prijs van al onze werken, beide in ons en voor ons, zij de Vader van Christus en onze Vader, en Zijn Zoon Christus Jezus, en de Heilige Geest, tot in alle eeuwigheid.

Amen.

DE WAARDE EN UITNEMENDHEID VAN HET EVANGELIE

Want de wapenen onzes krijgs zijn niet vleselijk, maar krachtig door God, tot nederwerping der sterkten. Dewijl wij de overleggingen terneerwerpen, en alle hoogte die haar verheft tegen de kennis Gods, en alle gedachte gevangen leiden tot de gehoorzaamheid van Christus. 2 Korinthe 10:4-5.

Het merendeel der wereld stelt niet dié prijs op het Evangelie van Christus, die daarop behoort gesteld te worden, en zo deden ook sommige van deze valse apostelen. Zij noemden het Evangelie dwaasheid. Zij hielden het voor de laagheid zelf. Doch de gedachten des mensen zijn niet de maatstaf waarnaar dit Evangelie moet worden afgemeten, want het Woord van God en het Evangelie van Christus zijn er in zichzelf niet te minder om waard, omdat de mensen het geringschatten. Doch onze Heere weet het best wat de waarde en uitnemendheid van dit Evangelie van Christus is. Hij, die de ijdelheid en dwaasheid van de gedachten van het hart des mensen kent, Hij weet, dat al zou de hele wereld Zijn Evangelie lichtachten en het slechts als dwaasheid en gering aanmerken, dat de wapenen van die krijg nochtans niet vleselijk zijn, maar krachtig door God, tot nederwerping der sterkten. Ik zal nu niet spreken over dingen waarover ik reeds eerder heb gesproken, doch zeg alleen dit:

Doet niet mee met de wereld. Schaart u aan de zijde van het Evangelie en van Christus, en maakt het Evangelie niet tot uw vijand; want laat het Evangelie wederstaan wie wil, en wie zij ook zijn, die zich daartegen stellen, het zal hen altijd ten slotte overmeesteren en terneerwerpen, en onder de voet treden, of zij willen of niet. Hoe velen zijn er reeds geweest, die er hun schouders onder hebben gezet, en al hun vernuft bijeengeraapt hebben om dit Evangelie uit de wereld te drijven. Zij beschouwden het als een lastige gast en wilden er gaarne vanaf zijn, en deden al hun best om de kaars van Christus uit te blazen. Doch zij zijn gelijk geweest aan dronken mensen, die in hun dronkenschap de top van een heuvel beklommen om het licht der zon uit te blazen; doch in plaats van haar licht uit te blazen hebben zij slechts hun dwaasheid getoond. Zo ook beklimmen de lieden der wereld de top van hun wereldse praal en eerezucht, om deze kaars van het Evangelie uit te blazen. Doch hoe meer zij erop blazen om haar uit te krijgen, hoe meer zij slechts hun onverstand tonen: Het heeft altijd bewezen overwinnaar te zijn, (ja meer dan dat), over allen, die het tegenstaan.

Een tweede gebruik, dat wij hiervan maken, dat de wapenen van onze krijg krachtig zijn, is: dat overal waar dit Evangelie komt, hetzij tot een kerkelijke gemeente, óf tot een natie, óf tot een bijzonder persoon, het altijd zal overwinnen. Wij behoeven er niet over te denken er een dienstknecht van te maken, omdat het machtig is door de kracht Gods. Het is de arm des Heeren, zoals het in Jesaja 53:1 wordt genaamd: „Wie heeft onze prediking geloofd? en aan wie is de arm des Heeren geopenbaard?” Denkt er dan ook nooit over, dat gij het Evangelie zult kunnen genieten en er een dienstknecht van kunt maken; want gij kunt evenmin van het Evangelie een knecht maken om u te dienen, als dat gij de arm des Heeren kunt breken. Dat moet inderdaad een sterke partij zijn, die de arm des Heeren zal doen buigen of breken. Laat daarom het Evangelie waar het met zijn boodschap komt zijn eigen plaats innemen; laat het zijn werk doen. Laat het bewijzen, dat het de kracht Gods is om die hoge en sterke geschutstorens van hoogmoed, eigenliefde, wereldsgezindheid, enz. neder te werpen onder de voeten van Christus, opdat het daardoor kenbaar moge worden, dat Hij machtig is. Het Evangelie zal van niemand een knecht en slaaf zijn. Het wil niet voor postpaard gebruikt worden om onze boodschappen voor ons te doen. Het wil geen knecht zijn, ook niet van de

machtigsten op aarde. Als het machtig is door de kracht Gods, dan zal het zijn eigen plaats behouden, of men het wil, of niet.

Bovendien als het Evangelie niet de arm en de kracht Gods is om 'ons tot Christus en de zaligheid te brengen, dan zal het de droevigste tijding zijn, die wij ooit in onze tijd hebben gehoord. Het is niet voor niets, dat onze Heere, die de goedertierenheid zelf is, zulk een wee heeft uitgeroepen tegen Chorazin en Bethsaida, ja een zwaarder wee dan tegen Tyrus en Sidon. Wee, eeuwig wee over u, tot wie Christus en het Evangelie komt, en er toch niet beter door wordt. Hij roept ook een wee en een vloek uit over hen, die de vruchten van het Evangelie, waar het komt, niet inbrengen. Daarom zou 't het beste voor u zijn, dat gij tijdig de vruchten van het Evangelie laat zien; want gij zult niet zo gemakkelijk en licht van het Evangelie afkomen als gij meent. Het zal, óf u verbeteren, óf een einde aan u maken. Als het niet meer doet, zal het een dagvaarding aan uw deur achterlaten met de verklaring, dat genade en zaligheid u werden aangeboden, en dat gij die niet hebt willen aannemen.

Als wij, leraars, geen middelen kunnen zijn, om de zielen der mensen zalig te maken, dan zullen wij toch een dagvaarding aan de deur uwer zielen achterlaten, en de zon, de maan, de sterren, de stenen en de balken der kerk tot getuigen nemen, dat wij onze plicht hebben gedaan, en u de boodschap van onze Meester hebben overgebracht, doch dat gij niet hebt willen gehoorzamen. Daarom om Christus wille, aangezien het Evangelie tot u is gekomen, ziet toe, dat gij het niet veracht, want gij zult rekenschap moeten geven aan Hem, die er de Heere van is. In Openbaring 14:9-10 wordt een eeuwig wee en een eeuwige vloek uitgesproken over hen, die het Evangelie niet aannemen, wanneer het tot hen wordt gezonden. En in 2 Thessalonicenzen 1:8 zegt de apostel, dat de Heere met vlamvend vuur wrake zal doen over degenen die God niet kennen, en over degenen die het Evangelie onzes Heeren Jezus Christus ongehoorzaam zijn. Geen minder doemvonnis wordt uitgesproken over hen, die het Evangelie van Christus ongehoorzaam zijn, dan de wrake en de zware vloek Gods. Zijn Woord en Evangelie hebben niets anders tot de verachter van het Evangelie te zeggen, dan dat de wrake Gods over hen zal ontvlammen. Dat is een zware last als die op iemand zal rusten. Daarom bid ik u in Gods naam en in de naam van Christus, laat het Evangelie dat ene werk doen, dat zijn eigenlijk werk is. Laat het heerschappij voeren en denkt er geen knecht van te maken. Buigt u onder het Evangelie, opdat het u niet vermorzele wanneer gij er niet gewillig onder buigt. Onze wapenen van onze krijg hebben macht en kracht van de hemel en van God om sterkten neer te werpen. Dan geschiedt het ook. Het is maar een dwaas punt van geschil en een onwijs begrip van hen, die vijanden zijn van de genade Gods, te menen, dat in weerwil van die macht en kracht, die in het Evangelie is, de vrije wil van hen tot wie het met die kracht wordt gezonden, desniettemin staande de aanbidding daarvan kan aannemen of afwijzen naar het de vrije wil belooft. Dit is niets anders dan een begrip van hen, die de kracht van het Evangelie niet hebben gekend. Wij kunnen weten, dat het Evangelie krachtig is door de macht Gods, als wij slechts willen zien op Hem, die de Auteur van dit Evangelie is, of op de stof, die in het Evangelie vervat is, of op de wijze hoe het werkt.

De Auteur toch van dit Evangelie is niemand anders dan God Zelf. Als dit Evangelie slechts het woord eens mensen was, dan geloof ik ook, dat de vrije wil er, naar het hem behaagde, ja of neen tegen zou kunnen zeggen. Maar het Evangelie is niet het woord van een mens tot een mens, maar het is een minnebrief, die door de Heere Zelf aan ons geschreven en door Zijn Geest ingegeven is. Waarom zou het onze wil niet mogen bevelen er zich aan over te geven, aangezien de Heere er zelf de Auteur van is? Het is een grote smaad, die onze Heere wordt aangedaan, dat de mens, laat de Heere spreken zo Hij wil, al is het nog zo meedogend, en laat Hem met Zijn Woord werken zo het Hem behaagt, nochtans ja of neen kan zeggen, kan

aannemen of afwijzen naar het hem behaagt; dat hij, al schiet onze Heere Zijn pijlen op de mens, of het kan tegenstaan of het kan vrijdelen, en het vuur kan ontwijken. Hij, die de pijl heeft aangelegd, heeft er ook kracht en vermogen in gelegd. Hij heeft de punt verstaald, opdat hij doorbore waar hij treft. Wanneer Hij ten doel heeft een ziel tot Zich te doen komen, schiet Hij niet in het wild en op de gis af, maar Hij schiet op een doel, en Hij legt zuiver aan en mikt juist voordat Hij schiet, en zo kan het niet anders, of Hij treft het doel, en Zijn pijl zal de plaats waar hij treft doorboren.

Beschouwen wij de stof, die het Evangelie bevat, dan zullen wij zien, dat die machtig is door de kracht Gods want de gehele wereld kan zulke redeneerkunde niet vormen en opstellen als in het Evangelie vervat is. Alle verstanden in de wereld zullen niet zulk een heerlijke beschrijving van het Nieuwe Jeruzalem geven als die, welke in de twee laatste hoofdstukken van de Openbaring van Johannes wordt gegeven. Ook kunnen al de verstanden van mensen en Engelen niet zulk een beschrijving van de Zone Gods geven, als wij hebben in Hebreeën 1. De gehele wereld kan niet met zulk een beschrijving van de macht van het Evangelie voor de dag komen, als die welke hier wordt gegeven in de woorden van onze tekst. Daarom, al hadden de hel en alle machten gezegd, dat het Evangelie niet zal overmogen toch zullen zij, aangezien Hij heeft gezegd, dat het zal overmogen, niet in staat zijn het te weerstaan, maar het zal bewijzen, dat het krachtig is door de macht Gods Die er de Auteur van is.

En beschouwen wij, ten derde, de wijze van werking van het Evangelie, dan zullen wij zien, dat het machtig is al onze sterkte temeer te werpen. Indien God niet almachtig was, dan zou er enige schijn zijn voor het zeggen, of de vrije wil van de mens ja of neen kan zeggen op het Evangelie van Christus. Doch zal Hij, Die al de verschillende delen en wendingen van het hart des mensen kent niet weten hoe erin te komen? Moet niet Hij, Die elk schepsel door Zijn macht kan maken, ook door Zijn vermogen weten hoe het te bewegen naar het Hem goeddunkt? Zou Hij, Die, wanneer Hij Zijn woord met kracht doet gepaard gaan, tot het hart waarin zeven duivels zijn, kan spreken en erin komen, niet in ieders hart kunnen komen, al is het nog zo onwillig? Ik ben er zeker van, dat nooit iemand meer kwaad tegen de Zoon des mensen, Jezus Christus, heeft gedacht dan de apostel Paulus, want hij kon niet verdragen, dat men Zijn naam noemde, noch aanhoren, dat iemand Zijn naam beleet, zodat hij dezulken allerwreedst vervolgde. En toch behoefde onze Heere niet meer te doen dan slechts een paar woorden tot hem te spreken, om hem daardoor van dat hoge paard, waarop hij zo triomfantelijk reed, af te werpen en neer te doen vallen, en onder Zijn voeten neer te leggen. Terwijl hij op weg was met het doel om de leden van Jezus Christus te vervolgen, zeide hij tot Hem: „Heere, wat wilt Gij, dat ik doen zal?” Te horen, dat onze Heere, in een ogenblik, zulk een sterke en wrede tegenstander van het Evangelie neerwerpt en hem ogenblikkelijk doet zeggen: "Heere, wat wilt Gij, dat ik doen zal?" daarin ziet men een krachtige daad van de rechterarm des Heeren. Het zijn dan ook slechts dwazen, die zeggen, dat de natuur, of de vrije wil, of het hart des mensen, machtig is de slag van Gods Woord af te keren, wanneer Hij besluit daardoor in hen te werken.

De Heere zij gedankt, dat het zo is, dat wij niet machtig zijn het te weerstaan, maar dat het machtig en krachtig is ons te overwinnen. Er is een schone plaats (Hooglied 2), om dit te bewijzen, waar de Bruid, dat is de Kerk, over de wijze van werking van haar Liefste spreekt. Hij werkt door liefde. De liefde nu kan op generlei wijze ontvoerd of verhinderd worden; al kan de minnaar ontvoerd of weggenomen, óf afgehouden worden van hetgeen bemind wordt; doch dat kan niet met de liefde geschieden, want die kan niet ontroofd of verhinderd worden; dan is het geen ware liefde. „Hij voert mij in het wijnhuis en de liefde is Zijn banier over mij" (vers 4). Wanneer de banier der liefde door Christus over de Kerk wordt opgestoken, is zij dan

in staat te weerstaan en Hem buiten te houden, naar het haar behaagt? Neen, want het volgende vers zegt, dat zij, toen deze banier over haar ontrold werd, „krank was van liefde.” Daarom zegt zij in het volgende vers: „Ondersteunt gijlieden mij met de flessen, versterkt mij met de appelen, want ik ben krank van liefde.” Dit is de wijze waarop onze Heere werkt op de harten van hen, die Hij tot Zich wil bekeren; Hij werpt een hoop liefde over hen, en wanneer Hij dat doet kan Hij maken, dat de weerspannige bezwijmt van liefde. Wanneer een ziel van God en de vertroosting van Zijns Geestes afloopt, zal het haar niet mogelijk zijn tegen te staan of weer uit Zijn hand te geraken, wanneer Jezus Zijn liefde op haar vestigt en naar haar hart spreekt. Laten de mensen een beginsel stellen in de vrije wil, of bepalen waarop het woord zich eerst vastzet; doch wanneer de Heere tot iemand spreekt en Zijn Woord met kracht ondersteunt, maakt het, dat zij hun hart op Jezus zetten. En Hij ziet in liefde op de ziel, die Christus liefheeft, en wanneer de Heere dat doet, dan is de ziel er verre van af, dat zij onverschillig zou zijn of zij Christus of Zijn Woord aanneemt of niet; maar dan is zij genoodzaakt zich over te geven. En de Heere is er ook verre van af, dat Hij rekening zou houden met hen tot wie Hij spreekt of zij Hem zullen gehoorzamen of niet. Zo spreekt Hij niet. Maar wie zij ook zijn tot wie Hij spreekt, als zij zich niet gewillig onderwerpen treedt, Hij hen onder de voet, en maakt hen buigzaam, en zo maakt Hij dat woord waar uit Deuteronomium 30:16: „En de Heere uw God zal uw harte besnijden, en het harte uws zaads, om de Heere uw God lief te hebben met uw ganse hart en met uw ganse ziel, opdat gij leeft.” Laat een ieder uwer zijn opstand tegen God bekennen, niet alleen dat natuurlijk vermogen om de genade Gods tegen te staan, maar belijdt die boosheid en onwilligheid, die in de ziel is, en die tegenstand, tegen Christus, die in de natuur is, totdat Hij die door Zijn kracht onderwerpt. En Hij vervult die belofte in Ezechiël 36:26, waar de Heere belooft een nieuw hart te geven en het oude stenen hart weg te nemen.

Maar, zeggen zij, dat nieuwe hart, dat ons daar wordt beloofd, wordt beloofd onder voorwaarde, dat wij het niet tegenstaan. Doch bezie de tekst en gij zult zien, dat die niets niet vermeldt, dat Hij u een nieuw hart zal geven als gij er u niet tegen verzet, maar de tekst zegt volstrekt: "En Ik zal u een nieuw hart geven, en zal een nieuwe geest geven in het binnenste van u; en Ik zal het stenen hart uit uw vlees wegnemen en zal u een vleselijk hart geven. En Ik zal Mijn Geest geven in het binnenste van u, en Ik zal maken, dat gij in Mijn inzettingen zult wandelen en Mijn rechten zult bewaren en doen." Onze Heere bestrijdt aller mensen vernuft en stelt Zich tegen alle tegenwerpingen van dien aard, die zij kunnen maken, dewijl Hij belooft de hardheid van het oude hart te zullen wegnemen en hun ook een nieuw hart te zullen geven, en te zullen maken, dat zij, die Hij onder handen neemt, in Zijn inzettingen zullen wandelen. Dit is inderdaad het Evangelie van Christus, namelijk de macht en de krachtige arm Gods om de opstandige ziel tot Christus te brengen, en die een gevangene van Christus te maken, en ons allen te doen zeggen: Nu weet ik, dat er meer leven en kracht in Zijn Woord is dan ik ooit kon geloven, om mij genade te bewijzen, of ik wil of niet.

En wie zijn zij in werkelijkheid, die deze kracht der genade Gods tegenstaan? Het is zeer goed door geleerde mensen opgemerkt, dat niemand zich ooit daar tegen verzet heeft, dan zij, die zelf niets van de genade Gods kenden. En zo wreekt de genade Gods zich op hen. Omdat zij de kracht daarvan tegenstaan en zich daartegen stellen zullen zij er nooit profijt of voordeel van hebben. En inderdaad, weinigen - weinigen, die ooit de kracht der genade Gods hebben ondervonden - hebben het aangedurfd een Arminiaan te zijn, of de kracht der genade Gods tegen te spreken. Doch, die de kracht der genade Gods recht kennen, weten, dat het de weg is om er de zielen op te doen verlieven, en er hen van te doen walgen er iets tegen te zeggen.

Nu, indien dit woord en de wapenen van onze krijg krachtig zijn door God tot nederwerping der sterkten, enz., dan vloeien daaruit liefelijke zaken ter toepassing voort.

Ten eerste. O, dat wij uw harten konden opeisen om dit te gehoorzamen, dat gij tot Christus wilt komen en Hem uw harten overgeven om door Zijn Woord bewerkt te worden. Helaas! als er onder u zijn, die een kind hebben, dat niet kan lezen, zult gij het naar school zenden, om daar onderwezen te worden. Anderen zullen, als zij gevoelen; dat hun lichaam krank is, om de dokter zenden. Als iemand in moeilijkheden verkeert omtrent zijn tijdelijke zaken zal hij de toevlucht nemen tot een rechtsgeleerde, en hem zijn omstandigheden toevertrouwen. En nu hebt gij een opstandige ziel en toch wilt gij die niet aan Christus overgeven om die te nemen en in orde te brengen, al haar vermogens te bewerken en die door Zijn Woord te veranderen. Konden wij maar eens zover komen, dat wij Gods Woord door de kracht Gods in onze harten lieten werken dan zouden wij bevinden, dat wij een lieflijke verandering zouden ondergaan; wij zouden, een nieuw hart voor een oud hart, en nieuwe geesten voor oude geesten krijgen. O, wat is dat een lieflijke en zalige verandering! Er is geen andere weg voor ons om nieuwe mannen en vrouwen te worden dan alleen deze, dat wij onszelf overgeven aan de kracht van Gods Woord om daardoor bewerkt te worden; als wij geen nieuwe mannen en nieuwe vrouwen worden, zou het beter voor ons zijn, dat wij nooit geboren waren. Wee die ziel voor eeuwig, die niet meer van Christus heeft dan de natuur haar geeft! Wij kunnen enige kennis opdoen door school te gaan; wijsheid kan door inspanning worden verkregen, alsmede rijkdom, en de wereld mag een mens om die dingen achten; doch niettegenstaande dat alles is hij toch niets anders dan wat Christus een witgepleisterd graf noemt. Niettegenstaande dit alles is hij van binnen geheel vuil en stinkend, want zo schoon als hij er van buiten uitziet, toch is hij van binnen niets dan het werkhuis des duivels. Zegt van zo iemand wat gij wilt, maakt hem wat de natuurlijke hoedanigheden betreft zo sierlijk mogelijk, toch is hij in de schatting van Christus slechts een fijn lid van de duivel. Wil de wereld hem een achtenswaardig mens noemen, dan is hij een achtenswaardig erfgenaam van de duivel. Noemt gij hem een beschaafd mens, dan is hij toch maar een beschaafde erfgenaam der hel, wat ook de wereld van hem, of hij van zichzelf denkt. Toch acht God een mens als zodanig, zolang hij zich niet heeft overgegeven om door het Woord Gods bewerkt te worden.

Tweede gebruik. Indien er hier tegenwoordig zijn, die klagen over een opstandig hart, een stenen en hard hart, dan zeg ik tot de zodanigen: Indien gij geen geloof kunt krijgen om in dit Evangelie van Christus te geloven, tracht dan deze wapenen aan te grijpen, die krachtig zijn door God, tot nederwerping der sterkten, en geloof te krijgen om erin te geloven. Gij zult dan het hart niet zo onwillig bevinden te zijn. Het bezwaart een ziel zeer, die zulk een hard, opstandig stenen hart heeft. Doch hier is voor dezulken een grond van vertroosting, als gij geen geloof kunt krijgen om het te geloven, dat er toch, al is uw hart nog zo opstandig, hard en stijf, in het wapenhuis van Christus wapenen zijn, die machtig zijn het te meer te werpen, te vernederen en week te maken. Gij zult zeggen: „Ik kan mijn trotse hart niet vernederd krijgen, ook kan ik het niet afgetrokken krijgen van de liefde der wereld; ik bevind, dat daar veel begeerlijkheden de overhand hebben, hetgeen mij zeer te meer drukt." Doch hier is onze vertroosting: indien wij geloof hebben om te geloven: Dit woord des Evangelies is machtig, door de kracht Gods om die alle in onderwerping te brengen. Als gij maar zover kunt komen, dat gij in Christus wordt gedreven wegens het gezicht uwer zonden, is het lieflijk en troostelijk. O, ik mag die zielen wel lijden, die altijd treuren over de zonde, die altijd klagen over een hard, opstandig, onbesneden, stenen hart. Doch hier is een grond van vertroosting, voor zodanigen, dat Gods Woord machtig is door de kracht Gods de zonde te meer te werpen. Indien wij maar eens daartoe konden geraken, om de zonde als een last te beschouwen, dat zou goed voor

ons zijn dat zou ons tot Christus uitdrijven. Gij zijt dichter bij de hemel wanneer gij de staat van uw harde hart beweent en het ter genezing in de handen van Christus stelt, dan wanneer gij denkt, dat alles goed met u staat. Dan zijt gij geschikt om het medelijden van Christus op te wekken, want Hij is een Heere, Die klaarstaat om al de zodanigen te vergeven, die in nederigheid tot Hem komen; Hij is een Heelmeester, Die dezulken wil behandelen om hen te genezen, die geen geld hebben om Zijn behandeling te betalen. Hij is inderdaad de Medicijnmeester der armen. Hij begeert niet meer van ons dan alleen, dat wij Hem vertellen, dat wij ziek zijn. Hij heeft een hamer om het harde hart te verbrijzelen. Hij heeft een zwaard om het aan stukken te slaan. Hij kan het verbroken en wegens de zonde verdrukte hart helen; Hij kan een nieuw hart en een nieuwe geest geven. Laat uw hart niet te neergebogen zijn, omdat gij bevindt, dat het zo hard is, werpt om dat alles uw vertrouwen niet weg, maar gelooft in Gods Woord, dat machtig is door de kracht Gods, om het alles te boven te doen komen.

De Heere zij gedankt, dat er zoveel kracht in het Evangelie van Christus is, dat het een ziel, die ziek is vanwege de zonde, gezond, en een hart, dat hard is, week kan maken; dat er kracht in is om die Geest over ons uit te storten, die aan het huis Davids beloofd is, (Zacharia 12:10) de Geest der genade en der gebeden, en de geest van bekering en treuren over de zonde. Als wij daartoe konden komen zou het een lieflijke voorbereiding zijn voor een plechtige vast- en bededag, wanneer de Heere het aangezicht fronsd wegens de zonden van het land, en ons tot een plechtig vasten en tot vernedering roept vanwege onze zonden. Het zou betamelijk zijn, dat eenieder onzer zijn eigen zonden en de zonden van het land waarin wij wonen ter harte nam, en dat wij ons daarover voor God vernederden opdat Hij ons zodoende mocht vertroosten.

Nu, waar zijn de vruchten en uitwerkingen van deze wapenen onzes krijgs? Om sterkten neer te werpen, om de overleggingen temeer te werpen, en alle hoogte, die haar verheft tegen de kennis Gods, en alle gedachte gevangen te leiden tot de gehoorzaamheid van Christus. Dit zijn namelijk alle dingen, die in of buiten de mens zijn, die zich op enigerlei wijze tegen het Evangelie stellen. Het brengt die alle in onderwerping. Het werpt voornamelijk al die sterkten terneer, die inwendig in de ziel zijn, namelijk al die dingen waarop de mensen van nature hun vertrouwen stellen.

Nu, van wie is dit huis voordat dit werk gewrocht wordt? Mattheus 12:44 beantwoordt deze vraag. De satan zegt: „Ik zal wederkeren in mijn huis vanwaar ik uitgegaan ben.” De eigenaar van dit huis is dus de duivel. Christus, onze Zaligmaker, zegt in een andere plaats: „Hoe kan iemand in het huis eens sterkgewapende inkomen, tenzij hij eerst de sterke gebonden heeft en hem uitwerpt?” Hij bedoelt, dat de duivel de heer is van eens ieders huis, zolang niet Christus in de ziel komt, en hem bindt, en uitwerpt, en er Zelf bezit van neemt. Dit moge ons een toontje lager doen zingen, al is het, dat wij nog zo dikwijls zeggen, dat wij Christus liefhebben. Vraagt het maar aan alle mannen en vrouwen; zij zullen zeggen, dat zij Jezus liefhebben, en zij zijn boos als iemand er anders over denkt. Toch houden wij allen er een sterkte op na tegen Christus, en wij houden die ten dienste van de duivel. Het is dan ook noodzakelijk, voordat Christus in de ziel komt wonen, dat al die hoge torens neergeworpen worden, en dat Christus een nieuw werk in ons werkt, en ons nieuwe schepselen maakt. Dit is een van de werken van het Evangelie, namelijk, al die hoogten, die in de ziel des mensen zijn, temeer te werpen en met de grond gelijk te maken; de zonde, de duivel en al die begeerlijkheden, die het kasteel van het hart bezetten, plat ter aarde te doen vallen. En Hij veegt al het vuil van dat modderig huis de deur uit, om er zo een schoon en sterk huis voor Zichzelf van te maken. Het Evangelie tracht al die oude vervallen schuren, die daar vroeger door de zonde en de duivel gebouwd zijn neer te werpen, en ons te verhogen, opdat de Koning

der ere er moge ingaan, zoals Psalm 24:7 luidt: „Heft uw hoofden op" gij poorten, en verheft u, gij eeuwige deuren; opdat de Koning der ere inga."

Dit alles is zeer dienstig om onze trotse naturen temeer te werpen, om de natuurlijke en beschaafde mens te laten zien in welke staat hij is in het oog van God; dat hij, al geeft de wereld een goed gerucht van hem, nochtans geen voornaam mens is in de ogen Gods, indien niet het Evangelie dit werk in hem heeft gedaan, om de hoge torens, die in hem zijn, temeer te werpen. Als gij nooit een kranke ziel hebt gehad vanwege de zonde is het een teken, dat Christus en Zijn Woord nooit hun werk in u hebben gedaan; het is een teken, als het zo is, dat gij nog tegen God in opstand zijt; en wee hunner voor eeuwig, die in die toestand zijn en daarin hardnekkig willen blijven. Hij heeft wijsheid om opstandelingen tot Zich te roepen, en macht om te maken, dat zij zich aan Hem onderwerpen. Maar Hij heeft ook een ijzeren roede om hen allen te vermorzelen, die het trotselijk tegen Hem uithouden. Wel hen, die het oude huis intijds aan Christus kunnen overgeven, die tot het besluit komen, dat de natuur, en hun zonden, en hun oude harten hen nooit in de hemel zullen brengen. Ja, ofschoon zij enige kennis van God, en een overvloedige kennis van de godgeleerdheid daaromtrent hebben, toch weten zij, dat dit alles niet anders is dan het bezetten van een kasteel tegen Christus en het bouwen van sterkten tegen Hem; en tot de erkenenis gebracht te zijn, dat wij altijd in een jammerlijke staat zijn, zolang niet het Evangelie met kracht inkomt en al die sterkten, die in ons zijn, terneer werpt; en onszelf zodanig schatten, dat wij niets weten, voordat wij weten, dat Christus dit in ons gewrocht heeft. Merkt op wat een geleerd man uitspreekt, die ongetwijfeld een grote mate geleerdheid had, en toch van zichzelf zegt: „Ik weet niets, ook begeer is niets te weten dan het kruis van Christus en Hem gekruisigd; waardoor de wereld mij gekruisigd is, en ik der wereld." Alle natuurlijke en burgerlijke deugdzaamheid zullen ons niet in de hemel kunnen brengen, maar wij hebben nodig te zien, dat wij van nature in een verdoemelijke staat zijn en van de genade Gods afhangen; dat Hij als het Hem behaagt ons voor eeuwig in de hel kan werpen. Indien wij niet gevangenen van Christus worden gemaakt, zullen wij voor eeuwig gevangenen en slaven in de hel zijn. Tenzij wij een ingestort gebouw worden opdat Christus ons opbouwe, zullen wij ontwijfelbaar voor eeuwig ellendig zijn.

Slechts een paar woorden over enkele dingen van dit punt. Ten eerste, aangaande enige gewone gebreken, die in sommigen zijn, welke veroorzaken, dat zij die torens blijven bezetten. Ten tweede zullen wij enige kenmerken aanwijzen van hen wier sterkten zijn neergeworpen. Ten derde zullen wij u aantonen welke weg de Heere houdt in het neerwerpen van deze sterkten.

Wat nu de gewone gebreken aangaat, die in de mensen zijn, waardoor zij die torens staande houden.

Die zijn: 1e. Niemand is vrij van dit gebrek: Deze wallen en sterkten der zonde, worden zolang wij leven niet ganselijk neergeworpen. Als het niet zo was geweest, zou de apostel Paulus, die een uitverkoren vat der barmhartigheid was, nooit die woorden hebben gesproken: (Romeinen 8:18) „Ik weet, dat in mij, dat is, in mijn vlees, geen goed woont." Dit werd door hem gezegd na zijn wedergeboorte. En wee hunner, die niet erkennen, dat er nog iets van het oude werk der natuur in hen overblijft zolang zij hier zijn. Waarom? Hoe kan dit waar zijn? Omdat er niets is, dat de erfzonde, die in ons is geheel en al uitdrijft dan alleen de heerlijkheid. Ik weet wel, dat ware genade de takken van die boom afsnoeit, en ook de stam nadeel toebrengt; dat genade de muren en het dak van dit huis temeer werpt; doch wat de wortel van deze boom, en de grondstenen van dit huis aangaat, er is niets, dat de wortel geheel uitgraaft en de verwoesting volkomen maakt dan alleen de heerlijkheid. Ja, de kinderen Gods zijn, wanneer het huis door de genade der wedergeboorte is neergeworpen, dikwijls weer

bezig geweest met voor zichzelf kapellen te bouwen. Zo lezen wij van Noach, Lot, David, die in afschuwelijke zonden vielen nadat zij waren wedergeboren; het vallen in die snode zonden was het weer opbouwen van kapellen of kleine huizen van zonde en verdorvenheid.

2e. Doch er zijn weer anderen tegen wie de Heere de pijlen van Zijn Evangelie schiet, zonder dat daardoor ooit een gat in hun muren geschoten, of een tak van hun boom is afgesnoeid niettegenstaande alles wat eraan gedaan is. Wij lezen van dergelijken in Handelingen 7:51, waar de apostel Stefanus tot sommige Joden predikt, en ten slotte tot hen zegt: „Gij hardnekkigen en onbesnedenen van hart en oren.” Hij schiet met kracht op hen, maar niettegenstaande al zijn schoten wordt er geen gat in hun muur geschoten, maar zij versterken zich zo krachtig, dat het weer terugschiet op hem, die hun predikte, en zij stenigen hem dood om wat hij deed. Zo deden zij ook aan Christus. Hij schoot op hen door de prediking van Zijn Woord en door mirakelen onder hen te werken, om hun oude muren neer te schieten; maar zij schoten op Hem terug en kruisigden Hem. Het is een treurig teken als het Evangelie de mensen wordt gepredikt en het hen van zonde overtuigt, en het niets in hen uitwerkt, dan dat het haat in hen verwekt tegen de predikers van het Evangelie. Doch wat zij ook doen, er wordt niet één gat gemaakt in hun oude werk ' maar het blijft onbewogen overeind staan.

3e. Dan is er nog een derde soort mensen, wier oude muren en sterke torens de predikanten door hun prediken aan het schudden en wankelen brengen, doch die, terstond wanneer zij bemerken dat hun muren beginnen te schudden, zich opmaken om er stutten tegen te zetten ten einde ze overeind te houden. Zo lezen wij van Kaïn en van Achab, dat zij dit deden: zij keerden weder tot hun vorige vermaken en oude zonden, al klaagden hun consciënties hen aan wegens het kwaad, dat zij gedaan hadden. Zulke mensen zijn waarlijk in een zeer ellendige toestand, wier zonden hun door de prediking van het Woord worden ontdekt en blootgelegd, en die toch weer terstond weggaan en naar de herberg lopen, of wanneer zij dat niet doen weer beginnen te vloeken, en zo voortdurend hun zonden ophopen en hun consciëntie verharden. Als zij het bemerkten zouden zij zien, dat zij in een zeer vreselijke toestand zijn. Doch de beste soort van de hoorders van Gods Woord zijn zij, die zich gewillig onder Christus onze Heere buigen, wanneer Hij door Zijn Woord en predikers tot hen spreekt; die goedkeuren, dat de Heere hun torens van hoogmoed, wereldsgezindheid en oneerbaarheid terneder werpt; hun sterke kastelen van eigenliefde doet vallen; hun liefde tot de wereld onder Zijn voeten legt, en hun liefde en neiging tot bijgeloof en afgoderij terneder werpt. Wij vinden in Gods Woord zes verschillende kenmerken van zulke hoorders, en zullen die aanwijzen.

Eerste kenmerk. Ziet Handelingen 2:37, waar geschreven staat van een groot aantal zielen, die onder de prediking van de apostel Petrus tot Christus bekeerd werden, dat zij door zijn prediking "verslagen werden in het hart." (Engelse overzetting: in het hart gestoken). De woorden, die hij tot hen sprak, waren zodanig alsof een slang hen gestoken had, zij waren zo scherp, dat zij het hart doorboorden. Wanneer het Woord Gods tegen het hart der zodanigen begint te beuken en hun de hoge torens van godloochening, die in hen zijn, de hoge wallen van goddeloosheid, de diepe wateren van bloedstorting, de sterke begeerten van oneerbaarheid begint te ontdekken; wanneer zij zulk een slavernij aan alle soorten van zonde zien en terneergebogen zijn onder het gevoel daarvan, dan wordt het hart van het kind Gods daardoor als het ware gestoken, het wordt doorpriemd, gescheurd en doorstoken.

Het tweede kenmerk van dezulken wordt ons terneer gesteld in Jeremia 31:18: „Ik heb wel gehoord, dat zich Efraïm beklagt, zeggende: Gij hebt mij getuchtigd en ik ben getuchtigd geworden." Wanneer de ziel eenmaal over de zonde gaat klagen en onder het gevoel daarvan terneergebogen is en zich daarover beklagt aan God en Zijn dienstknechten, is het een teken,

dat die hoge torens beginnen te vallen; doch, zolang gij in uw zondeschuld voortgaat en er niet tegen klaagt, dat is niet de weg naar de hemel. Al hoopt gij op de hemel, toch is het niet wel met u, het is een teken, dat er hoge torens in uw ziel zijn, dat het werk van de oude Adam nog vast staat.

Een derde kenmerk van hen, die gewillig onder Christus bukken en voor Zijn Woord buigen, is dit: Wanneer hun zonden hen worden ontdekt, beginnen zij terstond bij zichzelf sluitredenen te maken, evenals de onrechtvaardige rentmeester, die uit zijn dienst werd uitgezet, omdat hij verkeerd had gehandeld. Toen hij was afgezet, begon hij bij zichzelf te denken: Wat zal ik doen? te bedelen schaam ik mij. Niemand zal medelijden met mij hebben en mij in dienst nemen. Werken kan ik niet. Ik heb niets om van te leven." En zo besluit hij, dat hij tot zijn heer zal teruggaan. Laat die hem, als hij dat wil, in de gevangenis werpen; want hij weet, dat hij dan moet krijgen wat hij tot zijn levensonderhoud nodig heeft. Gelukkig is de ziel wanneer zij tot zulk een staat komt; dan ziet zij, dat zij niets van zichzelf heeft om van te leven, en zo komt zij tot het besluit, dat zij naar Christus terug zal gaan. Laat Hij haar, als Hij dat wil, in de gevangenis werpen, dan zal het haar beter zijn dan toen. Zo was het met de verloren zoon gesteld, toen hij alles had doorgebracht wat hij had en niets meer over had. Hij komt tot het besluit, dat hij niet in een vergelegen land kan sterven. In het eerst dacht hij, dat hij wegens de schande niet naar het huis zijns vaders kon weerkeren; doch toen hij zag, dat het niet anders kon, besloot hij maar naar huis te gaan en zijn vader zijn diensten aan te bieden, overwegende, dat het beter was een levende dienstknecht dan een dode zoon te zijn.

Een vierde kenmerk van de zulken, die gewillig voor het Evangelie buigen is, dat het een ernstig verlangen naar een Zaligmaker in hen verwekt. Ik wil niet ontkennen, dat er zijn in wie deze begeerte naar een Zaligmaker niet zo door en door geestelijk is als het behoorde te zijn; toch is er enige begeerte in zo iemand naar Christus, en hij heeft dat gezicht, dat hij Hem niet kan missen, en hij begeert, dat Christus in zijn ziel moge komen en al zijn trotse begeerlijkheden en inbeeldingen temeer werpen, en dat hij naar lichaam en ziel een gevangene van Jezus gemaakt moge worden.

Een vijfde kenmerk van hen, die het Evangelie van Christus gehoorzaam zijn, is, dat zo iemand met een lange liefdesblik uitzielt, en steeds, meer uitzielt, naar de beloften. Hij hoort nooit zulk een belofte als, dat Jezus Christus in de wereld is gekomen om boetvaardige zondaren zalig te maken, of hij denkt bij zichzelf: O! dat ik een van die ware voor wie Hij gekomen is om die zalig te maken. O! dat ik mijn hart ingedompeld kon krijgen in die genadige beloften.

Een zesde kenmerk van hen, die zich aan het Evangelie overgeven, is, dat niemand Christus zo hoog schat als zij. O! hij zou de hemel wel willen geven, als hij dit had, dat hij Christus had. Hij zou niets te dierbaar achten om zeker te zijn van Christus. Gij weet van die vrouw, van wie de Evangelist Lukas verhaalt, dat zij de voeten van Christus met haar tranen natmaakte en met het haar van haar hoofd afdroogde. Als haar haar en haar tranen de hemel waren geweest, zou zij die niet goed genoeg hebben geacht, om er de voeten van Christus mede nat te maken en af te drogen; zulk een hoogachting had zij voor Hem. Wanneer de ziel eenmaal zover komt, dat zij moet uitroepen: "Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen van het lichaam dezes doods," en gij weet hoezeer gij Christus verplicht zijt om u daarvan te verlossen, zal het u Christus op hoge prijs doen stellen, en u doen zeggen: „O! kon ik iets geven voor Hem, opdat ik Hem mocht hebben. Als de hemel en de aarde van mij waren, zou ik ze voor Hem geven." Wanneer de ziel maar eenmaal waarlijk vernederd is door het Woord van God," zal zij niets ontzien. Dan komt het er niet op aan wat wij voor Christus geven. Dan zal het niet zijn: Wilt gij uw zondige begeerlijkheden voor Christus geven? wilt gij de wereld en de dingen der wereld voor Christus loslaten? Dan zullen wij niets vasthouden, maar alles gewillig verlaten opdat wij Christus

mogen gewinnen. Dit zijn zeer levendige en klare kenmerken van een ziel, die door het Woord van God is terneergebogen en vernederd.

Nu nog iets over de weg en de orde, die de Heere houdt in het terneerwerpen van deze sterkten. De tekst zegt ons, dat de natuur, de oude mens, eerst wordt neergeworpen, die valt geheel om; de wet doet eerst haar werk om neer te werpen, voordat het Evangelie iets te doen krijgt om op te richten. Dit doet ons allen zien in welke staat wij van nature zijn, namelijk, in de staat der verdoemenis. Ik weet, dat dit neerwerpen van het oude werk eerder een voorbereiding tot het werken is, dan een eigenlijk werk. Doch wat is het eerste werk, dat het Evangelie in de ziel werkt? Daarover is onder sommigen geschil. Sommigen zeggen dat berouw of bekering het eerste werk is; anderen zeggen, dat geloven het eerste werk is: Doch ik denk, dat er geen ware bekering of oprecht berouw kan zijn zonder dat er enige mate van geloof aan voorafgaat. Doch wel denk ik, dat er een werk in de ziel is, dat vóór het geloof of bekering gaat. Onze Zaligmaker Christus zegt: (Johannes 6:45) „Zij zullen allen van God geleerd zijn. Een iegelijk die het van de Vader gehoord en geleerd heeft, die komt tot Mij." Er is dus een soort van luisteren naar het woord des Vaders in sommigen, voordat het in anderen is, en dewijl in het voorafgaande vers van een opstanding wordt gesproken, is het waarschijnlijk, dat daarmede bedoeld wordt, dat dit het eerste werk is. Dan is dit het eerste werk, dat in de ziele wordt gewrocht - hoewel de hebbelijkheid van al het overige dan ook wordt gewerkt- namelijk een geestelijk horen en aangrijpen van Christus door de ziel; en dan volgt in de naaste plaats het geloven. Onze Heere Christus maakt onderscheid tussen dit horen en het geloof, want de ziel kan nooit tot Christus komen om in Hem te geloven, tenzij zij eerst enige bevassing heeft van het eerste werk, dat in de ziel gewerkt is; zolang zij niet leert onderscheid te maken tussen Christus en andere mensen door een geestelijk horen van Gods Woord; zolang zij niet leert kennen, dat er onderscheid is tussen Zijn stem en de stem van alle anderen. Waar zij tevoren slechts een geringe gedachte van Zijn Woord hadden, achten zij nu Hem en Zijn Woord hoog; en daartoe gekomen zijnde volgt dan het geloven in Christus en het vertrouwen op Hem. Daarop volgt het derde werk, een droefheid naar God wegens de zonde, hetwelk formeel het werk der bekering is; want welke droefheid ook zij vroeger hadden, die was anders niet dan een wettische verslagenheid wegens de zonde, maar geen waar berouw en droefheid naar God.

Toepassing. Er moet dan een vernedering en verslagenheid zijn in allen, die recht kennen wat Christus is. Ik wil u allen naar dit kenmerk verwijzen om te zien en te beproeven of gij ooit deze vernedering en die verslagenheid van harte hebt gehad, en bij gevolg, om te beproeven of gij Christus hebt. Helaas! ik geloof, als men de meeste mensen onderzoekt en hun vraagt hoe zij Christus kregen, en hoe Hij tot hen kwam, of wanneer hun sterkten werden neergeworpen, dat zij dan zullen moeten antwoorden, of, dat zij Hem in hun wieg hebben gekregen, toen zij nog jong waren, of, dat zij Hem te eniger tijd hebben gekregen terwijl zij sliepen; doch wat het is smart en droefheid over de zonde te hebben, of één traan te schreien omdat zij tegen God hebben gezondigd, daarvan hebben zij nooit iets leren kennen. Het is verre van mij, dat ik met dit te zeggen droefheid over de zonde aan tranen verbind; want ik weet, dat er een ware droefheid is, die zonder tranen is, en dat er een wezenlijke droefheid is, die hoger gaat dan tranen. Maar dit zeg ik, dat er op de ene of andere wijze een ware vernedering wegens de zonde moet zijn, voordat Christus in de ziel komt. Doch helaas! ik geloof, dat alle Jobs dood zijn (Job 6:4), die zulke droefheid hebben, en zulk een smart over de zonde kennen, als hij had. Ik geloof, dat de meesten niet weten wat dat is, dat zoals dat, bij hem was, de pijlen des Almachtigen hun geesten uitdrinken; noch wat dat is, dat zij zich zo over zichzelf ergeren, omdat ze tegen zulk een goede Heere hebben gezondigd, namelijk, dat

zij van harte op zichzelf vertoornd zijn, omdat zij Hem hebben beledigd; waar dit gevonden wordt, zal het de geesten uitdrinken.

Ik bid u, beproeft uzelf of dit werk in u is, of niet, want velen zullen ten laatsten dage bedrogen uitkomen, menende, dat zij die dingen hebben gekregen, die wanneer zij beproefd zullen worden niets anders zullen worden bevonden dan zuivere inbeelding. God ziet dadelijk, dat het alles slechts onecht en nagebootst werk is; hun bekering, hun geloven, en alles wat zij hebben. Wij moesten daarom nooit rusten voordat wij zeker weten of wij in Christus zijn, of niet; of wij meer hebben dan de natuur kan geven; of wij overgebracht zijn uit het koninkrijk der duisternis in het koninkrijk van de Zone Gods. Heere, doe ons allen ontwaken om onszelf in dit punt te beproeven, opdat wij mogen zien, dat wij niet tot hen behoren, die belijden, dat zij in Christus zijn en nochtans nog in de staat der natuur zijn. Nu, deze Heere, Vader, Zoon en Heilige Geest, zij alle lof en heerlijkheid tot in eeuwigheid.

Amen.

WANDELENDE EN WENENDE

In dezelve dagen en terzelfder tijd, spreekt de Heere, zullen de kinderen Israëls komen, zij en de kinderen van Juda tezamen; wandelende en wenende zullen zij heengaan en de Heere hun God zoeken. Zij zullen naar Sion vragen; op de weg herwaarts zullen hun aangezichten zijn; zij zullen komen en de Heere toegevoegd worden, met een eeuwig verbond, dat niet zal worden vergeten. Jeremia 50:4-5.

Geliefden in de Heere!

Deze woorden bevatten een profetie van de val van Babel, de gouden stad. Wij hebben hierin een beschrijving van de volle en algehele toorn, die zal ontvlammen over al de vijanden van Sion, en de vijanden van allen, die zulk een aanklacht in het Hof des Heeren hebben in te dienen, als de Kerk in het volgende hoofdstuk heeft: „Het geweld, dat mij en mijn vlees is aangedaan, zij op de inwoners van Babel." De Kerk Gods is geweld aangedaan door Babel en haar aanklacht is voor de Heere gebracht; de klacht is door Hem gehoord, en hier wordt een profetie uitgesproken vóórdát het volk Israëls gevankelijk is weggevoerd; want deze profetie is gedaan in de tijd, toen zij gevankelijk weggevoerd zouden worden. De Heere voorzegt hier: ten eerste, de verwoesting van Babel, en ten tweede is hier nog een andere profetie van de verlossing van Jeruzalem. Wij zullen de woorden in hun volgorde behandelen. 1. De tijd der verlossing wordt aangekondigd: „In dezelve dagen en terzelfder tijd, zegt de Heere." 2. Hier worden de partijen genoemd, die verlost worden: de kinderen Israëls, de tien stammen en met hen de kinderen van Juda. 3. Dan is er de samenvoeging en de lieflijke gemeenschap van een verdeelde Kerk, van Gods volk, die zich tevoren niet bij elkander konden voegen: „De kinderen Israëls zullen komen, zij en de kinderen van Juda tezamen." Zij waren gedurende vele jaren van elkander gescheiden geweest, omdat de tien stammen van de ware godsdienst waren afgeweken, waardoor scheiding onder de mensen wordt veroorzaakt; en anderzijds is er niets, dat de mensen zo hecht aan elkander verbindt, als wanneer zij met elkander verenigd zijn in de waarheid Gods, wanneer zij allen één Heere, één geloof, één doop, één hope en één erfenis hebben. De vierde bijzonderheid is: Waarin zij hun dankbaarheid zullen betonen wanneer zij uit hun ballingschap verlost zijn. Dit wordt ons in vele bijzonderheden medegedeeld. De eerste is, dat zij van Babel naar Sion zullen optrekken. Ten tweede, de manier waarop zij naar Sion zullen gaan: „wandelende en wenende zullen zij heengaan." Ten derde, de boodschap waarvoor zij naar Sion zullen gaan: „zij gaan de Heere hun God zoeken." Ten vierde: „zij zullen naar Sion vragen, en op de weg herwaarts zullen hun aangezichten zijn." En, ten laatste: terwijl zij dus tezamen naar Sion gaan, is er een onderlinge beraadslaging, en in die samenkomst besluiten zij beiden dit: (Engelse overzetting) „Komt, en laat ons ons voegen tot de Heere in een eeuwig verbond, dat niet zal worden vergeten."

Wat nu het eerste betreft, namelijk: „de tijd wanneer de Heere Zijn volk zal verlossen uit hun gevangenschap en dienstbaarheid. Ziet naar de tijd wanneer deze profetie is gedaan, dat is: zij waren te dier tijd nog niet in Babel aangekomen, en toch wordt hun overwinning beloofd zelfs voordat zij weggevoerd waren. In dit hoofdstuk is een profetie van Babel, dienende tot bemoediging van het volk van God, dat daarheen gevoerd werd, en voordat de uiterste ellende en verwoesting over hen kwam, was er een profetie van hun verlossing en van de ondergang hunner vijanden.

De eerste lering, die uit dit punt voortvloeit is, dat de Kerk Gods niet zodra in verdrukking komt, of de Heere geeft hun een belofte, dat zij er weer uitgebracht zullen worden; zij hebben

wettelijke waarborg en onderpand van de Heere, dat de dood, de hel, en allerlei ellende hen niet zo zullen aantasten, dat zij hen zullen verderven (Psalm 16:10). Wanneer onze Heere Christus tot die engte is gebracht, als zij het zover gebracht hebben, dat zij Hem dood in het graf hebben gelegd, zodat men zou denken, dat Hij nu voor altoos weg was, heeft Hij het met die belofte achtervolgd: „Gij zult Mijn ziel in het graf niet verlaten; Gij zult niet toelaten, dat uw Heilige de verderving zie." Met blijdschap kan die onderdaan in de gevangenis gaan, die vooraf van zijn koning vergeving heeft ontvangen en de verzekering, dat hij niet in de kerker zal sterven. De Kerk Gods, Gods kinderen, hebben dit voor, wanneer zij in een engte of in benauwdheid zijn, of, als het ware, in de gevangenis worden gesloten, dat zij daar niet zullen sterven, maar dat Christus er hen weer veilig uit zal brengen. Er zijn twee bijzondere redenen waarom de kinderen Gods, al zijn zij in moeite en benauwdheid, nochtans daar niet onder zullen bezwijken. De ene is deze, dat als er iets is, dat over het water heen ziet, dan is het 't geloof, en zo ziet het over de moeiten heen, en bezwijkt er daarom niet onder. Gij kunt dat zien in Micha 7:8: „Verblijd u niet over mij, o mijn vijandin; wanneer ik gevallen ben, zal ik weer opstaan; wanneer ik in duisternis zal gezeten zijn, zal mij de Heere een licht zijn".

Daar is een krachtige geloofsblik, die over de ellende heen ziet, en het antwoord aanneemt voordat het komt, en geloof vergadert, dat het alles goed zal aflopen, al is het, dat het er voor het ogenblik slecht bij staat. De 118e Psalm werd geschreven toen de knecht Gods in grote benauwdheid was, en toch belooft hij zichzelf daar in de naam des Heeren: „Ik zal niet sterven, maar leven, en ik zal de werken des Heeren vertellen." Hij gelooft de zaligheid wanneer alles rondom donker is, en dat de stormachtige winden in een schone, heldere zomer zullen veranderen. Hij gelooft, en de Kerk Gods gelooft, in de verdrukking, dat Hij, Die te komen staat, zal komen, en niet vertoeven; dit gelovende, dat niemand in de gevangenis zal sterven, die door het venster der kerker uitzielt naar God. En waarlijk, dit moest ons bemoedigen en maken, dat onze harten zich niet ter neerbuigen wegens alle vertoon van kwaad, dat wij zien, al was het nog groter dan het is. Doch ik zeg dit alleen tot de kinderen Gods, die wanneer zij in moeite zijn, of die op hen zien aankomen, brieven naar hun vrienden kunnen zenden, zoals het geloof dat doet, en zeggen: „Ik zal niet sterven, maar leven, en ik zal de werken des Heeren vertellen."

Een andere reden waarom deze belofte van verlossing vooraf gedaan is, is vanwege die schone belofte, die de Kerk, Gods volk is gedaan, dat de wateren hen niet zullen overstromen, het vuur hen niet zal verbranden, en de vlam hen niet zal aansteken; een belofte, dat zelfs de dood, die zo ontzaglijk en krachtig aangrijpt, hen toch niet zal doden, gelijk onze Zaligmaker zegt: (Johannes 11:26) „En een iegelijk, die leeft, en in Mij gelooft, zal niet sterven in der eeuwigheid." Met zulke beloften als deze is het geen wonder, dat Hij vooraf die goede boodschap predikte, dat hun Koning en Heere leeft, en dat Zijn heil nabij is degenen, die Hem verwachten.

De tweede zaak, die wij aanmerken over de tijd, is, dat er gezegd is: „In dezelve dagen." Welke dagen zijn dat? Dagen waarin de wraak Gods, Babel en de vijanden der Kerk treft. Dan zullen Israël en Juda naar hun land terugkomen om de Heere te zoeken en zich tot Hem te wenden in een eeuwig verbond.

Zodat de tweede lering deze is, dat de val van de vijanden der Kerk Gods en het opstaan van de gevallen Kerk samengaan. De vijanden toch en wij lachen niet tegelijk, maar wanneer wij wenen, lachen zij, en wanneer wij lachen, wenen zij. Wanneer de Heere Farao en zijn wagens en zijn ganse heir in het midden van de Rode Zee verdrinkt, dan worden Mozes en het volk van God veilig op het strand gezet om de lof des Heeren te zingen. Wanneer het land Kanaän zijn inwoners uitspuwt, evenals een vuile maag de spijs uitspuwt, die haar moeilijk zit, dan

plant de Heere Zijn volk in het land, en bewaart Hij Zijn kinderen daarin, terwijl daar een kuil voor de goddelozen gegraven wordt (Psalm 94:13). Toen de beker van Haman vol was en hij aan het hof op de top van de ladder stond, moest hij daar af vallen, en Mordechaï en Gods volk moesten verlost worden. Wanneer de tijd van een soldaat, die hij op wacht moet staan, om is, en hij de nacht over gestaan en de koude doorstaan heeft, wanneer zijn tijd voorbij is, wordt een ander in zijn plaats gesteld en kan hij in zijn warme bed gaan liggen. Zo is het hier ook. Wanneer Gods volk rust krijgt, dan vallen de vijanden Gods; die beide gaan altijd samen: de rust van Gods volk en de ellende van de goddelozen. Daarom een woord van verschrikking tot hen, die vijanden van de Kerk Gods zijn. Gij, die vijanden van Gods Kerk zijt, lach des voormiddags zoveel gij wilt, maar ik verzeker u, dat het des namiddags zal verminderen. Ik zou voor de gehele wereld niet willen, dat uw volgende dag in een ander leven de mijne was, en dat ik hiernamaals in uw plaats was. Al hebben zij een schoonschijnende glans in de morgen, toch is die maar bedrieglijk, want zij zullen een stormachtige namiddag hebben. Droefheid en grimmigheid zal hun deel zijn. Daarom smee ik u: eet niet van hun lekkernijen, en kiest geen partij voor hen, want "de Heere belacht hen, Hij ziet, dat hun dag komt" (Psalm 37:13); Hij weet, wat het einde zal zijn van al hun overvloed en hun vrolijke dagen. Daarom, wee die mens, die niet meer heeft dan alleen een deel aan het gelach der goddelozen, want dat is maar als het geluid der doornen onder een pot, zó is het er, en zó is het weg. Dit lijkt veel op ons en onze tijd, dat de goddelozen, de vijanden des Heeren, in de plaats moeten komen van Gods volk, die tevoren in benauwdheid en rampspoed verkeerden, en toch zal Hij vervullen wat in Jeremia 20:12 en Jesaja 10:12 geschreven staat: „Als de Heere een einde zal gemaakt hebben van al Zijn werk op de berg Sion en te Jeruzalem, dan zal Ik thuis zoeken de vrucht der grootsheid des harten des konings van Assyrië." Wanneer de Heere Zijn Kerk heeft verootmoedigd en daar Zijn werk heeft gedaan met Zijn vuur, dan moeten de goddelozen dat thuis krijgen en er door verteerd worden, opdat wij mogen weten, dat het goed is voor Gods kinderen, dat zij op Hem wachten.

Dit is het tweede deel van de toepassing, dat het geloof en de hoop altijd op het goede des Heeren en op het aanbreken van de dag wachten. Wij hebben nooit gehoord, dat iemand, die op de Heere wachtte, niet ten laatste kon zeggen: „Deze ellendige riep, en de Heere hoorde; en Hij verlostte hem uit al zijn benauwdheden." Nog eens: de verlossing der Kerk Gods is niet voor het tegenwoordige, maar in dezelve dagen en terzelfder tijd."

Wij zien hier, dat er niemand is, die op de Heere wacht, of hij moet daarvan aan Hem het bewijs toevertrouwen en evenals de mensen goede bewijzen geven, zo betaalt de Heere goed uit datgene waarvan het bewijs gegeven is. De Kerke Gods heeft zolang zij hier zijn, de zaligheid niet in dadelijk bezit, maar zij leven hier in afwachting. Dit beantwoordt een twijfeling en een moeilijkheid, die deze mensen voor het ogenblik niet konden oplossen. Zij zouden kunnen zeggen: niettegenstaande alles wat de Heere zegt van de verwoesting van Babel, zijn wij daar toch gevangenen; al wordt hun de toorn Gods aangekondigd, toch komen de vonken daarvan op ons. Wij drinken uit de beker, en voor het tegenwoordige hebben wij droevige dagen, want de tempel des Heeren is verbrand, onze vorsten zijn opgehangen, onze priesters zijn vermoord, en wij zijn gevankelijk weggevoerd van de berg Sion. Hoe zal dit dan geschieden, dat Babel verwoest en wij hersteld zullen worden? De Heere antwoordt hierop, dat de verlossing zal komen, doch niet vóór die dag, die Hij daarvoor bestemd heeft. Om de Kerk Gods te leren, dat zij het aan de Heere zal toevertrouwen, (hetgeen helaas maar al te weinig door Zijn volk wordt beoefend) dat Hij het tenslotte voor Zijn volk zal maken, al doet Hij dit voor het ogenblik nog niet, en het oog te vestigen op dat woord: (Psalm 25:6) „Doch gij, o mijn ziel, zwijg Gode, want van Hem is mijn verwachting"; en zo de almacht Gods tot het

voorwerp van hun geloof en hoop te maken, en te leren alleen op de Heere te wachten. Sommigen zeggen: ik zou dat wel willen doen, maar mij ontbreekt daartoe alles." Maar wij moeten gedenken, dat alle voorraad van hen, die recht op Hem hopen, in de hand Gods is, want als zij het zelf in handen hadden was het geen hoop: (Romeinen 8:24) „De hoop, die gezien wordt, is geen hoop." Hetgeen men niet ziet, is eigenlijk datgene wat men hoopt. Hoe minder wij in handen hebben, hoe meer reden van hoop wij hebben. Laat dan ook niemand zich hierover verontrusten, dat hij voor het tegenwoordige niets heeft, maar in zulk een geval leren in God te geloven, dan hebt gij meer. Hoe vele rijken zijn er in de wereld, die voor alles wat zij bezitten slechts papieren hebben, een toch zal men hen als rijk aanmerken, al hebben zij geen dubbeltje in hun beurs. Hij, die op God hoopt en wacht, is als zodanig rijk; doch alles wat hij bezit is in de handen Gods, die Zijn verschuldigde rente op tijd betaalt, zodat wat men van Hem tegoed heeft beter is dan de hoofdsom, die de wereld heeft.

Een derde tegenwerping is: „Ik heb lang op verlossing gewacht, maar zij komt niet." De tekst antwoordt: „In die dagen en te dier tijd," om ons te leren, dat wij de Heere, de Schepper van de tijd, geen tijd moeten bepalen, want Zijn tijd is altijd de beste: (Habakuk 2:3) „Zo Hij vertoeft, verbeidt Hem, want Hij zal gewisselijk komen, Hij zal niet achterblijven." Petrus over des Heeren algemene komst ten oordeel sprekende, zegt: (2 Petrus 3:9) „De Heere vertraagt de belofte niet, gelijk enigen dat traagheid achten." De Kerk zegt, dat de Heere Zijn komst lang uitstelt en Zijn belofte vertraagt; maar Hij zegt, dat Hij zal komen, en Zijn volk genadig zijn, en hen verlossen. Zoveel dan als wij God toevertrouwen, zoveel geloof en hoop hebben wij in werkelijkheid. Het geloof en de hoop zijn het sterkst bij hen, die naar de hemel willen gaan zonder iets te hebben; hij, die in Hem gelooft als hij niets ziet, maar in de duisternis gelooft, dat lijkt het meest op geloof. Laat dan niemand godzaligheid inbeelding noemen, of zeggen: „Wat hebben de kinderen Gods voor het ogenblik? Zij hebben hier meer moeilijkheden dan de koeien van Basan, en meer tranen dan zij, die in deze wereld lachen en zich verblijden." Laat het zo zijn, toch is het uw onzienlijke hemel en gelukzaligheid, naar welke de kinderen Gods gelovig uitzien. Waarlijk, hetgeen gezien wordt, wordt niet geloofd. Als zij de hemel zagen, kon niet van hen gezegd worden, dat zij de hemel geloven. Evenals de man, die Rome ziet, niet kan zeggen, dat hij er slechts bij gerucht van hoort. Doch gelooft het leven, en wat ervan geschreven staat zonder iets meer; dat is waar geloof; te zeggen: ik geloof in God en ik heb Hem lief, al heb ik Hem nooit gezien; gelijk de apostel Petrus zegt: „Dewelke gij niet gezien hebt en nochtans liefhebt; in dewelke gij nu, hoewel Hem niet ziende, maar gelovende, u verheugt met een onuitsprekelijke en heerlijke vreugde." Gij weet wat de Heere tot Thomas zeide: „Zalig zijn zij, die niet zullen gezien hebben, en nochtans zullen geloofd hebben." Zalig zijn zij, zalig zijn ze, die geloven wanneer zij niets zien dan onwaarschijnlijkheden; die, al zouden zij sterven, toch zullen hopen en wachten op het heil des Heeren; met wie het is als in Psalm 23:4: „Al ging ik ook in een dal der schaduw des doods, ik zou geen kwaad vrezen." Wanneer iemand onder de schaduw van een boom is, dan is hij er dicht bij; zo ook wanneer iemand in de schaduw van de dood is, dat is dichtbij de dood, dan is het geloof, als hij in God gelooft.

De tweede bijzonderheid in de tekst is: de partijen, die verlost worden, namelijk Israël en Juda. Israël, dat hard behandeld werd door het trotse Assyrië, dat de roede van Gods toorn en grimmigheid was, zoals wij in Jesaja 10:5 kunnen lezen, en het arme Juda, dat gevankelijk werd weggevoerd naar Chaldea door die trotse tiran, die de hamer des duivels was om hen te slaan. Welk volk zou gezegd hebben, dat zij ooit weer een koninkrijk zouden worden? De ene in Assyrië en de andere in Chaldea, terwijl de tempel verwoest was, ja verbrand, hun stad verwoest en het land geplunderd was, ja wat meer is, de toorn en grimmigheid Gods over Zijn

volk ontbrand was. Wij kunnen hieruit in het kort leren, dat hij wel in een zwakke staat kan zijn, maar de Heere kan helpen; hij is dichtbij de dood, maar Hij zal levend maken. Vaderlozen of wezen! zal de Heere u niet tot een Vader zijn? Ongetroosten, zal de Heere u niet troosten? Laten Israël en Juda in nog zulk een moeilijke en ellendige toestand zijn, de Heere, die de Helper van de arme en nooddruftige is, zal hen verlossen.

De derde bijzonderheid is de vereniging, die te dezer tijd tussen Israël en Juda is. Er zijn een aantal kenmerken van deze vereniging. Ten eerste: Dat zij tezamen naar Sion zullen gaan. Ten tweede: Dat zij tezamen de Heere zullen dienen. Ten derde: Dat zij wenende naar de weg naar Sion zullen vragen. Ten vierde: Dat hun aangezichten derwaarts zullen zijn, terwijl zij naar Sion vragen. En ten laatste: Dat zij allen tezamen dit vaste besluit hebben genomen: Laat ons de Heere toegevoegd worden met een eeuwig verbond, dat niet zal worden vergeten. De Heere geeft ons dan hier een bewijs, dat wanneer Hij in een Kerk onderlinge verbinding geeft, hun gemeenschap zal worden gezien niet alleen onder mensen van verschillende gezinnen, maar zelfs van verschillende stammen en koninkrijken, en voornamelijk hierin, dat zij tezamen de Heere zullen dienen. Zij zullen beiden hun aangezichten één kant uit hebben en tezamen de weg naar Sion vragen, en tezamen de Heere zoeken. Zij zullen beiden een gemeenschappelijk verbond met de Heere hebben, dat niet zal worden vergeten. Het is niet noodzakelijk ons hiermede nu in te laten om te onderzoeken, of dit ooit geschiedkundig waar was of niet, dat Israël en Juda op zulk een wijze en met zulk een doel zulk een reis naar Sion hebben ondernomen omdat vele van deze profetieën in de Messias vervuld zijn. Doch er is hier een grond om te bewijzen, dat die gezamenlijke dienst en aanbidding Gods van Israël en Juda geoorloofd was, al waren zij van verschillende koninkrijken. Tevoren hadden zij een tegenovergestelde wijze van godsdienst, want Israël was vervuld met afgoderij; zij hadden een kalf te Dan en nog een te Bethel, en bedierven en veranderden de ganse ware godsdienst; doch nu komen zij tezamen en zeggen: (Engelse overzetting) Laten wij ons samenvoegen in een eeuwig verbond met de Heere, dat niet zal worden vergeten." Nu, dat niet alleen zij, die in verschillende steden wonen, en verschillende huisgezinnen, maar ook mensen uit verschillende koninkrijken op deze wijze mogen samen komen, wordt in deze tekst ondersteld alsmede dat zij de Heere gezamenlijk kunnen aanbidden; want sommigen komen van het ene staatkundige koninkrijk tot een ander, en verenigen zich op deze wijze, en vragen allen op de weg daarheen naar Sion, en maken een verbond en beraadslagen onder elkander: „Laten wij ons samenvoegen om een eeuwig verbond met de Heere, dat niet zal worden vergeten. In de openbare dienst van God nu worden zulke woorden door particuliere personen niet gesproken: „Laten wij ons samenvoegen in een eeuwigdurend verbond met de Heere. Noch is er, zoals Calvijn zegt, in de openbare godsdienst een openbaar aansporen van elkander door woorden. Zo verdedigt dan deze tekst wat al onze uitleggers en godgeleerden toestemmen, dat zij, die van verschillende koninkrijken en geslachten zijn, wanneer zij samenkomen, met elkander kunnen spreken, elkander vermanen, vertroosten, onderwijzen en waarschuwen in de onderlinge plichten van de dienst Gods, allen elkander ondersteunende, voordat zij tot de plaats komen waar de openbare dienst van God is.

Men zal misschien zeggen, dat dit ons niet veel aangaat dat het koninkrijk van Israël en Juda tezamen God zullen aanbidden en goede woorden tot elkander zullen spreken, dat zij tezamen een verbond zullen aangaan; wat hebben wij daarmee te maken? Wij zijn een andere kerk dan zij, dus gaat het ons niet aan. Gedenkt echter, wat de apostel zegt: „Wat geschreven is, is tot onze lering geschreven, op wie de einden der eeuwen gekomen zijn." En al zou deze profetie nooit geschiedkundig vervuld zijn in de personen van Israël en Juda, toch zal zij dienen om de kinderen Gods in dit punt te machtigen elkander te vermanen, te onderwijzen, te

vertroosten, te bestraffen, en over die plichten te spreken, die de Heere van Zijn kinderen en van hen tegenover elkander eist, voordat zij tot de openbare dienst van God komen. Nu, tot beter begrip hiervan: de Heere wil, dat gewone Christenen op drieërlei wijze worden aangemerkt. Ten eerste: zoals zij het hoofd van een huisgezin zijn. Ten tweede: zoals zij mede-erfgenamen van de genade Gods zijn. Ten derde: zoals zij buitengewoon van God begenadigd zijn. Wat de eerste en de laatste van deze betreft, wij behoeven daarover niet veel te spreken; er is nooit aanmerking op gemaakt, dat gewone Christenen, die zo begenadigd en begiftigd zijn, verklaringen schrijven en andere dingen van dien aard doen.

Wat dan ook de eerste betreft, is het niet tegen te spreken, dat het de plicht is van een gewone Christen, die het hoofd van een gezin is, en als zodanig met de zorg voor hen die daarin zijn belast is, zich van die plicht te kwijten. Om niets van die plaats te zeggen (Deuteronomium 6:1), welke dit punt bekrachtigt, en van hetgeen de Heere van Abraham zegt: (Genesis 18:19) „Want Ik heb hem gekend, opdat hij zijn kinderen en zijn huis na hem zou bevelen, en zij de weg des Heeren houden om te doen gerechtigheid en gerichte"; en Exodus 12:26, waar aan het hoofd van het gezin wordt geboden, dat hij, wanneer zijn kinderen hem zullen vragen wat het Pascha betekent, hun zal zeggen: „Dit is de Heere een Paasoffer, die voor de huizen der kinderen Israëls voorbijging in Egypte, toen Hij de Egyptenaren sloeg en onze huizen bevrijdde." Daar wordt het hoofd van het gezin, al is hij geen leraar of iemand in een openbare bediening, bevolen de leer van het sacrament van het Pascha aan zijn gezin uit te leggen. (Psalm 78:5) "De Heere heeft een getuigenis opgericht in Jacob, en een wet gesteld in Israël, die Hij onze vaders geboden heeft, dat zij ze hun kinderen zouden bekendmaken; opdat het navolgende geslacht die weten zou: de kinderen, die geboren zouden worden, die zouden opstaan, en vertellen ze hun kinderen." Zodat de vaders verplicht zijn de kinderen te onderwijzen, en alle anderen, die tot het gezin behoren. Nu, gij weet, dat wij de naam van een huisgezin moeten verklaren overeenkomstig het vierde gebod, wanneer er geschreven staat, dat de hoofden van gezinnen te zorgen hebben, dat zij, die tot hun gezin behoren, de dienst van God houden. Daar staat, zoals gij weet: „Uw dienstknecht, uw dienstmaagd, uw vreemdeling, die in uw poorten is." Wanneer dan de zorg voor hun gezinnen aan de gezinshoofden is opgedragen, rust die verplichting op hen voor al de leden van het gezin, en voor al de vreemdelingen, die daarin zijn; want zolang die daar is, is hij een medelid met de overigen van het gezin. Nu gaat het hier alleen over de plicht, die de Heere eist van gewone Christenen, zoals zij met elkander medeleden zijn van hetzelfde lichaam; zoals zij handen, voeten, ogen, enz. zijn van het gezegend lichaam van Christus. Wat begeert het Woord van God in deze zaak? Hoort het Woord des Heeren. Het is ook duidelijk in Leviticus 19:17: „Gij zult uw naaste naarstiglijk berispen"; in Kolossenzen 3:16: „leert en vermaant elkander"; Maleachi 3:16: „Alsdan spreken, die de Heere vrezen, eenieder tot zijn naaste"; Hebreëen 3:13: „Vermaant elkander alle dagen, zolang als het heden genaamd wordt." Dit wordt aanbevolen als een bijzonder middel om verharding des harten te voorkomen, en ik ben er zeker van, dat er niemand is, die niet zal erkennen, dat wat als een middel tegen verharding des harten wordt aanbevolen ook een plicht is, die van God bevolen en ingesteld is. Nu wordt deze plicht om elkander te vermanen aanbevolen om verharding te voorkomen, en daarom is het een plicht, die van God geboden en dus rechtmatig en noodzakelijk is. (1 Thessalonicenzen 5:11) „Daarom vermaant elkander en sticht de een de andere, gelijk gij ook doet; (vers 14) „En wij bidden u, broeders, vermaant de ongeregelden, vertroost de kleinmoedigen, ondersteunt de zwakken." Deze plaatsen nu machtigen niet alleen het hoofd van een gezin zo te handelen, maar ook alle Christenen, die met elkander omgaan, dat zij op zulk een wijze zich bij elkander voegen, en hoe meer kolen erbij elkander zijn, hoe heter het vuur zal zijn.

Er is nog een plaats, die hiervan niet veel verschilt: (Psalm 37:30) „De mond des rechtvaardigen vermeldt wijsheid, en zijn tong spreekt het recht"; alsmede: (Spreuken 10:21) „De lippen des rechtvaardigen voeden er velen." Dit moet niet verstaan worden voor een herderlijk voeden of weiden, zodat iemand, omdat hij een rechtvaardige is, de kansel zou mogen beklimmen, en zielen onder zijn hoede zou mogen nemen; maar hij voedt ze in een gewone weg, en de tekst geeft in het minst niet te kennen, dat hij anders verklaard moet worden. Het enige, dat hiertegen kan worden ingebracht is, dat als zij elkander mogen vermanen, onderrichten, vertroosten, bestraffen, waarschuwen, enz., dit veel overeenkomst heeft met het openbare leren; want welk onderscheid, zegt men, is er tussen dit en het openbare onderwijzen, dan alleen in de plaats; wat de ene in het openbaar doet, doet de andere in huis.

Tot antwoord dient: Dit is niet zozeer tegen ons, als wel tegen de Schriften, en toch is het onderscheid duidelijk; want iedere Christen wordt geboden elkander te vermanen, te onderwijzen, te bestraffen, te vertroosten, enz.; maar ten opzichte van het andere wordt gezegd, dat niemand mag prediken, tenzij hij gezonden is. En zo is de gevolgtrekking uit dit argument, dat het evenzeer tegen de Schrift is als tegen hen, die de wettigheid van deze ordinantie verdedigen. Deze betooggrond zal evenzeer zijn tegen hen, die tot één persoon spreken, als tegen hem, die tot twintig personen spreekt. Er is ook een zeer groot onderscheid tussen persoonlijke vermaning en openbare prediking; evenals er is tussen een gewoon soldaat, die het leger waarschuwt, dat de vijand in aantocht is, en de waarschuwing van de wachter die daartoe aangesteld is. Let op het onderscheid tussen deze beide waarschuwingen. Het is duidelijk, dat de ene er een roeping toe heeft, en gezag van de generaal en van het leger heeft, om te waarschuwen; terwijl de andere daaraan niet gebonden is. Toch is hij, als een deel van het leger, verplicht te waarschuwen wanneer hij ziet, dat er gevaar dreigt, al doet hij het niet zo in het openbaar, en hij handelt verkeerd, als hij daarin in gebreke blijft. Zo is er onderscheid tussen een schoolmeester, die met openbaar gezag bekleed is, om leerlingen te onderwijzen, en een van de medeleerlingen, die een andere scholier onderrichting geeft over dezelfde les, die de meester onderwijst. Er is niemand die zal zeggen, dat de ene zich indringt in de plaats van de wachter, of dat de andere zich aanmatigt wat het werk van de meester is; maar de ene doet wat hij doet krachtens een bijzondere aanstelling, en de andere zoals hij een lid is van hetzelfde lichaam. De ene neemt zijn plaats in op openbaar gezag, en wanneer men hem niet gehoorzaamt, doet men tweeërlei onrecht: één tegen de roeping en het gezag Gods, en een ander tegen de boodschap en hem, die ze overbrengt. Ongehoorzaamheid aan de andere is niet zo groot. Nog eens: de openbare wachter is daartoe aangesteld om alle mogelijke ingestelde middelen ten goede van het volk te gebruiken, de andere moet dit alleen bij voorkomende gelegenheid doen. Een gewoon Christen behoort anderen op de weg naar de hemel tot hulp te zijn; maar hij behoort dat niet tot zijn studie te maken, om daartoe in de godgeleerdheid te studeren.

Nog een andere tegenwerping is deze, dat dit veel heeft van Schriftverklaring, en dat is geheel ongeoorloofd voor iemand anders dan voor hen, die daartoe gemachtigd zijn. Tot antwoord dient dit: Allen die op de hoogte zijn van het geschil tussen ons en de Roomsens, weten, dat Bellarminus dit de ketters, zoals hij ons noemt, ten laste legt, dat zij niet willen, dat alleen een bepaalde soort mensen, zoals herders, het recht hebben de Schriften uit te leggen, maar dat zij willen, dat dit aan allen gemeen is. Een ander, van niet minder aanzien als Bellarminus, namelijk Becan, zegt, als hij de Schrift bespreekt: „Waarom anders wil de Heere, dat de Schriften duister zijn, dan alleen omdat Hij wil, dat de orde van herders of pastoors, en leraars, en doctors, en het volk in het gemeen, wordt bewaard en gehandhaafd." In zijn 1e deel, vraag

10, stelt hij deze vraag: „Wie komt het toe de Schriften uit te leggen?" En hij antwoordt: Alleen aan de Kerk, dat is, alleen aan de kerkleraren." Doch ons oordeel over dit punt is, dat de macht om de Schriften in het openbaar uit te leggen alleen bij de herder berust en bij niemand anders; doch wat de persoonlijke geest van uitlegging der Schriften betreft, dat is iets, dat niet alleen de herders hebben, maar eveneens alle Christenen. Dit is niet iets, dat ik maar bedacht heb, maar dat is het gevoel van onze godgeleerden. Franciscus Junius, professor te Leiden, zegt in het derde hoofdstuk van zijn boek: Wij willen niet, dat de uitlegging der Schrift tot bijzondere personen beperkt is, maar dat alle gelovigen dat afzonderlijk mogen doen. Trelcatius, eveneens professor te Leiden, zegt hetzelfde, en ook Andreas Rivet. Ook Luther en Calvijn stemmen hierin overeen als zij die plaats verklaren. Zij zeggen, dat de openbare uitlegging der Schriften door predikanten niet wil zeggen, dat niemand bevoegdheid heeft de Schriften te verklaren dan de kerkleraren, want dat alle Christenen dat mogen doen, doch dat er onderscheid is tussen de openbare uitlegging en de afzonderlijke. Al onze godgeleerden erkennen dat, en Rivet zegt in een antwoord aan een Jezuïet: „Er is tweeërlei uitlegging der Schrift. De eerste is openbaar en komt alleen de herders toe; een tweede is afzonderlijk en komt alle gelovigen toe, en hiermede stemmen ook de andere professors van Leiden overeen." Nochtans zegt dit niet, dat men gewone personen, wie zij ook zijn, in de stoel der leraars mag zetten, maar alleen dit, dat het mogelijk is, dat zij de Schriften geloven, en die op elkander kunnen toepassen tot bestraffing, vertroosting, onderrichting, enz., en dezulken op de rechte weg te brengen, die van de weg afdwalen. Nu, als dit waar is, dat het Woord van God aldus toelaat elkander te vermanen, te vertroosten, te bestraffen, enz., dan kan het samenkomen van Christenen met dat doel niet ongeoorloofd zijn, want op die wijze zullen geen anderen samenkomen dan die kinderen van hetzelfde huis zijn. Nog wordt tegengeworpen, dat dit bestraffen, vertroosten, onderrichten, enz., maar alleen op twee personen onderling ziet, en niet verder gaat. Doch vergelijkt slechts deze manier van spreken beide in de Griekse en Hebreeuwse taal, en gij zult zien, dat het veel verschilt van hen, die zo spreken. Ziet het Grieks na, en gij zult bevinden, dat de apostel (Romeinen 13:8) zegt: „Zijt niemand iets schuldig dan elkander (de een de ander) lief te hebben." Zal nu iemand menen, dat Gods wet iemand zal verplichten slechts één persoon lief te hebben, en geen meer; of verbindt zij ons niet eerder allen lief te hebben, die onze naasten worden genoemd? Zo zegt de Apostel: (Galaten 5:13) „Dient elkander (de een de ander) door de liefde". De mening van die plaats is niet, dat één mens slechts één ander mens zal liefhebben, maar de wet van God verplicht tot meer. Zo ook: „Draagt elkanders (de een des anderen) lasten." Wordt dit alleen van één persoon bedoeld? Het Woord van God zal dit op alle mensen overbrengen, in zoverre dit met een goede consciëntie kan samengaan. Jakobus zegt: (Jakobus 5:16) „Belijdt elkander de misdaden en bidt voor elkander". Al de leden van het lichaam van Christus worden daar bedoeld, zodat het Woord van God dit niet leert, dat deze plicht alleen op twee personen onderling betrekking heeft. En wenden wij ons naar het Oude Testament dan zult gij het woord daar niet zo strikt vinden. Zoals: (Genesis 42:21) „Toen zeiden zij de een tot de ander: „Voorwaar, wij zijn schuldig aan onze broeder, wiens benauwdheid der ziele wij zagen." De spreekwijze betekent, dat elk hunner tot zijn broeder sprak. De tekst handelt daar over de broeders van Jozef. Zij spraken zo toen zij de hand Gods op hen zagen. Zal nu iemand denken, dat dit één tot één was, of liever, dat niet elk hunner tot de andere sprak? Wij vinden iets dergelijks in 2 Koningen 6. Daar was een gans leger, en zal nu iemand geloven, dat slechts een van hen tegelijk sprak, als zij zo spraken als zij daar doen? Het is dan ook niets anders dan een uitvlucht om te ontkomen. Er is dan ook geen bewijs voor dit gevoel te vinden, dat deze plicht slechts zou zien op één persoon in betrekking tot een andere.

Een tweede tegenwerping is, dat iets, dat in deze zaak wordt gedaan, alleen bij voorkomende gelegenheid moet geschieden, omdat het geen direct gebod is, dat wij ons met zo iets moeten bezighouden, en daarvoor een gezette tijd en plaats moeten afzonderen, maar alleen dan wanneer zich de gelegenheid voordoet.

Antwoord: Iets wordt bij gelegenheid of toevallig genoemd wanneer het door ons en onze blindheid en onkunde wordt veroorzaakt, en zo zou dan ook de prediking van het Woord iets toevalligs zijn zoals een beroemd godgeleerde, Robert Rollock, zeide, en zo zouden de mensen in deze zin de openbare prediking aan banden kunnen leggen.

Ten tweede. Het wil zeggen, dat gij zo iets niet zult voornemen; terwijl gij wat gij in die weg doet, juist met uw voornemen of opzettelijk moet doen. En dat kan nooit eerlijk zijn, zou de wijsgeer zeggen. Dan tastten zij hierin mis, die zeiden, dat de mensen iets, dat goed is, met opzet moeten doen. Zij die over zedenkunde schrijven zeggen in dat opzicht, dat een goede daad des te beter is wanneer zij is voorgenomen, en dat een goede daad als zij niet met opzet geschiedt daardoor des te slechter is.

Een derde tegenwerping is, dat het niet wettig is zulk een gezette tijd en plaats voor zulke handelingen vast te stellen. Het is zeker, dat het voor de vrienden van Job geoorloofd was samen te komen om hem te troosten, nu, dan was het ook niet onwettig, dat zij overeenkwamen daartoe samen te komen. Ik geloof, dat die plaats getuigt, dat zowel de tijd als de plaats tevoren waren vastgesteld, en is wat zij deden daarom niet zo goed? Als toch de ordonnantie Gods geoorloofd is, dan kan het vooraf bepalen van de tijd en de plaats het niet ongeoorloofd maken, uitgenomen wanneer zij voor de dienst van God zouden willen samenkomen op een onwettige tijd en plaats, zoals in op een dag van menselijke vinding te prediken, om die heilig te maken dat mag niet. Doch anderzijds maakt het vaststellen van tijd en plaats voor een godsdienstige handeling die niet slechter, maar eerder beter. Wij moesten ons daarvoor wachten om in die dingen onderscheid te maken, als de wet van God het niet doet. Als het geoorloofd is, dat hij zich afzondert tot het gebed; dan zal niemand zeggen, dat het ongeoorloofd is, dat hij daartoe de tijd van zes uur in de morgen vaststelt, en een bepaalde plaats om daar op die tijd te bidden; evenzo zal het prediken in de week dat niet onwettig maken wanneer daarvoor de dinsdag en donderdag worden vastgesteld.

Nog een tegenwerping gaat over het getal van hen, die mogen samenkomen om deze plicht te vervullen. Zij zegen: Als daartoe twee of drie mogen samenkomen, waarom dan ook niet evengoed twee of driehonderd, of een gehele gemeente? Deze tegenwerping is spoedig beantwoord. Salomo mocht huizen hebben om te wonen, maar hij mocht het aantal van zijn huizen niet te groot maken. Zo ook moge Christenen in afzondering samenkomen, maar indien er te grote aantallen van hen samenkomen, dan blijft het niet langer een afgezonderd samenzijn in de dienst van God, maar wordt het een openbare samenkomst. Iemand is verplicht de armen te geven, maar hij is niet verplicht hun alles te geven wat hij heeft; dat is overtolligheid en vertoning.

De laatste tegenwerping is, dat zij zeggen: „Alles wat tot hiertoe is gezegd, wettigt niet een wijze van samenkomen, zoals sommigen plegen te doen, waar twee of drie Christenen samenkomen, en elk van hen in het gebed voorgeat." Ik geloof, dat er niets tegen is. Maar, zeggen zij, er is geen machtiging voor, dat drie of vier personen op een tijd beurtelings bidden. De betooggrond, die zij aanvoeren is deze: Elk punt in de godsdienst waarvoor geen belofte, gewoonte, of gebod van God is, is onwettig. Maar het is zo, dat voor bij beurten bidden geen belofte, voorschrift of gewoonte kan worden aangevoerd, dus is het ongeoorloofd. Ik antwoord hierop met weerlegging van hen, die de tegenwerping maken, dat ook het afzonderlijk bidden niet wordt geboden, en dat het dan daarom ongeoorloofd is alleen te

bidden. Ik denk, dat niemand dit zal zeggen. Nog eens: als het prediken wettig is, zal het dan onwettig worden als de ene na de andere preekt? Nog een andere reden is deze: omdat al de openbare handelingen van de dienaars en aanbidders van God, zodanig door henzelf worden geregeld, worden zo ook eveneens de afzonderlijke handelingen in Zijn dienst geregeld door hen, die Hem in de afzondering of alleen aanbidden en dienen. Indien ons wederom wordt teruggeworpen: Welke schriftuurplaats hebt gij daarvoor, dat wij in onze openbare godsdienstoefening eerst bidden, dan psalmzingen, enz.; dan antwoord ik daarop, dat ik niet geloof, dat iemand het nodig zal oordelen, dat hiervoor een bijzondere schriftuurplaats wordt gegeven, omdat het de ambtsdragers in het huis Gods toekomt deze dingen te regelen. Indien het wettig is, dat één in de afzondering met een ander bidt, waarom mag dan niet evengoed de een na een ander bidden? Dat het prediken zo geoorloofd is kunnen wij zien in 1 Korinthe 14:31 en in Handelingen 15. Eerst sprak Petrus; daarna Barnabas en Paulus en toen Jakobus. Zodat dit alles helder genoeg bewijst, dat er geen noodzaak is, om iets tegen dit punt van de godsdienst in te brengen, mits alle dingen ordelijk en op de rechte wijze geschieden, zoals Gods Woord het toestaat.

Nu nog een enkel woord over de wijze waarop zij naar Sion vragen. Zij gaan wenende om de Heere te zoeken. Zij wenen omdat zij de Heere hadden verloornd, en om de verwoesting van de heilige stad. Tot een werk van reformatie is dan ook wenen een eerste vereiste. Daarmede moest niet zoveel verheuging en zekerheid gepaard gaan. Het heeft meer van een oordeel, dat door dit werk van reformatie zo weinigen tot berouw en droefheid worden gebracht over de voorafgaande verbreking van ons verbond, en ons afkeren van de Heere. Het werk van reformatie moest dat in ons uitwerken. Evenals de overspelige vrouw, die wegens haar hoererij van haar man is weggezonden, wanneer zij weer tot haar getergde man wordt teruggebracht, en hij haar de sleutels van het huis weer overgeeft. Als zij oprecht is, zal het haar smarten en haar hart week maken, dat zij zulk een liefhebbende man verbitterd heeft. Moesten er onder ons, waar de Heere zo genadig met ons heeft gehandeld, nadat wij van Hem zijn afgefallen, zoveel droge wangen zijn? Dat lijkt niet oprecht.

Zij vroegen de weg naar Sion. Alle tranen in de wereld zonder dit zijn maar Ezaustranen, want hij besloot in de dagen des wenens zijn broeder te doden; en als de tranen der wanhoop van Judas. Doch dat zijn betere tranen waarvan de apostel spreekt: (Handelingen 20:19) „Dienende de Heere met alle ootmoedigheid, en vele tranen, en verzoeken.” Het is niets om een poosje over de zonde te wenen, maar het aangezicht naar Sion te hebben, en de weg daarheen te vragen, en te wenen, dat is meer. Hun aangezicht heeft een uitnemend voorkomen. Terwijl zij de Heere zoeken en niet weten waar Hij te vinden is, hebben zij nochtans hun aangezichten naar Hem toe. Niets beschrijft gemakkelijker de zoekers van Sion en van de Heere, dan dat zij rechttuit zien; zij weten de weg naar Sion niet, en toch hebben zij hun aangezicht derwaarts, en zo vragen zij de weg daarheen. Het Woord van God spreekt van drieërlei uitzien, dat zeer voortreffelijk is: (Psalm 69:4) „Mijn ogen zijn bezweken, daar ik ben hopende op mijn God”; alsmede de vergelijking, die David gebruikt: (Psalm 130:6) „Mijn ziel wacht op de Heere, meer dan de wachters op de morgen.” Op God te wachten in de dag der benauwdheid, dat is ook een oprecht uitzien; daarvan wordt gesproken in Jesaja 17:7: „Te dien dage zal de mens zien naar Dien, Die hem gemaakt heeft, en zijn ogen zullen op de Heilige Israëls zien.” Van welke dag wordt daar gesproken? Van die dag wanneer de Heere Sion zal bezoeken, en de Kerk woest gelaten zal zijn, en er als het ware slechts een nalezing in over zal zijn; zoals ook in Jesaja 8:17 geschreven staat: „Daarom zal ik de Heere verbeiden, Die Zijn aangezicht verbergt voor den huize Jacobs, en ik zal Hem verwachten.” Naar de Heere uit te zien wanneer de wind stof en zand in uw ogen waait, dat is een oprecht uitzien, en dan naar

het koninkrijk der hemelen te zien, en voorbij de tijd in de eeuwigheid; zoals Abraham (Hebreeën 1:9), die tevreden was met in tenten te wonen, en hier geen blijvende stad te zoeken; want hij verwachtte de stad, die fundamenten heeft, welker kunstenaar en bouwmeester God is. En dan dat uitzien van Mozes, (vers 26) die de versmaadheid van Christus meerdere rijkdom achtte te zijn dan de schatten in Egypte, omdat hij op de vergelding des loons zag. Mozes zag hoger dan al de hovelingen aan Farao's hof, verder dan de tijd, naar de eeuwigheid.

Nog een derde goed uitzien is het zien naar een gedode Christus. Wanneer de Heere het huis Davids zal louteren, en de Geest der genade en der gebeden over hen zal uitstorten, en zij hem zullen aanschouwen, Die zij doorstoken hebben, dan zullen zij over Hem rouwklagen. Dit veroordeelt al die scheve blikken, welke ook, waarmede zondaren naar de wereld zien. Er is een zien, (Spreuken 21:4) een hoog zien, dat de Heere niet kan verdragen. Dan is er een zien naar vreemde vrouwen (Spreuken 23:33), en (Jesaja 56:11) een zien of een zich keren naar hun weg, een elk naar zijn gewin, elk uit zijn einde. En dan het opheffen der ogen, evenals Israël, naar de bergen en heuvelen. Zij zien niet naar de Heere, maar naar hun dreggoden. De Heere veroordeelt allen, die niet naar Hem zien. Dit is zeker, dat eenieder, die in geloof naar God, en Christus, en de hemel ziet, zal volgen wat hij ziet.

O! dat wij harten en ogen hadden om Hem te zoeken, en naar Hem uit te zien. Hem nu, die machtig is dit voor ons te doen, onze harten en ogen naar Hem toe te trekken; die Heere, de onverderfelijke, de onzienlijke, de alleen wijze God, Christus' Vader en onze Vader, en Hem, en de Heilige Geest, zij alle eer en heerlijkheid in alle eeuwigheid.

Amen.

WANDELENDE EN WENENDE

In dezelve dagen en terzelfder tijd, spreekt de Heere, zullen de kinderen Israëls komen, zij en de kinderen van Juda tezamen; wandelende en wenende, zullen zij heengaan en de Heere hun God zoeken. Zij zullen naar Sion vragen; op de weg herwaarts zullen hun aangezichten zijn; zij zullen komen en de Heere toegevoegd worden, met een eeuwig verbond, dat niet zal worden vergeten. Jeremia 50:4-5.

Geliefden in de Heere!

Wij hebben van een heilig besluit gehoord van twee koninkrijken, namelijk, Israël en Juda, na hun verlossing uit hun ballingschap, om zich bij elkander te voegen, om de Heere te dienen, Hem en het huis daar Hij woont te zoeken, en wenende de weg naar Sion te vragen met hun aangezichten derwaarts. De wijze hoe zij de Heere gingen zoeken - zij gingen wenende. Hun zwakheid toen zij op weg waren - zij vragen naar de weg, omdat zij die niet weten. Dan hoe zij elkander onderweg bemoedigen; zij zeggen: (Engelse overzetting) „Komt, laten wij ons bij de Heere voegen in een eeuwig verbond, dat niet zal worden vergeten." Ik zal niets herhalen van hetgeen ik de vorige maal heb gesproken. Alleen wil ik u herinneren, dat het volk des Heeren van Israël en Juda elkander aanmoedigen om de Heere te zoeken. Zij zetten er hun schouders onder om Zijn eer en het welzijn van hun broeders te bevorderen, en zij komen wenende tot elkander en vragen de weg naar Sion met hun aangezichten derwaarts.

Hier wordt ons een les geleerd, die hoogstnoodzakelijk en onze opmerking ten hoogste waardig is; namelijk, dat de Geest Gods de gemeenschap der heiligen goedkeurt en prijst, en dat iedereen zich moet bekommeren over de ziel van zijn broeder, en wij dus niet met Kaïn tot de Heere moeten zeggen: „Ben ik mijns broeders hoeder?" Dat wij dan ook naar de roeping en standplaats waarin de Heere ons geplaatst heeft, schuldig zijn elkander te vermanen, te onderrichten, te troosten en te bestraffen, en elkander in ons allerheiligst geloof op te bouwen. Ik spreek dus nu niets meer over hetgeen ik reeds verhandeld heb. Alleen nog een enkel woord over wat ik gesproken heb aangaande het gevoel van onze godgeleerden, wanneer zij tegen de Rooms en de Jezuïeten redetwisten in dat geschil tussen ons en hen over de uitlegging van de Heilige Schrift, waar zij belijden, dat dit een stelling van de Rooms en is, dat de gave van uitlegging der Schriften alleen tot de Kerk en de kerkleraren beperkt is. Wanneer nu zij, of ik, dit punt verdedigen, dan bedoelen wij daarmee niet, dat alle gewone Christenen machtiging van de Heere hebben, of in het openbaar aan het volk de Schrift te verklaren, die wij gewoonlijk voor het uitleggen der Schriften houden, dat is, ze uit te leggen als doctors of professors, of wel als herders, die de Schrift mogen uitleggen, en van wie God verklaart, dat zij zodanigen zijn, die de Schriften moeten verstaan en verklaren, en daaruit leringen halen en die ten nutte van het volk toepassen. Dit is het gevoel niet van onze godgeleerden, of van iemand in onze kerk, of van hen, wie zij ten laste leggen, dat zij Separatisten of Afgescheidenen zijn. Maar het gevoel van onze godgeleerden, en het onze, in dit punt is:

Ten eerste. Dat het geloof van Gods volk, in het verstaan der Schriften, niet zó van de uitlegging der kerkleraren moet afhangen, alsof zij zelf zo geheel onkundig van haar zin zouden zijn, want dat zou inderdaad te kennen geven, dat men een blind en onvoorwaardelijk geloof moet hebben, en geloven zoals de Kerk gelooft.

Ten tweede. Dat het niet tegen Gods Woord is, maar daarmee overeenkomt, dat gewone Christenen, in een gewone weg de zin der Schrift en de mening van Gods Geest in zulke

plaatsen op zichzelf en anderen mogen toepassen, en dat zij mogen samenkomen en elkander vermanen, waarschuwen, bestraffen, enz. Dit is niet zozeer een uitleggen der Schrift, als wel een recht toepassen daarvan. Doch wij zijn er zover van af iets toe te kennen waarop de herders of doctors, die in het huis Gods zijn, of wie ook, die tot dat heilig ambt geroepen is of van zins is dit te volgen, alleen recht hebben, dat wij met de apostel zeggen: (Hebreeën 5:4) „Niemand neemt zichzelf die eer aan, maar die van God geroepen wordt gelijkerwijs als Aaron." Hij behoort zich niet te bemoeien met wat hem niet toekomt.

De voornaamste zaak nu, die Israël en Juda zullen doen als zij zó hun weg gaan is: Zij zullen de Heere hun God zoeken, en met hun aangezichten derwaarts de weg naar Sion vragen. Nu een enkel woord over hen.

Ten eerste. Er staat, dat zij een schare zijn, die God zoeken. Dat is het voornaamste, wat het wezen, en de naam van een gelovige, van iemand die God zoekt, uitmaakt, dat hij de Heere zoekt. Dit zoeken van de Heere veronderstelt, dat hij Hem verloren heeft. In betrekking tot dit kwijt zijn van de Heere wordt God op deze wijze onder vierderlei aanmerkingen gezocht.

De eerste is: wanneer het aangezicht des Heeren wordt gezocht. Dit geschiedt wanneer Zijn gunst en goedertierenheid gezocht worden. Zo staat in Psalm 24:6 geschreven: „Dat is het geslacht dergenen, die naar Hem vragen, die Uw aangezicht zoeken, dat is Jakob." Deze zijn het geslacht dergenen, die de gunste Gods zoeken. Zo ook (Psalm 27:8 Engelse overzetting) „Toen Gij zeide: „Zoek Mijn aangezicht, zei mijn hart tot U: Ik zal Uw aangezicht zoeken, o Heere"; dat is, de gunste des Heeren waarvan hier wordt gesproken. Zo ook: (Hosea 5:15). „Ik zal heengaan en keren weder tot Mijn plaats, totdat zij zichzelve schuldig keuren en Mijn aangezicht zoeken; als hun bang zal zijn zullen zij Mij vroeg zoeken." Onze natuurlijke toestand en de staat daar wij in zijn, dat wij het gezicht van Gods aangezicht en Zijn gunst verloren hebben, moest ons hiertoe brengen. Zij, die het missen, moesten de Heere en het besef van Zijn liefde zoeken. Zij, die dat nodig hebben, moesten Zijn aangezicht en Zijn goedgunstigheid zoeken, en welgelukzalig zijn zij, die dit waarlijk zoeken.

Een tweede zaak, die wij in deze toestand moeten zoeken, is, dat wij het beeld Gods zoeken, dat wij verloren hebben. Wij moeten wijsheid zoeken: (Spreuken 2:4-5) „Zo gij ze zoekt als zilver, en naspeurt als verborgene schatten; dan zult gij de vreze des Heeren verstaan, en zult de kennis Gods vinden"; namelijk, zoeken wat wij in Adam na zijn val verloren hebben. Want daar het zo is, (Romeinen 3:23), dat allen gezondigd hebben en de heerlijkheid Gods derven", " dat allen dat heerlijk beeld missen", zoals het goed is uitgelegd, daarom moest het weer gezocht worden. De Heere klaagt daarover, (Jeremia 5:1) dat er niemand is, die de Heere zoekt; en tot Zijn volk wordt gezegd: (Zefanja 2:3) „Zoekt de Heere, alle gij zachtmoedigen des lands"; en (Jesaja 1:17) „Zoekt het recht". De mensen moesten zorgdragen, dat zij God zoeken, en zij behoorden het beeld Gods te zoeken, dat de ware heiligmaking is. Dit is de voornaamste en wezenlijkste wijze van God te zoeken.

Ten derde: Wij hebben het koninkrijk des hemels en het paradijs verloren, daarom moest dat gezocht worden. (Mattheus 6:33) „Zoekt eerst het koninkrijk Gods en zijne gerechtigheid, en alle 'deze dingen zullen u toegeworpen worden." Zij, die zeggen, dat zij zoeken, en dit niet zoeken, schieten tekort in hun zoeken en wandelen niet met hen van wie gezegd wordt: (Romeinen 2:7) „die met volharding in goed doen" een goede getuigenis hebben verkregen; noch volgen dezen het voorbeeld na van Abraham, (Hebreeën 1:10) „ die de stad zocht, die fundamenten heeft, welker kunstenaar en bouwmeester God is." Ten slotte: Wij moeten de middelen der zaligheid zoeken; dat is God zoeken, (Psalm 119:45) „Ik zal wandelen in de ruimte, omdat ik Uw bevelen gezocht heb"; dat is, „ik speur Uw bevelen na," namelijk de weg der zaligheid. Zo ook (vers 155) „Het heil is verre van de goddelozen, want zij zoeken Uw

inzettingen niet." Het is een merkteken van hen, die de weg naar de hemel niet zoeken, dat zij de inzettingen des Heeren niet zoeken. Het gebruik hiervan is, dat dit een menigte zoekers in de wereld veroordeelt, die, al is het dat zij God zoeken, nochtans God niet zoeken, noch Zijn aangezicht; Zijn beeld niet zoeken, noch zich bezighouden met de hemel te zoeken, noch Zijn geboden en de middelen der zaligheid zoeken. Een groot aantal worden veroordeeld in die woorden: (Filippenzen 2:21) „Zij zoeken allen het hunne, niet hetgeen van Christus Jezus is." Hoe velen zijn er in de wereld, die in hun beroep niets zoeken dan goud voor hun god te verkrijgen; maar niet evenals Christus, die Zich zuivert van aan zulke goddeloosheid schuldig te zijn, om te kunnen zeggen: „Ik zoek Mijn eer niet, maar de eer van Hem, die Mij gezonden heeft." De meeste mensen zoeken hun eigen eer en heerlijkheid, en zoeken de wereld, maar zij zoeken God niet. Zij zoeken koren, most en olie, maar zij zoeken niet, dat het licht van des Heeren aanschijn over hen lichte. Wie naar de wereldse dingen zoeken, zullen niet vinden wat zij zoeken, of als zij ze vinden, zullen zij de betere verliezen. Het zou beter zijn dat te gehoorzamen: (Jesaja 55:6) Zoekt de Heere terwijl Hij te vinden is; roept Hem aan terwijl Hij nabij is, enz." Dit is zeker, dat allen, die zich tot taak stellen de wereld en de dingen der wereld te zoeken, de Heere niet zoeken, noch Zijn aangezicht, en Zijn beeld, noch de hemel en de zaligheid. O! wisten wij maar wat wij verloren hebben, en konden wij onze bezorgdheid om de dingen der wereld te zoeken maar loslaten, en er ons toe zetten God en Zijn aangezicht, Zijn beeld, de hemel, en de geboden en getuigenissen des Heeren te zoeken! Buiten alle twijfel, dat is het beste zoeken in de wereld; er is toch niemand, die niet zoekt, en iedereen zoekt iets goeds. Maar o! hoe velen zijn er, die niet zoeken wat zij moesten zoeken, die de vaste ijdelheden zoeken en hun weldadigheid verlaten. Dit is alles wat de wereld verkrijgt en najaagt. Heere, bewaar ons daarvoor!

Ten tweede. Hier wordt ons terneer gesteld, wat het volk zal zoeken: Zij zullen de Heere hun God zoeken. Wij hebben verklaard, dat het vragen naar de weg naar Sion, het zoeken van de Heere is. Deze leer volgt hieruit duidelijk, dat in de middelen van de dienst Gods niet de middelen, maar God zelf moet worden gezocht. Zij komen nu uit hun ballingschap, en in hun komen zoeken zij niet de dorre berg Sion, of de tempel, of de uitwendige middelen van de dienst van God, maar zij zoeken in die dingen de Heere; want dat is de schoonste bloem, die daar groeit. De Heere zelf is beter dan prediken, of sacramenten, of bidden en al de middelen van Zijn eredienst; want die alle dienen slechts om naar Hem toe te leiden. Daarom moest niemand zich in de dienst van God tevredenstellen, zolang hij God zelf niet vindt. Ziet Psalm 42:2-5, en het zal dit aantonen. Het tweede vers luidt: „Gelijk een hert schreeuwt naar de waterstromen, also schreeuwt mijn ziel tot U, o God." En het vijfde vers: „Ik gedenk daaraan en stort mijn ziel uit in mij; omdat ik placht heen te gaan onder de schare, en met hen te treden naar Gods huis." David was te dier tijd van de middelen der genade verstoken, en dat brak zijn hart; het enige wat hij toen miste, was Godzelf, en zo miste hij de middelen om God. Zo ook in Psalm 84:3: „Mijn ziel is begerig, en bezwijkt ook van verlangen naar de voorhoven des Heeren." Was dat om niets anders dan om een plaats te hebben daar waar de mussen nestelden en de zwaluwen hun jongen legden? Neen, hij verklaart dat zelf in het andere gedeelte van dat vers: Mijn hart en mijn vlees roepen uit tot de levende God." Zo ook in Psalm 63, als David in de woestijn van Juda was, zocht zijn hart de Heere, en verlangde hij zo naar Hem als een dorstig land naar de regen; en dan laat hij daarop volgen:

Opdat ik Uw sterkheid en Uw eer moge zien, zoals ik U "in Uw heiligdom heb aanschouwd." Gebruik. Zoekt in al de middelen van de dienst Gods, hetzij gij die kunt gebruiken, of, dat gij die mist, meer God dan de middelen, zowel in prediken en bidden, als in het horen, en lezen. Tracht daarin tot God te komen en Hem te vinden. Dit is het onderscheid tussen een

huichelaar en een die waarlijk God zoekt; want de geveinsde zoekt alleen de middelen, en meer niet. Het is hem genoeg als hij het Woord hoort en ten avondmaal gaat, of, als hij een leraar is, dat hij het Woord predikt zonder meer, en zich daartoe verbindt. Dat is hun genoeg, die geen ware zoekers van God zijn. Maar de ware Godzoeker merkt het op als hij Hem mist in de middelen van Zijn dienst, en hij meent, dat de zaken dan niet goed staan, wanneer hij Hem niet vindt. Laat ons dan ook gedenken, dat bidden, prediken, danken, lezen, horen, ja al de middelen, als wagens en toortsen zijn om ons tot God te brengen. Maar als in de middelen niet naar de Heere wordt gezocht, dan vragen wij niet recht naar de weg naar Sion. Er zijn duizenden in de wereld die hierin mistasten, want zij zoeken alleen Sion en de uitwendige middelen, en zo bezondigen zij zich in de dienst van God. Zij zullen de Heere hun God zoeken. Hij is hun God, en niettegenstaande dat moeten zij Hem zoeken. Als Hij hun God is, hoe kunnen zij Hem dan missen, of welke noodzaak is er dan om Hem te zoeken? Als Hij toch de hunne is, dan hebben zij Hem reeds. Ja, Hij kan verloren worden, en toch hun God zijn, omdat zij Hem niet in dadelijk bezit hebben, noch het gevoel van Zijn tegenwoordigheid, omdat Hij alleen hun God is krachtens verbond, maar niet dadelijk de hunne in het bezit. Evenals iemand, die een aantal huizen heeft, maar die voor levenslang in een van die huizen is opgesloten wegens een misdaad die hij heeft begaan. Al die overige huizen zijn de zijne in eigendomsrecht; hij heeft er slechts voor een tijd het gebruik van verloren, maar hij houdt er recht op. Zo ook verliest de Kerk Gods hier de toegang tot God, en zij mist de vertroosting en de blijdschap des Heilige Geestes door de zonde, en toch blijft niettegenstaande dat het verkregen recht ongeschonden vast wegens het besluit der verkiezing, al is het, dat zij er voor het ogenblik geen gebruik van kunnen maken. Dit beantwoordt een geval waarin vele zwakke kinderen Gods zich dikwijls bevinden, dat zij de belofte Gods niet op zichzelf durven toepassen, of met Thomas durven zeggen: Mijn Heere en mijn God!" terwijl zij toch voor de hele wereld het tegengestelde niet durven doen. Dit is in werkelijkheid hun recht in stukken scheuren, want Hij is de Heere en Hij is het deel Zijner kinderen, al durven zij niet zeggen: „De Heere is het deel mijner erve." Hij is hun Rots en hun hoog vertrek, al zien zij het niet; Hij is hun Heere en hun God, al is het, dat zij er niet steeds de verzekering van hebben.

Hun aangezichten zullen herwaarts zijn. Dit geeft te kennen, dat zij er gaarne zouden zijn. En hun vragen naar de weg getuigt, dat zij de weg niet kunnen vinden. Hieruit kunnen wij zien, dat de Christenzielen en zoekers van God een sterk verlangen en grote lust zullen hebben om bij Hem te zijn, en toch, niettegenstaande dat, onkundig zijn van de middelen en de weg, hoe Hem te verkrijgen. Wij kunnen hier zien, dat in het zoeken van de Heere een oprecht hart, en een eerlijk voornemen; en zwakheid, met elkander kunnen bestaan; evenals Nicodemus, die van harte gezind was om Christus te hebben, en toch onkundig was aangaande de wedergeboorte. Zo zocht Maria Magdalena de dode Jezus in het graf. Dat was zwakheid in haar, en toont toch haar liefde tot Hem; doch zij moest de levende Jezus gezocht hebben. De apostelen durfden Jezus niet verlaten toen die van Kapernaum Hem verlieten, en Petrus zegt in naam van de anderen: „Heere tot wie zullen wij heengaan, als wij U verlaten? Gij hebt de woorden des eeuwigen levens." En toch stonden zij niet vast in de kennis van het lijden en de opstanding van Christus. Dit bewijst ons, dat vele kinderen Gods, die hun aangezichten hemelwaarts gericht hebben, nog zeer onkundig zijn, en niet weten waarheen te gaan. Dit moest ons allen leren onderscheid te maken tussen zwakheid en goddeloosheid. God kan die goed genoeg van elkander onderscheiden. God zal niemand, die een oprecht voornemen heeft om Hem te bezitten, en de weg niet weet hoe Hem te verkrijgen, daarom van Hem afdrijven. Doch Hij toornt tegen de goddeloosheid en kan die niet verdragen. Doch hun, die gaarne bij de Heere zouden wonen, al zijn zij zwak en al weten zij de weg niet; hun die 's avonds met die

gedachte gaan slapen en 's morgens met die gedachte ontwaken, die de ere en heerlijkheid Gods bedenken, al is het, dat zij in andere opzichten struikelen en vallen, zal Hij genade bewijzen, als er een voortdurend voornemen is om God te zoeken. Wee die mens, die met zijn rug naar de hemel staat, en een hebbelijk voornemen heeft om de wereld te zoeken, want zijn ongesteldheid is geen zwakheid, maar goddeloosheid. Wanneer de ganse praktijk van een mens is, hoe hij de wereld zal genieten, als hij dit alleen bedenkt, en met zijn rug naar Sion staat, zal God zo iemand niet opheffen wanneer hij valt. Maar als iemand zijn aangezicht naar de hemel gericht heeft, al zijn zijn benen zo zwak, dat zij hem niet willen volgen, dan zal Hij, die de blinden leidt door de weg, die zij niet geweten hebben, die het gekrookte riet niet verbreekt en de rokende vlaswiek niet uitblust; die niemand verlaat die het waarlijk om Hem is te doen, op dezulken zien en hen niet laten vallen, doch wanneer zij vallen hen weder oprichten.

In dit besluit komen twee woorden voor, die onze aandacht verdienen. Ten eerste, zij zeggen: Komt. Ten tweede, hun besluit wordt uitgedrukt in de woorden: Laten wij ons bij de Heere voegen in een eeuwig verbond, dat niet zal worden vergeten. Het eerste woord, „Komt", is een woord van velen, die allen elkander aanmoedigen. Evenals in Spreuken 1:11 en 14, „Ga met ons, of komt, wij zullen allen één buidel hebben." Zij zijn het allen met elkander eens en sterken elkanders handen in het werk. Zo ook in Jesaja 2:3: „En vele volken zullen heengaan, en zeggen: Komt, laat ons opgaan tot de berg des Heeren, tot den huize des Gods Jacobs, opdat Hij ons lere van Zijn wegen, en dat wij wandelen in Zijn paden." Zo lezen wij in Hooglied 6:1: „Waar is uw Liefste heengegaan, o gij schoonste onder de vrouwen? waarheen heeft uw Liefste het aangezicht gewend, opdat wij Hem met u zoeken?" Ik ben er zeker van, dat dit een betere gemeenschap is, dan andere nodigheden om te komen, die ook in Gods Woord voorkomen. Komt herwaarts, zeggen zij, ik zal wijn halen en wijn en sterke drank zuipen; en de dag van morgen zal zijn als deze, ja groter, veel treffelijker" (Jesaja 56:12). Daar moedigen de dronkaards elkander aan tot dronkenschap. Toen Jozefs broeders hem zagen komen, zeiden zij: (Genesis 37:19-20) „Ziet, daar komt deze meesterdromer aan. Nu komt dan, en laat ons hem doodslaan, en hem in een dezer kuilen werpen." En allen geven zij elkander boze raad om hem het leven te benemen. Zo is er een „komt", als waarvan wij lezen in Jesaja 41:7: „En de "werkmeester versterkte de goudsmid, die met de hamer glad maakt, die, die op het aambeeld slaat"; en zij helpen allen elkander om een gouden beeld op te richten, en het vast te maken, dat het niet wankelt." Er is maar al te veel van deze gemeenschap in de wereld, en dit is een jammerlijke en ellendige put om vele zielen in te vangen, wanneer de ene zondaar de andere aanmoedigt in het kwade. O! dat de wereld hierop wilde letten, dat iedereen zijn „Komt" heeft, en dat zij daarin met elkander gemeenschap hebben. De dronkaard en de wereldling hebben hun „Komt"; maar komt, en laten wij ons bij de Heere voegen in een eeuwig verbond. Er is geen zo zalige Broederschap en gemeenschap als deze. Waar vinden wij dit soort van „komt", waar allen elkaar aanmoedigen om God te verhogen? Nu, wat is hun vast besluit? Zij gaan niet naar Sion om zich daar te vermaken, maar als zij daarheen gaan doen zij dat, om zich bij de Heere te voegen in een eeuwig verbond, dat niet zal worden vergeten. Dat is het doel van alle verlossingen, die de Heere ons schenkt, dat wij Hem zullen dienen en in een verbond met Hem verenigd zullen zijn. Dat is een gezegend kruis, dat daarop uitloopt, dat het ons nader bij God brengt: „Eer ik verdrukt werd, dwaalde ik, maar nu onderhoud ik Uw woord;" alsmede: (Lukas 1:74-75) „Om ons te geven, dat wij, verlost zijnde uit de hand onzer vijanden, Hem dienen zouden zonder vreze, in heiligheid en gerechtigheid voor Hem, al de dagen onzes levens." Dan is het eind van de verlossing onzer vijanden, dat wij al de dagen onzes levens de Heere zullen dienen in heiligheid en gerechtigheid. Zulk een verlossing als dit

is, is zeker gezegend, en niemand is wettig van een kruis verlost, dan die dat doet. Daarom worden verdrukkingen bezoeken genaamd. O! wat is dat een vriendelijk woord; en dat zijn de kruisen, wanneer zij van de Heere gezegend zijn. Het zijn bezoeken. En zulke kruisen en bezoeken laten een afscheidsgift achter, daar waar zij komen. Wanneer de Heere een kanon opstelt recht tegenover hun hoogmoed of wereldsgezindheid, enz., en zij dan door Zijn genade besluiten, die af te leggen en zich daartegen te stellen. Wanneer de Heere dat doet, opdat zij zich verloochen en gering in hun ogen worden. O, wat is dat zoet! Er is een woord, dat dit zeer goed uitdrukt (Ezechiël 16:63). Opdat gij het gedachtig zijt, en u schaamt, en niet meer uw mond opent vanwege uw schande, wanneer Ik voor u verzoening doen zal over al hetgeen, dat gij gedaan hebt, spreekt de Heere HEERE." De schande van het kruis en beschaamdheid, die wegens hun gevangenschap over hen komen, zullen dit in hen werken, wanneer zij met Hem verzoend zullen worden. Een dergelijk woord hebben wij (Ezechiël 20:42-43) „En gij zult weten, dat Ik de Heere ben, als Ik u in het landschap Israëls gebracht zal hebben. Daar zult gij dan gedenken aan uw wegen, en aan uw handelingen, waarmee gij u verontreinigd hebt; en gij zult van uzelf een walging hebben over al uw boosheden, die gij gedaan hebt." Laat daarom iedereen, wanneer hij onder enig kruis is geweest, zichzelf afvragen welk goed hij daaruit heeft ontvangen. God bracht u tot armoede, en zijt gij nog even trots als tevoren? Dan is dat een kruis, dat slechts stank achterlaat. Heeft de Heere u van krankheid genezen en van de poorten des doods verlost? Zijt gij daarvan verlost en nog even wereldsgezind en ongodsdienstig als tevoren? Dat is een vervloekt kruis; dat vergezeld is met de vijandschap Gods. Terwijl het integendeel een gezegend en geheiligd kruis is, wanneer de ziel, die daarvan verlost is, daardoor in het stof gebogen en vernederd is. Laat ons de Heere toegevoegd worden met een eeuwig verbond. Dit zegt ons, dat allen, die de Heere met een verbond worden toegevoegd, één gemaakt zijn. Als gij op drie dingen let, zult gij zien, dat het zo is. Ten eerste. Een verbond is een vriendschapsband, en zo zijn zij één geworden. Dat is zeker geen kleine gunst, dat de Pottenbakker en het leem dus een verbond zouden aangaan; want wanneer de zondaar dus in waarheid met de Heere in een verbond is gekomen, krijgt hij vergeving van zonde, en dit maakt, dat de Heere en zij van een geest zijn.

Ten tweede. Met God in een verbond zijnde, hebben zij enerlei hart, een hart als God (Ezechiël 36:26), „En Ik zal u een nieuw hart geven, en zal een nieuwe geest geven in het binnenste van u; en Ik zal het stenen hart uit uw vlees wegnemen, en zal u een vlesens hart geven." De Heere spreekt daar van de beloften van het nieuwe verbond. Gelijk hieraan is de belofte (Ezechiël 11:19) „En Ik zal hun enerlei hart geven." Het wil zeggen, dat Hij hun een eenvoudig hart zal geven. Het kan ook te kennen geven, dat zij enerlei hart als de Heere zullen hebben. Zij, die over het verstand spreken, zeggen, dat, wanneer men iets verstaat, het verstand en het voorwerp zich met elkander hebben verenigd; zo is het ook hier. De Geest des Heeren en het hart komen samen en zo worden zij één.

Ten derde. Zij worden één met de Heere, omdat dit uit de inhoud van het verbond voortvloeit: „Ik zal uw God zijn, en gij zult Mijn volk zijn." In Hooglied 2:16 zegt de Bruid: „Mijn Liefste is mijn, en Ik ben Zijn." Hier is een wederkerige aanspraak en onderlinge vereniging tussen twee dingen; want een van die is het bezit, en het andere is datgene wat zij beiden bezitten. Het gebruik hiervan is dit: Om tot velen in dit land te spreken, die in het verbond zijn gekomen, en toch inderdaad het verbond tegenstaan: Die ziel, die niet één met God is, en die niet de vijanden Gods als haar vijanden en de vrienden Gods al haar vrienden aanmerkt, is niet met Hem in verbond. Hij, die kan aanhoren, dat Zijn Naam wordt gelasterd, en zich niet wil voegen bij hen, die de Heere dienen, doch tegen hen is, die man heeft niet waarlijk het verbond ondertekend. Hij heeft de kerkelijke ceremoniën afgezworen, maar hij heeft die ceremonie

niet afgezworen, om op iemands gezondheid te drinken; de Heere merkt hen, die zo lichtvaardig de naam Gods op hun lippen durven nemen, aan als tegenstanders van het verbond, en de zulken zal Hij voor Zijn vijanden houden. Laat daarom eenieder, die gezworen en met zijn hand getekend heeft, dat hij onder andere zijn leven zal beteren, en wiens leven nochtans zo schandelijk is, dat het anderen ergert, zichzelf beproeven. Gedenkt, dat zo iemand met zijn hart een tegenstander van het verbond en dus een vijand van God is.

Nu nog een enkel woord over de eeuwigheid van het verbond: „Zij zullen de Heere toegevoegd worden met een eeuwig verbond, dat niet zal worden vergeten." Dat is, laat ons verenigd zijn in een verbond dat niet kan worden verbroken. Kan iemand, die in dit verbond met God is niet tegen het verbond zondigen? Is niet een zonde tegen het verbond een verbreking daarvan? Het is één zaak, tegen het verbond en de goedertierenheid van een Middelaar te zondigen, en het is een andere, het verbond te breken. Al de uitverkorenen en gelovigen zondigen tegen het verbond, maar de uitverkorenen en gelovigen breken het verbond niet. De verbreking van het verbond is alleen de goddeloze en boze mensen eigen, die uitwendig binnen de omtrek van het verbond zijn. Doch wat hen aangaat, die in het verbond zijn, die breken het niet. De reden daarvoor is:

Ten eerste: Omdat zij van eeuwigheid door de Heere zijn uitverkoren, en ook wegens de hebbelijke genade, die in een kind van God is. Evenals elke boze blik van de vrouw, die zij op haar man werpt, de band des huwelijks niet breekt, en haar niets ontnemt van het recht, dat zij op de goederen van haar man heeft en van het deel hebben aan zijn ere; zo ook breken de struikelingen en vallen van hen, die in het verbond der genade zijn, het verbond met God niet, wegens Gods eeuwige verkiezing, en de hebbelijke genade, die in hen is, die de banden van het verbond zijn en een gelovige tot een wezenlijke bondeling maken.

Ten tweede. Zien wij naar de beide delen van het verbond: het is eeuwig; want gelijk God het ene deel van het verbond is, zo is ook God-Mens en Mens-God Borg voor het andere deel daarvan. Omdat de Middelaar Christus aan onze zijde van het verbond staat en Borg voor ons is, is het vast; en is er geen twijfel of de andere zijde misschien gebroken zal worden. Doch Christus is aan beide zijden van het verbond, want al de beloften van het verbond zijn aan Christus als de Middelaar gedaan, en zij zijn in Hem Ja en Amen (2 Korinthe 1:20), en aan ons overgemaakt. Nu is onder alle andere beloften van het verbond dit er een: (Jeremia 32:40) „En Ik zal een eeuwig verbond met hen maken, dat Ik van achter hen niet zal afkeren, opdat Ik hun weldoe; en Ik zal Mijn vreze in hun harten geven, dat zij niet van Mij afwijken." En onze Heere zegt: „Mijn schapen horen Mijn stem, en Ik ken hen, en zij volgen Mij; en Ik geef hun het eeuwige leven, en zij zullen niet verloren gaan in der eeuwigheid, en niemand zal hen uit Mijn hand rukken." Deze beloften zijn niet aan de vrije wil vastgemaakt, want dat is inderdaad een verrotte pen, maar zij zijn aan Christus als de Middelaar des verbonds vastgemaakt, en Hij is ook het Hoofd van het verbond. Hij is Borg, Hij staat voor ons deel in. en Hij heeft op Zich genomen: „Ik zal Mijn vrees in hun harten geven, dat zij niet van Mij afwijken."

Een derde reden van de eeuwige duur van het verbond is, omdat de partij, die met God in verbond is niet de mens en zijn vrije wil, maar de van God begenadigde mens is, die onder het besluit der verkiezing staat, en zoals hij een nieuw schepsel in Christus en in God is. Als dat zo was, dat de vrije wil onze voogd was, en dat wij onze hemel zelf in bewaring hadden, dan zouden wij alles verliezen. Maar omdat Christus onze voogd is, en Hij onze hemel voor ons bewaart, daarom moet het verbond eeuwigdurend zijn. Het gebruik hiervan is, dat het ons de ellende doet zien van allen, die niet binnen dit verbond zijn: want zij zijn in een ouder verbond, namelijk in een verbond, dat gebroken kan worden. In Jeremia 31:31-32 worden twee verbonden vermeld: het ene daarvan is verbroken: dat verbond, dat Hij met hen heeft

gemaakt toen Hij hen uit Egypteland uitvoerde, en dan het verbond der genade, het nieuwe verbond genaamd, dat niet verbroken kan worden. Zij, die onder het eerste verbond zijn, zijn wereldlingen en verworpenen, en vreemdelingen van God; en welk deel heeft zo iemand aan de hemel, of de zaligheid, of welke verzekering van de vergeving der zonden? Niet meer dan, dat zij het zullen hebben, als zij daartoe kunnen komen. Doch in het ganse Woord van God, van Genesis tot Openbaring, is er geen belofte voor.

O! wat is dat een ellendige toestand, niets voor de zaligheid te hebben dan zulk een woord als Israël had zonder het goede daarvan te krijgen, en dat ook Adam had. Doch o! hoe schoon is de staat van de kinderen Gods, die zulk een sterke Heere hebben, als hun Staf, en zulk een Leidsman om hen in de weg te leiden; en Hem tot een Heere hebben, om in hen te werken beide het willen en het werken, naar Zijn welbehagen. Als gij wist wat dit was, dan zou er meer moeite worden aangewend om zo in het verbond te komen. Leert, dat gij niet alleen onder God moet zijn als Wetgever en Opperste Rechter der wereld, want de duivels en de verworven mensen in de wereld zijn dat ook; maar gij moet zo in verbond met God zijn, dat gij verzekerd kunt zijn van uw verkiezing, en dat gij ware genade hebt ontvangen. Dat is een anker, dat niet zal breken, maar dat u door alle stormen heen zal houden, wie u ook donker aanziet. Dan zult gij in staat zijn het tegen al hun fronsen uit te houden, en in de kracht Gods zult gij overwinnaars zijn, Ja meer dan overwinnaars door Hem, die u heeft liefgehad. Deze God, de Vader van Christus, en onze Vader, Hem en de Heilige Geest, zij alle heerlijkheid, tot in alle eeuwigheid.

Amen.

HET DOEK VAN CHRITUS WAARMEDE HIJ DE TRANEN VAN DE OGEN ZIJNER KINDEREN AFWIST

En God zal alle tranen van hun ogen afwissen, en de dood zal niet meer zijn, noch rouw, noch gekrijt, noch moeite zal meer zijn; want de eerste dingen zijn weggegaan. En Die op de troon zat zeide: Ziet, Ik maak alle dingen nieuw. En Hij zeide tot mij: Schrijf, want deze woorden zijn waarachtig en getrouw. En Hij sprak tot mij: Het is geschied; Ik ben de Alfa en de Omega, het begin en het einde. Ik zal de dorstigen geven uit de fontein van het water des levens voor niet. Die overwint zal alles beërven; en Ik zal hem een God zijn, en Hij zal Mij een zoon zijn. Maar de vreesachtigen, en ongelovigen, en gruwelijken, en doodslagers, en hoereerders, en tovenaars, en afgodendienaars, en alle de leugenaars is hun deel in de poel, die daar brandt van vuur en sulfer; hetwelk is de tweede dood.

Openbaring 21:4-8.

Geliefden in de Heere!

Deze tekst bevat drie dingen. Ten eerste: De staat van de verheerlijkten (vers 4). Ten tweede: Een deel van Christus' ambt (vers 5). Ten derde: Een beschrijving van Zijn natuur. Ten vierde: De beloften. Zoals: 1. Drank om de dorstigen te verzadigen. 2. Een erfenis voor de overwinnaars, of de overwinnende strijders. 3. Een bedreiging van eeuwige toorn aan de overtreders van de eerste en tweede tafel der wet. En God zal alle tranen afwissen.

Wanneer vrienden elkander ontmoeten, ontvangen zij de vreemdeling met een welkom thuis. Hier is het welkom thuis, dat onze Vriend Christus de pelgrim toeroept; dit werd vanuit de hemel toegeroepen, en daarom is het een zuiver leerstuk: Wij zien dan, dat het lijden en de tranen der heiligen zullen worden afgewist, en weggenomen, doch niet geheel en al in dit leven. Hier toch is het welkom thuis van Christus aan arme zondaren, want zij komen allen tot Hem met bedroefde aangezichten, en betraande ogen vanwege de zonde en de menigerlei moeiten in dit leven. Christus ontmoet hen aan de deur met een schone zachte doek in zijn hand, en wist hun aangezichten af, zeggende: Zwijgt stil, Mijn lieve kinderen, gij zult nooit weer wenen. Het is naar mijn gedachte een spreekwijze, die ontleend is aan een moeder, die een kind heeft met een verwond aangezicht, geheel bebloed en door schreien bevuild, en het komt tot haar, en het doet haar hart zeer het zo te zien, en zij zit neder en wist de tranen van zijn ogen, en legt haar hand zacht op de wond, en zijn hoofd aan haar borst, en veegt het bloed af, en drukt hem in haar armen, niet ophoudende hem troostelijke woorden toe te spreken.

Zo ook wanneer Christus en wij elkander in de hemel zullen ontmoeten, zal Hij ons opheffen, en alle tranen afwissen, en ons hoofd in Zijn schoot leggen. Ziet hoe Hij op deze plaats zinspeelt: (Jesaja 54:11), „Gij verdrukke, door onweder voortgedrevene, ongetrooste; zie, Ik zal uw stenen gans sierlijk leggen, en Ik zal u op saffieren grondvesten." Onze Heere betreurt daar, om zo te zeggen, dat Hij Zijn heiligen heeft behandeld zoals Hij het deed. (Jesaja 65:18) „Weest gijlieden vrolijk en verheugt u tot in der eeuwigheid in hetgeen, dat Ik schep; want ziet, Ik schep Jeruzalem een verheuging, en haar volk een vrolijkheid." (vers 19) „En Ik zal Mij verheugen over Jeruzalem, en vrolijk zijn over Mijn volk; en in haar zal niet meer gehoord worden de stem der wening, noch de stem des geschreeuws." Als er ooit een blijde ontmoeting tussen twee personen is geweest, dan moet het zijn tussen de Bruidegom en de bruid in de huwelijksdag. En welk een blijde ontmoeting er is tussen zulk een Bruidegom en zulk een Bruid kan niet bevat worden; want Christus zal in die dag Zijn beste kleren aan hebben, en wat zal zulk een Bruid als de vrouw des Lams verwelkomd worden! En dan bij onze eerste ontmoeting en inkomst in de hemel een dronk te krijgen van het water des levens! 0

wat een krachtig verkwikkend water! Wanneer wij gekleed zullen zijn en geen speld verkeerd zal zitten. Een schone Bruid in zijde en purper van Christus' eigen maaksel; en Christus onze Heere zal Zijn Bruid aan Zijn Vader en onze Vader voorstellen, en de Vader van onze Man zal ons bij de hand nemen, en ons binnen het huis naar de eetzaal leiden, en ons aan een tafel zetten om tot verzadigings toe te eten van de Boom des levens. O! wat een krachtig verkwikkend water is de Fontein des levens; tot in eeuwigheid onthaald te worden op de Drie-eenheid! Bespot en smaadt nu de weg naar de hemel als gij daar lust in hebt, gij hebt voor deze nooit van ware gelukzaligheid gehoord. Hier is een feestmaal van eeuwige blijdschap: Hij zal alle tranen afwissen." Christus, onze Heere, wist hier de tranen van de aangezichten Zijner kinderen, doch daarna wenen zij weer opnieuw tranen; vóór deze stonde wist Hij nooit alle tranen weg. Hier zal ons laatste goede nacht van de dood zijn. Goede nacht, geklag en geschrei en droefheid; wij zullen aan de overzijde van het water, over aan de andere zijde van de zwarte doodsrivier zijn; want Christus zal de dood en de hel wegnemen, en in de gevangenis werpen; de eerste dingen zijn weggegaan. De moeder, die haar kinderen heeft verloren, zal ze weer krijgen; al de weduwen des Heeren zullen hun mannen zien; de oude wereld, die de wereld van treuren was, zal weg zijn; daarom zullen de tranen niet eerder dan nu worden afgewist, want dit is de weg. De Kerk is hier een halve weduwe, haar Heere is in een vreemd land, ver van haar af, en elke schurk die haar ontmoet trekt aan deze onnozele weduwe, terwijl zij zich in het moerbeziëndal, in het dal Baca bevindt, waar geen water is. De wachter slaat haar en neemt haar sluier van haar, en Christus schrijft haar een minnebrief, en nadat zij die gelezen heeft verheugt zij zich en wist haar aangezicht af, doch wanneer de brief oud wordt en zij die verloren heeft, komen nieuwe moeiten aan, en zij schreit opnieuw tranen en komt onder nieuwe vervolgingen, en haar Heere gaat, om haar zonde, achter de muur staan, en verbergt Zich en laat haar treuren, totdat zij niet meer kan; maar in die dag "zal Hij alle tranen van haar ogen afwissen."

Ziet dan hoe het hier in dit leven gaat: eerst een schone dag, dan weer een vuile dag, totdat eindelijk die schone dag aanbreekt, wanneer al die schaduw en wegvlieden; en daarna zal er nooit meer een vuile dag zijn, maar altoos en eeuwig de lange altijddurende zomerdag. Gij ziet een man, die op reis is naar zijn huis; hier is een water, dan eens land, dan weer water, dan weer land, dan nog eens een water, en verder begaanbare grond tussen hem en zijn huis. Hij gaat dan rechtuit naar huis naar zijn vrouw en kinderen, en ontmoet geen water meer; doch al onze tranen zullen nooit worden afgedroogd, voordat wij in de hemel komen, want de heiligen hebben een lijfrentecontract van het kruis van Christus, en zolang zij hier zijn altijd slecht weer, altoos het kruis (Mattheus 10:25). Onze Heere vergelijkt (Johannes 16:20-21) onze moeiten bij de smarten van een barende vrouw; nu een vlaag en dan wat rust, weer een vlaag en dan wat verlichting, totdat zij ten slotte bij de laatste vlaag verlost wordt en er geen weeen meer volgen; „zo gedenkt zij de benauwdheid niet meer om de blijdschap, dat een mens ter wereld geboren is." Wij moeten in smart zijn, eer onze vrucht geboren wordt, doch zullen van onze vrucht verlost worden.

Eerste gebruik. Laten wij ons voorbereiden, want tranen zullen ons op onze weg naar de hemel volgen; ons aangezicht zal nat zijn tot aan de ingang der deur, want wij gaan, wegens dit ellendig leven, droevig en zuchtende uit dit leven; want het is tevoren bepaald, dat wij met geweld door de laatste haven zullen dringen, en het laatste gedeelte zullen moeten doorwaden. Verblijdt u, gij Christenen en grijpt naar de beloften; maar gij, die nu lacht en zo verre zijt van tranen, die de treurigen Sions bespot, gij moogt zuchten en de Bijbel sluiten, en zeggen: Helaas! ik heb nooit een traan gestort om Christus, die tekst is niet voor mij; misschien zal Christus u te dien dage dwingen te wenen, zodat gij eeuwig tranen zult storten. Deze

bittere lachende wereld zal vergaan, er zal een dag van tranen, van weeklagen en knersing der tanden over u komen. Wanneer de ene mens tegen de andere zijn tanden knerst heeft hij geen lachen in de zin. Ik wou voor geen wereld uw pret hebben; doet uw best maar, wij zullen zien wie in die dag het hardst zal lachen.

Tweede gebruik. Er komt een kwaad over dit land: de zonde is nog niet tot een volle oogst gekomen. Gods kinderen, die nu kunnen treuren over hun eigen zonden en de zonden van het land, verheugen zich in de hemel; daar wordt nooit een weeklagend kind gezien; God heeft een zachte doek om hun aangezichten af te drogen. Het lachende, pretmakende volk wordt door God verdelgd. En die op de troon zat, zeide: Ziet, Ik maak alle dingen nieuw. Hoort meer van Christus: een lieflijke rede. Hier zijn drie dingen: 1. Een spreker. 2. Een rede. 3. Een opdracht om het gesprokene te bewaren.

Wie de woorden sprak wordt niet gezegd; of het een Engel was, of een aards koning, want die zitten ook op tronen; doch Hij is het, van Wie geschreven staat: (Openbaring 4:2). „En ziet, daar was een troon gezet in de hemel, en daar zat Een op de troon." Johannes noemt Zijn naam niet, doch hij heeft zulke hoge gedachten van Hem, dat hij het voor toegestemd houdt, dat niemand waardig is koning te zijn, dan Hij, en op een troon te zitten, dan Hij. De heiligen meten alle genegenheden van anderen bij hun eigen genegenheden af. Als iemand aan Johannes had gevraagd: Wie is Hij, Die op de troon zit? zou hij geantwoord hebben: Moet gij dat nog vragen? is er in mijn schatting iemand in de hemel of op aarde, die waardig is een Koning te zijn, dan Hij? of op een troon te zitten, dan Hij en een kroon op zijn hoofd te zetten, dan Hij? De heiligen zetten Christus altijd alleen, zij zetten Hem boven alles. Spreek hen over koningen, maar Christus wordt buiten spel gelaten. Zo in Hooglied 3. De Kerk, de wachter ontmoetende, zegt: „Hebt gij Die gezien, Die mijn ziel liefheeft?" Wat wist de wachter ervan, wie haar ziel liefhad? Zij kon ook wel een schurk, of een hoer, of een drekgod, of de wereld hebben liefgehad, maar zij mat de wachter bij haarzelf af, zij had niemand in haar gedachte dan Christus, daarom behoefde zij hem niet te zeggen, wie zij bedoelde. Zo zegt Maria Magdalena tot de hovenier, (zoals zij meende): (Johannes 20:15) „Heer, zo gij Hem weggedragen hebt, zeg mij waar gij Hem gelegd hebt, en ik zal Hem wegnemen." Zij zegt niet welke Hem, zij houdt het voor toegestemd, dat er niemand zoveel in haar gedachte was als Christus. Ik bid u, laat hetzelfde gevoelen in u zijn, dat in Johannes was. Laat Christus voor uw ziel de parel van de ring zijn. Onder alle koningen behoort Christus verhoogd en geacht te worden als de Hij, de enige Hij, Die waardig is op de troon te zitten. Zo ook in Hooglied 5: „Hij draagt de banier boven tienduizend. Vergadert al de Engelen en al de heiligen in de hemel en op aarde bij elkander, Christus alleen is goed genoeg om hun Overste te zijn; en waarlijk, wat is alles, dat hier op de troon zit? Het moet oneindig meer in Hem zijn; en welke heerlijkheid ook in de wereld is, er is veel meer in Hem. Neemt al de rozen, die op de aarde zijn, en maakt ze alle tot een, dat zou een heerlijk gezicht zijn; en nu wat zijn die alle bij Christus? niet meer dan een brandnetel bij de schoonste roos. Foei, die smakeloze liefde van mensen, die nooit Jezus Christus liefhebben, en toch verliefd zijn op begeerlijkheden, zij hebben het goud, rijkdom en ere lief, en zetten Christus achteraf; ach Christus krijgt onder ons het zijne niet, wij prijzen Hem niet aan, ook willen wij niet met Hem ondertrouwen. Ziet, Ik maak alle dingen nieuw. Dit geeft te kennen, dat alle dingen oud waren; de zonde heeft alle dingen oud gemaakt. Alles zucht als een vrouw, die in barensnood is, en in smart en ijdelheid onderworpen wegens onze zonde; de ganse schepping kwijnt vanwege de zonde; door onze zonde zijn de zon, de maan en andere schepselen der ijdelheid onderworpen, zij zuchten er onder, en bidden op hun manier alle kwaad en wee over de mens, want de zonde heeft ons allen ellendig gemaakt. De hemelen, die het grootste deel van het web der wereld zijn,

verouderen als een kleet. De profeet zegt, dat zij als een oude lap, als lompen zijn. Het water zegt: laat mij zondaren verdrinken, zij hebben tegen mijn Heere gezondigd; het vuur zegt: laat mij hen verbranden, laat mij Sodom en Gomorra verbranden, want zij hebben tegen mijn Heere gezondigd. Alle dingen hebben de heerlijkheid verloren, die zij in hun eerste schepping hadden gekregen; Jezus zegt, dat alle dingen verkeerd geworden en in wanorde geraakt zijn, en dat de mens van zijn Heere is afgevallen. Hij heeft met de wereld gedaan evenals eens een loods met een onoplettende stuurman handelde, die het schip op een zandbank aanstuurde; hij kwam schielijk tussenbeide en gooide onmiddellijk het roer om anders zou alles te gronde zijn gegaan. Zo ook is onze Heere tussenbeide gekomen; toen het grote schip der wereld op een zandbank was gelopen, keken de zon en de maan droevig, en zeiden, dat zij ons hun licht zouden onttrekken doch onze Heere heeft ze door Zijn dood vernieuwd, en gemaakt, dat die alle de uitverkorenen weer toelachen, en Hij heeft ze alle met nieuwe kleren bekleed. Dronkaard, Christus gaf Zijn zegen aan de wijn, die gij tegen de muur spuwt. Gij, die uw Maker onteert met uw ijdele kleding, gij weet niet wat het Christus heeft gekost; onze Heere heeft Zijn bloed vergoten om een recht te kopen, dat gij in ijdelheid misbruikt. Allen, die de wereld in dat hun hart oprichten waar de Heere behoort te zijn, vergeten, dat Christus de wereld kocht om hun knecht te zijn, en niet om als hun lieveling en vrouw te zijn, die in hun schoot ligt. Gij, die de wereld en haar uitgestrekte landerijen tot het deel uwer ziel maakt, zodat gij niet meer begeert, gij vergeet dat Christus de wereld heeft gekocht en haar nieuw heeft gemaakt, en niet om een stoel te zijn voor uw zielen, om er op te zitten. Indien Christus deze kunde heeft om alle dingen nieuw te maken, komt dan tot Hem, gij allen, die oud zijt; gij, die oude harten hebt, komt. Waarlijk, Christus zou Zijn kunstvaardigheid onder ons kunnen betonen, als wij tot Hem wilden komen, want Hij maakt alle dingen nieuw. De duivel leent het hart van een mens om gierigheid te plegen, en hij heeft het verkeerd met de doornige zorgvuldigheden der wereld, en het uitgegraven, en er de bodem mede bemest.

O, als gij het in de hand van Christus wilt geven, zal Hij het in Zijn smeltkroes leggen en het weer smelten, en door Zijn kunde zal Hij er een nieuw hart uit doen komen voor Zichzelf, om erin te wonen. Helaas! Christus krijgt zijn werk of ambt onder ons niet uit te oefenen. Waarom worden onze oude harten niet verbeterd? Omdat wij er mede handelen evenals een dwaze moeder met een verwend kind; zij wil het niet naar school laten gaan om te leren, en waarom? omdat zij het niet uit haar gezicht wil missen, zij zal het daarom niet laten doen wat goed voor hem is, maar het voor de galg opvoeden. Wij geven onze zielen niet aan Christus, Die ze zo gaarne wil hebben, en ze gemakkelijk kan verbeteren; maar houden ze evenals de dwaze moeder uit het gezelschap van Christus. Het hart van een ander wordt door hoogmoed vastgehouden, en het hart van weer een ander door gierigheid. Hoewel die lieve Handwerksman Christus er is, die het hart heeft gemaakt, en de aarde onder onze voeten en de bergen nieuw gemaakt heeft, toch willen wij onze harten niet nieuw hebben. Onze zielen zijn door de zonde oud geworden en in flarden gescheurd, en wij geven ze niet in de handen van Christus, Die ze wil helen en reinigen. Foei u, dat uw hof in de dag van Adam werd vervloekt om doornen en distelen voort te brengen, en in Christus gezegend is om vrucht te dragen, en toch krijgt uw ziel in Christus niet zoveel goed als uw hof, die nieuw gemaakt is en uw hart blijft oud, en Christus kan Zijn werk onder ons niet doen zien. Hij gebiedt Johannes deze dingen aangaande de staat der verheerlijkten te schrijven, zeggende: Schrijf, want deze woorden zijn waarachtig en getrouw. Hij wil Zijn woorden niet aan het geheugen en de consciëntie van een mens toevertrouwen, Hij wil dat zij geschreven worden. Godlasterlijke papen, lacht hier niet om, noch noemt de borst van de paus de Bijbel; hier is een volmacht voor de geschreven Schrift. Dit geeft ons te kennen, dat de bedriegerij van de mens zijn

consciëntie heeft vernield; als zijn consciëntie een waarachtig register was geweest, zou geen geschreven Bijbel meer nodig geweest zijn, doch nu heeft de Heere meer tot dood papier gesproken, dan tot de ziel van een levende mens. Onze consciëntie, die nu onder de zonde is, was geen goede Bijbel, omdat de mens geneigd is zijn consciëntie te ontlopen; omdat de satan en de zonde inkomen om als twee valse getuigen uit te weten wat in onze consciëntie is geschreven, zoals dat er een God, een oordeel, een hemel, een hel is; en in het hart van de dwaas te schrijven, dat er geen God is. Er zijn vele gaten in onze zielen; het Woord van God komt in en loopt weer uit, en spuit terug, zo niet Jezus de zielen waterdicht maakt, zodat "het Woord van God rijkelijk in hen kan wonen" (Kolossenzen 3:16). Worden niet onze harten bij een akker vergeleken, waarin de predikant het zaad zaait, (Mattheus 8) en de boze geesten der hel komen en zaaien onkruid in de tarwe van Christus. O wat zijn er vele zielen, daar het Woord weer uit loopt, en hoe nodig is een geschreven Bijbel. Acht daarom het geschreven Woord hoog, en bidt God, of Hij Zijn Bijbel in het hart van een iegelijk uwer wil afdrukken, en of Hij een nieuw boek van Zijn leer in onze harten wil schrijven, en het in onze consciënties wil leggen, zoals Hij voorschrijft (Jeremia 21). Wij hebben in ons tekstvers: 1. Een profetie. 2. Een beschrijving van Christus. 3. Een zakelijke belofte. En Hij sprak tot mij: Het is geschied. Dat wordt verklaard in Openbaring 14:17. De wereld is voleindigd, zo spreekt Christus van de wereld, en haar heerlijkheid gaat voorbij als een oogopslag, en Christus roept tot hen, die de wereld in hun armen hebben: Het is geschied; het is voorbij, er is niets meer van over. Het kost onze Heere slechts een woord. Hij zeide: Het zij daar, en het was er. Hij zeide: Alles zij daar, en, het is alles voorbij. Wij beginnen niet de wereld, alsof zij altoos van ons zal zijn; en onze Heere zegt in een ogenblik, dat zij ons zal ontvallen, en het is geschied. Het is niet voor niets, dat het wegnemen van de bergen, de hemel en de aarde, in zo weinig woorden wordt uitgedrukt: Het is een lichte zaak voor de Almachtige, de pinnen in Zijn hand te nemen, die deze schone tent staande houden, en wanneer Hij er aan rukt, doet Hij ze eensklaps neervallen. Zo ook in Openbaring 7. Vier Engelen worden ingevoerd, houdende de vier winden der aarde in hun handen, alsof zij de wereld in hun handen hadden, en alsof zij klaar stonden om haar als een laken op te vouwen.

O! wat is er een strijd en drukte om een lap van dit laken te krijgen; men staart zijn ogen blind en strekt de hals uit om een stuk van deze heilige lap, van dit laken, om een stukje van de aarde te bemachtigen. Doch ziet Openbaring 6:14: De hemelen zullen voorbijgaan als een boek, dat toegerold wordt, en de schone sterren worden als onrijpe vijgen door de arm des Almachtigen afgeschud en vallen op de grond; ja, wat meer is, door een aanraking van de hand des Almachtigen, of een stoot van Zijn pink, door de adem Zijns monds, zeggende: Het is geschied, storten de verbindingen van de muren van het huis in. Ik kan over hen niet anders dan als dwazen spreken, die hun hoofden vol hebben van windmolens, en uitroepen, dat het nu begint, en „de dag van morgen zal zijn als deze, ja groter, veel treffelijker." (Jesaja 56:12). Er is geen einde van kopen en bouwen; ik ben niet hier gekomen om van iemand te verlangen dat hij verkwistend zal zijn, maar, dat gij niet zult zijn als de kindertjes, die huisjes van zand bouwen aan de waterkant, terwijl de vloed komt opzetten en een watergolf komt en bederft al hun plezier, of een stortbui verdrijft hen van hun spel; de mensen zijn bezig met luchtkastelen te bouwen. Waarlijk, wij zijn de kinderen gelijk, die aan de oever ener rivier spelende het water met hun handen tegenhouden; zij menen, dat zij het water keren, terwijl het middelerwijl door hun vingers loopt. En wat zegt God van ere, rijkdom, vermaak, landerijen, schone huizen, sommen geldt? En dat in één woord? Het is geschied. Vraagt hun, die de wereld eens tot hun beschikking hadden, en uitgestrekte landerijen bezaten, wat nog over is van zovele duizenden? Niets dan hun naam; en wat, indien nu ook hun naam weg is?

Wat heeft de wereld van hen dan hun naam? En wat is dat: tien of elf letters van het A, B, C. En wat hun lichamen aangaat, al konden, toen zij nog leefden, koninkrijken hen niet tevredenstellen, toch zou de aarde waarin hun lichamen nu zijn ontbonden geen handschoen kunnen vullen. Ik vind dat het een waar woord en een wonderlijk woord is, dat wij in Jesaja 40:22 lezen: „God zit boven de kloot der aarde, en derzelve inwoners zijn als sprinkhanen." Wij krioelen als sprinkhanen op en neer over het rond der aarde, en roepen de mensen toe van de ijdelheid van alles, terwijl de dood ongemerkt, evenals een kleine dief, zonder enig geraas te maken, hen komt wegplukken, en er is niets meer van hen over, en dan zegt men: Het is geschied. Alle mensen zeggen, dat het waar is wat ik zeg, doch ik denk, dat ik zal gestorven zijn, eer zij het geloven, en de wereld zullen haten. Ik denk, dat de wereld het grote, fijne net van de duivel is, dat duizenden gevangen en gedood heeft. Zegt gij, dat gij daar zeker van zijt, dan zeg ik, dat gij niet verre zijt van het koninkrijk Gods.

Het tweede in ons tekstvers is een beschrijving van Christus: „Ik ben de Alfa en de Omega, het begin en het einde." Onze Heere doet hier een aanbieding van het water des levens, en Hij toont eerst aan wat Hij is, namelijk, de eerste en de laatste letters van het A, B, C; de Oude van dagen, de eeuwige Zoon van de eeuwige God. Dit leert ons, dat wij met meer recht hoog mogen opgeven van onze oude woonstede, en onze oude oorkonde, dan de hele wereld dat kan doen. Waarom? Wanneer begon Christus een welbehagen te hebben in zondaren? Wel, toen Hij God begon te zijn; en Hij was van alle eeuwigheid God. Veronderstelt, dat de zon in het uitpansel eeuwig was, dan moest ook haar licht eeuwig zijn, want het licht der zon is even oud als de zon. Liefde is een lichtstraal en een hitte, die van Christus, de Zonne der gerechtigheid, komt; daarom is het de eeuwig levende Christus en eeuwig levende liefde; want Christus bezit heden geen liefde, die niet gisteren in Hem was. De mensen jagen zeer naar de liefde van een mens, en de liefde van een koning, en toch sterven zij, en hun liefde sterft met hen; ja dikwijls sterft hun liefde voordat zij sterven. Maar wie zoekt de liefde van Christus, die niet verandert? Ja, dit is een stof van bewondering en verwondering, dat Christus aan ons, aardwormen, heeft gedacht eer wij waren, en dat onze zaligheid zo oud is als de eeuwigheid, zo oud als Christus, en Christus zo oud als God.

Waarlijk, indien God in enig punt des tijds was begonnen zondaren lief te hebben, dan zou Zijn liefde een begin hebben gehad; en indien Zijn liefde een begin had gehad, dan had ook Christus Zelf een begin gehad, omdat de liefde bij Hem een is met Zijn Wezen en natuur. Doch men zou kunnen vragen: Kan de liefde Gods ouder zijn dan de dood van Christus? Ik antwoord: De dood van Christus maakt God niet eigenlijk een hater of liefhebber van de mens, want dan zou Zijn wil veranderlijk zijn, en Zijn liefde zou een begin hebben gehad. Hoe dan? De dood van Christus maakt niet alleen, dat God de vruchten van Zijn eeuwige liefde over ons uitstort, maar dat Hij dit op zulk een wijze doet als Hij gepast acht voor Zijn rechtvaardigheid. Daarom zegt de Schrift, dat wij met God verzoend zijn, en dat God met ons verzoend is. Zijn liefde is eeuwig, omdat zij volgens de orde der natuur vóór het zaad is voordat wij goed of kwaad hadden gedaan zodat de zonde de gedachten Gods niet heeft veranderd; maar alleen volgens de orde der rechtvaardigheid stond de zonde in de weg om ons van het eeuwige leven af te houden dat een vrucht is van Zijn eeuwige liefde. Ja bovendien God heeft de uitverkorenen voor en na de bekering lief met diezelfde liefde in Christus, en daarom mogen wij ons verblijden als wij iets van de liefde Gods tot ons in Christus gewaarworden. Het is een oude kennismaking tussen Hem en ons daarom, gelijk het, zoals Salomo zegt, dwaasheid in de mens is, als hij een oude vriend en de vriend zijns vaders verlaat, laat ons het dan ook dwaasheid achten zulk een oude vriend als Christus is te verlaten, en laat ons geloof, onder verzoeken

en verlatingen, hierdoor Hem vasthouden: de Alfa en de Omega verandert niet, de verandering ligt bij ons.

Het derde in de woorden is een belofte van het Water des levens aan de dorstigen (Jesaja 55:1, en Johannes 7:37). Christus roept aan de zijden der deuren, voor aan de stad, dat de toegang tot de Bron vrij is; doch weet, dat de hongerige en dorstige zielen het geschiktst zijn voor de wateren des levens. Wat! zult gij zeggen, zijn allen niet dorstig? Allen missen het leven Gods en het levenssap der genade en zijn aan de wortel verdroogd en verdord, doch allen kennen hun gemis niet. Voor de zwakken echter is er waarlijk een bijzondere vertroosting. O, zeggen zij, ik weet, dat Christus goed doet aan gelovigen, aan hen die zich bekeren, aan dezulken, die Hem liefhebben; doch ik durf niet, ik kan niet tot geloof en bekering, hope en lijdzaamheid komen, mijn armen zijn te kort om zo hoog te reiken. Nu, dan zeg ik: hebt gij begeerte, een honger, naar geloof en bekering en liefde? Spreek de zuivere waarheid, ik vertrouw, dat gij het niet kunt ontkennen. Dan nodigt de Heere u te komen, de Bron staat voor u open; want honger en dorst zijn het naast aan beweging, en de twee eigenschappen, die dadelijk met het leven beginnen. Zo is alles wat pasgeboren is, levend, en heeft een maag voor spijs en drank. Maar gij zegt, ik ben dikwijls in mijn ziel aan de poort des doods, ik heb noch geloof, noch gevoel. Ik vrees, dat God mij niet liefheeft, en dat de Bron niet voor mij bestemd is. Zoudt gij gaarne aan de Bron zijn? nu, mij dunk, dan kunt gij niet wegblijven. Wanneer het met de kinderen Gods op het laagst is afgelopen, wanneer geloof, troost, blijdschap, liefde, en een gesteldheid om te bidden weg zijn, dan is er nog een verlangen naar nabijheid. Ik spreek tot de consciëntie van Gods kinderen, liegt niet. Neen, toen David (Psalm 6) dacht, dat God hem in Zijn toorn sloeg, sprak hij: Hoelang Heere? een afgebroken woord. Ik denk, dat hij als een arm hongerig dier uitkeek, over de scheidingsmuur heenziende, omdat hij zo gaarne een mondvul wilde hebben; ja hij liep in 't rond om een zwakke plaats te zoeken, om door de muur van zijn twijfelingen heen te breken. Zo is het met de kinderen Gods gesteld in hun dorst naar de Fontein des levens. Ziet Hooglied 3, wanneer de Kerk geen spoor van Christus kan vinden, Hem niet kan naspeuren, Zijn voetstappen niet kan vinden, dan gaat zij uit, en vraagt: „Hebt gij Die gezien, Die mijn ziel liefheeft?" En in Hooglied 5: „Ik bezweer u, gij dochters van Jeruzalem, indien gij mijn Liefste vindt, wat zult gij Hem aanzeggen? Dat ik krank ben van liefde."

Laat mij dan nu tot de zwakken spreken, en ik zeg u, die Christus' metgezellen zijt, die met Hem drinken, dat gij uw hoofden en harten vol zult krijgen van het Water des levens; namelijk de tedere Christenen, die altijd met Hem spreken. Het kind in Christus' huis, dat het lastigst is en het hardste om spijs roept, is het beste kind, dat Christus heeft; het kind, dat elk uur van de dag om spijs en drank schreit, van zulk een hongerig ding zeg ik, dat het gaarne zou liefhebben. Hoe lastiger Gods kindertjes zijn, hoe welkomer zij zijn. Hij houdt het meeste van de kinderen, die zich niet schamen, die altijd schreeuwen: ik heb zo'n vreselijke honger, lieve Heere Jezus, ik brand van dorst.

Ach, dat ik een vrije koele fontein vond. O, dat is zo zoet, altijd te jammeren en te schreien, en dichtbij de deuren van de provisiekamer van Christus te lopen zoeken, en Christus na te kijken wanneer Hij in het wijnhuis gaat, in die schone, volle wijnkelder Zijns Vaders, daar vele wijnen zijn, en daar achter Christus in te gaan. Doch in één woord, hebt gij een goede maag? grote honger en dorst zal veel verzadiging van genade in Christus vinden. Nu, wie zijn zij, die van de Fontein Christus zijn uitgesloten? Mijn antwoord is: Zij, die een verkeerde drank van de duivel hebben gekregen, vol van begeerlijkheden, hoogmoed en gierigheid, vol van liefde tot de wereld; dezulken hebben geen trek in Christus. Helaas! wee mij, Christus staat naast de bron, en roept, dat Hij de hand van u afwendt. De Heere Jezus geve u een braakmiddel te drinken,

opdat gij weer gezond en hongerig naar Christus moogt worden; want gij zult vóór die tijd nooit geschikt zijn voor Christus. Is er geen tijd, dat gij niet nabij Hem kunt komen, en dat gij geen kracht hebt om de deur te openen en in te gaan, maar die half open krijgt, zodat gij er in kunt gluren? dat gij lust hebt om te bidden, of naar een biddenstijd verlangt? Houdt dan aan, daarmee zijt gij in de rechte weg, de ware begeerte is volstrekt niet voorwaardelijk: net als de luiaard, die een oogst wilde hebben op voorwaarde, dat hij, uit vrees voor koude, een veren bed zou hebben, om op te kunnen blijven liggen; zo zouden zij ook de hemel willen hebben op voorwaarde, dat zij hun begeerlijkheden mogen behouden en die medenemen.

Doch ten tweede, honger zoekt altijd het gehele huis door, want de buik kan moeilijk veinzen. De natuurlijke mens verkeert in duisternis, hij ligt te slapen; het is bij hem nacht, en hij is als een lastig kind, dat des nachts om drinken schreit, en roept: „Wie zal ons het goede doen zien?" De satan staat naast hem klaar met zijn schotel, vol van de vuile modderige dingen van de begeerlijkheid der wereld, en hij drinkt terwijl hij zweet en naar adem hijgt, totdat hij een gezicht van een begeerte naar Christus, de Fontein van het water des levens krijgt. (Johannes 7:37): "Al wat Mij de Vader geeft, zal tot Mij komen, en die tot Mij komt zal Ik geenszins uitwerpen." Wel is waar staat van deze Fontein des levens geschreven, dat zij voortkomt uit de troon Gods en des Lams; maar dit is een en hetzelfde, want de beken van het water des levens komen voort uit de Fontein Christus. Hoe dan is het water Christus? Christus als mens stervende en Zijn hartebloed uitgietende om de dorst te lessen van zulke arme zondaren die ondervinden, dat het vuur der hel in de maag hunner ziel hen verteert door het vuur van de toorn Gods over de zonde. Dit is de reden, waarom Hij de Fontein van het water des levens wordt genoemd:

1. Omdat niets een mens, die door brandende dorst wordt gekweld, kan lessen; neen, geen wereld van goud is hem zo goed als een teug zuiver, koel, helder bronwater. In een woord, een mens, die onder de zonde ontwaakt is, vindt niets in de wereld, dat de trek der ziel kan verzadigen, dan in Christus. Zeg mij, zijt gij een naar Christus dorstende zondaar? dan is uw ziel dodelijk krank zolang gij Hem mist. Leg een mens op een zacht bed, droog het zweet van hem af, geef hem een koele verfrissende drank; wat gij ook doet, gij kunt tot een ziel, die onder het gevoel der zonde verbroken is, niets zeggen, dat hem kan opbeuren, dan dat gij hem tot een gekruiste Christus brengt. O, dat is een zacht bed, als zijn zondige ziel uitgestrekt is op het vrije, warme, uitvloeiende bloed en de wonden van Christus. O, dat is een zacht bed! Maar ook een deeltje van Christus' bloed is hem een verfrissende, verkoelende drank. O, dat een slaaf der hel mag horen, dat hij een vrije erfgenaam des hemels is gemaakt, dat is zoet. Zo komt het, dat de wereld de consciëntie niet tot bedaren kan brengen van hen, die zijn wakker geschud, doordat de wraak der hel hen achtervolgt, en zij dan ook niet weten wat Christus voor hen is. Er is voor mensen, die zielsziek en zondekrank zijn slechts een geneesmiddel; alleen een drank van de Fontein des levens. En omdat zij de poort tot deze levensbron niet weten, springen zij uit wanhoop uit dit leven in het helse vuur, door de dolzinnigheid van een ontwaakte consciëntie. Een van dorst krank zijnde ziel toch vindt in Christus twee dingen, die noch in de wereld noch in iets anders gevonden worden. 1. Christus neemt de verharding der zonde weg; niemand dan Hij heeft macht dit te doen; alle vergeving van zonde is in de bewaring van Christus gesteld en van Zijn maaksel; het is Zijn ambt de zonde te vergeven. 2. Bovendien vinden zij in Hem een krachtige inwerking en een overvloed van gelukzaligheid

zodat zij, wat zij tevoren in het schepsel zochten, nergens anders vinden dan in Hem. Spreekt hen dan van goud, het komt niet in aanmerking bij Christus; spreekt hen van landerijen en heerschappijen, die zijn niets bij een Zaligmaker. En zulk een Zaligmaker heeft ook een andere

naam voor een zondaar, die ontwaakt is. Onze tekst noemt Hem het Water des levens. Wij zien hier, dat er ook water is, dat bedorven en slecht van smaak is, en zal een dorstig mens dat drinken? Het zou hem geen goed doen; maar het gezondste water is de stromende bron; zo is alles wat zondaren buiten Christus kunnen krijgen stilstaand water. Al drinken zij zich vol van goud, koninkrijken en landerijen, die zullen voor een kranke ziel nooit zo verzadigend zijn als Hij is; en zij, die deze stilstaande wateren hebben gedronken zouden bij de dood wel willen, dat zij die weer konden uitspuwen; zij liggen zo zwaar op hun maag. Maar Christus is de verkoelende gezonde Bron, de Fontein van water, die springt tot in het eeuwige leven.

Om hiervan nu gebruik te maken: Hoe komt het, dat er, aangezien Christus zulk een levende Bron van water is, onder het Evangelie zoveel verdorde, uitgedroogde zielen zijn? Ik antwoord: Wat God aangaat, waarlijk God heeft geen ijzeren slot op de Fontein des levens gelegd, maar Christus opent de Bron midden onder ons door Zijn Woord en sacrament, en gedurende zeventig jaren en langer is de Bron in dit koninkrijk open geweest. Christus en Zijn boodschappers hebben tot dode zielen geroepen; maar nu zal Hij, zo het zich laat aanzien, de Bron weer sluiten want Hij heeft de middelen des levens tentoongesteld en de deuren Zijner tent opengezet, om het om niet te geven, maar er zijn geen kopers.

Daarom moet Hij Zijn waren inpakken en weggaan, want de mensen dorsten niet naar Zijn water; doch de ene dorst naar hoogheid en eer; een ander naar wellust en geld; een derde haakt naar zondige vermaken. 1. Er zijn weinig magen die naar Christus geeuwen. 2. Zij hebben geen vat om het in de Bron neer te laten en het water op te halen; dit is een onvruchtbaar geslacht. O, wij walgen van Christus, en Christus walgt van ons. Wij behoeven niet meer van de roeping van het Woord te spreken. Het ganse land, het hof, de koning, de edellieden en kerkdienaars, hebben het water uitgespuwd, door de goedertierenheid te verachten en het Evangelie gering te schatten. En dat doen wij, wanneer wij aarde en modder in de bron van Christus werpen en Zijn dienst met het vergif der bron van de hoer van Rome vermengen. Wij menen, dat wij Christus iets moeten geven voor het water des levens, iets van onze gerechtigheid, iets van onze waardigheid; doch dat is gepleisterde nederigheid, verwaterd koper, en wanneer wij dat doen wijzen wij de genade af, en maken, dat genade geen genade meer is, want als het wordt gegeven voor enige waardigheid, die in ons is, is het geen genade meer. Ziet dan hieruit, dat het koninkrijk der genade een goede goedkope wereld is, waar de beste dingen om niet zijn te krijgen. Maar deze wereld is een dure wereld waarin alles geld kost: het gerechtshof is duur, landerijen zijn duur, goud is niet voor niets te krijgen, én de wetten zijn duurder dan ooit; ja papier en inkt waren nooit zo duur als nu, zij zijn nu kostbaarder dan juwelen. Neen, zegt de paus, gij krijgt geen drup, of gij moet eerst betalen; dat bloeddorstig beest zou het water van Rome voor goud verkopen; zoveel geld, zoveel genade en vergeving; maar Christus en Zijn wereld geven niet meer om geld dan ooit tevoren. Ten tweede. Er zijn voortreffelijke beloften gedaan aan overwinnaars, aan hen, die de hemel met hun zwaard en bloed nemen. De hemel toch is een belegerde stad of kasteel, belegerd door heirscharen van zonde in volle wapenrusting, en de bedrieglijke en boosaardige wereld. De wereld heeft Eva's appel in de ene, en vuur en zwaard in de andere hand, en de duivel is de legeroverste. Nu hier wordt een prijs voorgesteld en aangeboden aan hem die overwint, aan hem, die door geloof en hope wil opstijgen en in Christus' wagen springen, en die doorzet, hetzij hij leve, of sterve. Maar het zijn lafaards, die zich achteraf houden en zich door de duivel laten terugslaan. Doch om de mensen aan te sporen is hier een belofte van twee dingen.

Ten eerste. Hij zal alles beërven. Ziet hier, dat de Christenstrijder een schoon inkomen heeft: (1 Korinthe 3:21) „Alles is uwe. Hetzij Paulus, hetzij Apollos, hetzij Cefas, hetzij de wereld, hetzij leven, hetzij dood, hetzij tegenwoordige, hetzij toekomstige dingen"; en om ons te doen

zien, dat hij blijft bij hetgeen hij gezegd heeft, zegt hij nog eens: „zij zijn alle uwe". Gij ziet dan dat de ene een koninkrijk heeft als Azië, maar hij mist gezondheid en heeft kranke voeten, hij heeft niet alles. Een ander heeft lichaamssterkte, meer dan alle levenden, maar heeft vele ellenden, evenals Simson die zijn ogen miste, en daarom niet alles had. O, wat hebben de kinderen van Adam veel op met een erfenis: hier een mannelijke linie, daar een grondbezit en dat noemen zij dan hun alles. Ik denk, dat dit een begeerlijke titel en een trotse heerschappij of heerlijkheid is, wat zij "hun alles"; noemen; toch hebben de begerige kinderen Adams hier meer begerigheid dan verstand. Zij hebben het allen over hun adeldom, en dat noemen zij de heerschappij over vele dingen. (Lukas 10:41) „Martha, Martha, gij bekommert en ontrust over vele dingen"; wereldlingen, gij ontrust u over vele dingen om de gebieder over vele dingen genaamd te worden. Doch wij zullen zien, of de tekst waar is: „Ik ben de Alfa en de Omega." De apostel dan spreekt hier ten eerste over de dood. De dood is de bezoldiging der zonde; mij dunkt, zegt gij, dat de dood een kwade boodschap is, het was beter, dat die niet in de acte genoemd werd. Hoe hebben zij dan alle dingen? Ik antwoord: De dood is op deze wijze ook een deel van de heerschappij, omdat hij een heer over alles is, en een koets, die mij naar de heerlijkheid voert. Christus zelf is de Voerman, die de paarden ment; de dood is de knecht; gelijk de wind dienstbaar is om de zeeman thuis te brengen, zo dient de dood hem, die de heerschappij heeft. De dood is de veerboot van Christus, om ons naar huis te brengen; want in Christus zetten wij onze voet op de nek des doods. De dood is een brug, die over de rivier der hel ligt, waarover wij naar de hemel gaan, en die van ons is. De Christen wordt aan het hof van Christus bevorderd en krijgt de nieuwe titel van heer van alles, vorst van alles, de hertog van alles. Ik zal u echter een heerschappij tonen, welke beneden die alle is, doch waarom veel wordt gestreden: de heerschappij van de ijdelheid, of uit Spreuken 23:5: want „Zult gij uw ogen laten vliegen op hetgeen, dat niet is? Want waarlijk de rijkdom heeft vleugelen, hij die rijk is, heeft niets.

Ten tweede. Indien hij alles beërft, dan is de gehele wereld van hem, en zo ontbreekt hem niets. Een derde vraag: Hoe komt het dan, dat de heiligen hongerig en arm zijn? Antwoord: Deze belofte moet zo van hen verstaan worden: (Psalm 89:26) „Ik zal zijn hand in de zee zetten, en zijn rechterhand in de rivieren;" Ziet dan hoe wijd Christus' armen reiken: Zijn ene hand op de zee, en Zijn andere hand op de rivieren. Die belofte is aan Christus gedaan als de Hoofdpersoon, de Borg van het verbond. In vers 24 toch wordt gezegd: „Hij zal Mij noemen: Gij zijt mijn Vader, mijn God, en de rotssteen mijns heils." En in vers 28: „Ook zal ik Hem ten eerstgeborene Zoon stellen; ten hoogste over de koningen der aarde." Dit wordt op Christus toegepast: Hebreeën 1:5. "Want tot wie van de Engelen heeft Hij ooit gezegd: Gij zijt Mijn Zoon, heden heb Ik U gegenereerd? En wederom: Ik zal Hem tot een Vader zijn, en Hij zal Mij tot een Zoon zijn." (Openbaring 10:2) „En Hij zette Zijn rechtersoet op de zee, en de linker op de aarde." Neemt deze beide tezamen, en ziet hoe wijd uitgestrekt Zijn armen en benen en voeten zijn, zij beslaan de gehele wereld als Zijn erfenis, die Hij voor Zichzelf en voor Zijn erfgenamen na Hem met Zijn bloed heeft gewonnen. Nu, Christus verkreeg de aarde niet voor Zichzelf; waartoe zou Hij land nodig hebben om Zijn bloed voor aarde te geven? maar Hij won haar voor ons en deed een inval in de aarde in de naam van vrienden. En nu zijn zij wel is waar geen bezitters van alle dingen; maar voor hun behoeften hebben zij deel aan en beschikken zij over alle dingen. Nochtans laat hun Voogd hen met een ledige beurs gaan; Hij weet, dat de erfgenaam nog jong is, en geen goud kan bewijzen, daarom geeft Hij hun voedsel en deksel overeenkomstig hun tegenwoordige behoeften; maar Hij beheert alles voor hen. Onze Voogd Christus is van God tot onze Voogd en Schatmeester aangesteld; het is een en

hetzelfde of wij het in onze kast hebben liggen, of, dat het in de beurs van Christus is, om het te bewaren totdat wij het nodig hebben, en ervoor te zorgen, dat wij geen gebrek hebben.

Ten derde. Een derde vraag en een derde twijfeling is: Aangezien zij in dit leven zoveel moeiten onderworpen zijn, en geen rust hebben, hebben zij toch niet alles? Ik antwoord: Toch houd ik het staande, en zeg, dat zij, als de erfenis voor hen is, alles hebben, omdat het zoete van de ondersteuning en de moeiten voor hen zijn.

Een vierde vraag of tegenwerping is: Zij hebben, ten minste in dit leven, de hemel en de heerlijkheid niet, en dan zijn zij toch geen erfgenamen van alles?

Ik antwoord: De belofte is in dit leven nog niet vervuld; doch wanneer iemand een paar hopen koren heeft gemaaid, dan zeggen wij, dat hij aan het oogsten is, en nieuw graan heeft. Zo ook krijgt de gelovige blijdschap, hoop, geloof, verzekerdheid van de hemel en de eerstelingen des geestes; dat is zijn nieuwe koren. Zo krijgt hij alle dingen in hun begin. 2. Omdat zij God en Christus hebben, hebben zij alles. Het grote schip trekt de roeiboot achter zich aan; zo ook brengt Christus alle dingen achter Zich mede; daarom zeg ik: die Christus hebben, hebben alles: zij hebben de Vader en de Geest, de wereld, het leven en de dood. Alles is van hen.

Amen.

Het overwinningsfeestmaal wegens de overwinning van Christus over de zonde, dood en hel
(Wijze Psalm 116)

1. Komt, heffen wij nu onze lied'ren aan
Zingt blij, zo hoog als onze vreugden rijzen.
Waar engelenheiren God en Jezus prijzen,
En allen eeuwig blijde voor Hem staan.
2. Jezus, de God, die streed, Zijn bloed vergoot;
Doch Die weer opstond als Hij was gevallen,
En met de wielen van Zijn wagen alle
Die helse machten doodde door Zijn dood.
3. Hier nodigt Jezus, God ons in Zijn huis,
Om 't feit der overwinning te gedenken.
En eeuw'ge zegeningen weg te schenken
Aan elke gast, die Hij kocht aan het kruis.
4. Hoe heerlijk straalt des Heeren schoon gelaat,
Als Hij met vriendelijke lach gaat spreken.
Met woorden, die het hardste hart verbreken,
Ja, 't hart van die het hoort aan stukken slaat!
5. Het was voor u, dat Ik aan 't vloekhout stierf,
Voor u, die Ik door Mijne dood bevrijdde;
De wonden in Mijn handen, voeten, zijde,
Zijn liefdeteeke'nen, hoe Ik u verwierf.
6. Die wonden zijn voor u Mij toegebracht,
Bewijzen, hoe Ik voor u heb geleden.
En voor uw zielevrijheid heb gestreden,
Uw boeien brak door goddelijke kracht.
7. 't Recht moest voldaan, God trok Zijn vlammend zwaard,
Gerechtigheid werd in mijn hart bevredigd;
Uw zonde had Gods majesteit beledigd,
Voor helleangsten werd Ik niet gespaard.
8. De ganse macht der hel stond in Mijn pad,
Ik schroomde niet hen tegemoet te treden,
Ik was alleen, geen mens streed met Mij mede,
Ik rustte niet, voor 'k u beveiligd had.
9. 'k Verblijdde Mij, als Ik, hoog aan Mijn kruis,
De duivel in zijn razernij zag koken;
Het werk des duivels heb Ik gans verbroken,
De troon van 't helse monster viel aan gruis.

10. Ik overwon, verblijd u aan deez' dis,
Zit neder, laat Mijn vlees en bloed u smaken,
Als pand, dat gij door alles heen zult raken,
Omdat Mijn bloed eeuwig onsterflijk is.

11. O eeuw'ge God, o lieve Jezus mijn!
Wat zal ik voor die gunsten U vergelden?
'k Zal met mijn ganse hart Uw Naam vermelden,
Bewaar mij, en 'k zal eeuwig d'Uwe zijn.

12. Dan geeft mijn tong U eeuwig lof en eer;
Gij weet, 't is verre boven mijn vermogen,
Wie zou Uw lof vermelden? 't Is slechts pogen;
Ik leg mijn niets voor U eerbiedig neer;